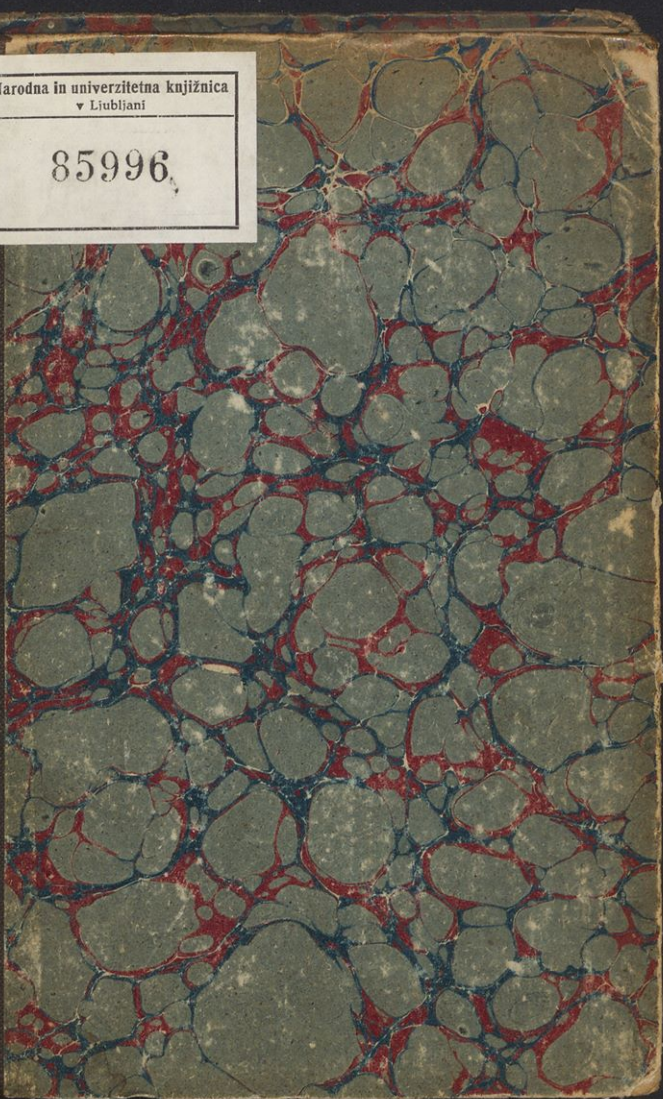
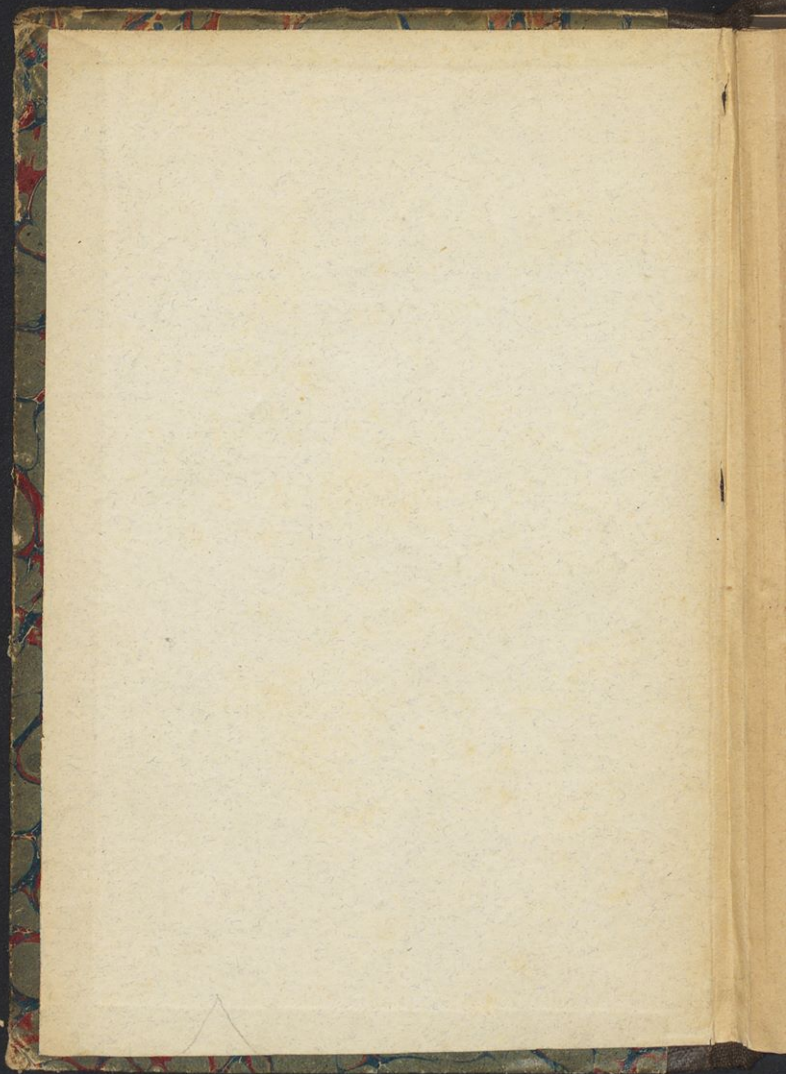

Narodna in univerzitetna knjižnica
▼ Ljubljani

85996

DVAKRAT PÉDESZÉT I DVĚ

BIBLISZKE HISTORIE

ZA EVANGELICSANSZKE SOLÉ INO HI'ZE.

SZLOVENCSENE

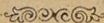
PO

TERPLÁN SÁNDORI,

PŮCZONŠZKOM FARARI.

DRŮGI STAMP I VÖDÁVANYE.

Z VNÔGIMI NÔVIMI OBRÁZKI.

V BUDAPESTI, 1878.

V LASZTIVNOSZTI TERPLÁN KORNELA MONOSTERSZKE KR. BIROVIJE
NOTARIUSA.

85996
✓

85996

A 31. xii. 1942 / 11883

1. Od Sztvorjénja.

Bôg je sztvôro Nébo i Zemlo po szvojoj szvétoj Récsi. Prvle, kak je Bôg kê sztvôro, je zvúna Nyega nej bilô nicesza. Bôg je szam vek i vecsen; zmo'zen sztvoriti ka sesé. On je tak steo, naj néba i zemla vu szvojoj diki, nej na ednôk, nego edno za drúgim nasztáne: ár je On od zacsétka, vsze pôleg racsúna, mere i váge v réd posztavo.

Szlisajte 'ze, kak je sztvôro Bôg vu seszti dnévi nébo i zemlo.

Bôg je velo: „Bojdi szvetloszt!“ — I grátala je szvetloszt. Te je Bôg odlôcso szvetloszt od kmicze; tak je nasztánola prva nôcs i prvi dén. — Drúgo delo Bo'ze je krepkoszt nébe, stera opasúje zemlo. Bôg je razlôcso vodô ober krepkoszti od vodé pod krepkosztjom bodôcse; i to krepkoszt je imenúvao Nébo. Tô je te drúgi dén. — Trétji dén je Bôg na zemli razlôcso vodo i szúho zemlo, i velo je rászti z zemle trávo, sze obszemenécse zelenyé, i szadoveno drevje.

Strti dén je sztvôro Bôg na nébi poszvête, steri bi na zemli vrêmena, dnéve i lêta znameníli: náime te veliki poszvêt, steri dén ravna, i te ménsi poszvêt za voja noesi, z zvêzdami (planetami) navkúpe. — Péti dén je sztvôro Bôg velike czet ribe, i vsze vu vodi plavajôcse sztvári, i vszáki plod ftícz, stera je blagoszlovo: „Plodte. i povno'zavajte sze!“

Sészti dén je Bôg naprê pôzvao z zemle 'zivíno, vszáko pôleg nyé plemena. Potom je Bôg erkao: „Sztvôrmo csloveka na nas kêp i priszpodobnoszt naso, kí de goszpodúvao nad ribami, môrja, nad vszêmi ftíczami, i zvirínov i nad czêlov zemlov.“

I sztvôro je Bôg csloveka na szvoj kêp; sztvôro je pa ednoga mo'za i edno 'zeno, i blagoszlovivsi nyidva je erkao: „Bojdite porodni i povno'zavajte sze, napunte zemlo i vcsinte szí jo podlo'zno!“ Tak je bió dén sészti; i pregledno je Bôg vsze ka je sztvôro, i vsze je za dobro szpoznao.

Zdâ pa kebžújte lübléna decza! ka je csinío Bôg te szédmi dén. Toga je odlôeso za Szobotto, nam za dén pocsinka. Ár szi je Bôg te szédmi dén pocsíno od dél, stera je szkoncsávao i blagoszlovo je dén szédmi, i poszvêto ga je; záto, ár je vu tom gorihényao od reje náprav, stere je sztvôro i dokoncsao.

2. Szpadáj na grêh.

Eden nászladnoszti pun püngrad je bio, steroga je Bôg zaszádo, i v steroga je csloveka posztavo. V püngradi etom je bilo vszákeféle drevje, nászladno na glédanye i szád dober rodéese. Na szrêdi v püngradi szta bile dvej jáko znameniti drêvi, drêvo 'zitka, i drêvo znánaya dobroga ino húdoga. Z toga poszlédnyega je Bôg prepovedao csloveki jeszti, govorécsi: „Z vszákoga drêva vu tom püngradi szlobodno jês; ali z drêva szpoznanya dobroga ino húdoga, nejej; ár steri dén 'z nyega jo bodes, z szmrti szmrtjom vmerjês!“

Ali kacsá je jálna bíla, i právilla je 'zeni: „Jeli je velo Bôg: nejejte z vszákoga drêva vu tom püngradi?“ Te je erkla 'zena kacsí: „Szád vszákoga drêva toga püngrada jêmo, ali te szád drêva, stero je na szrêdi v püngradi, je Bôg prepovedao: „Nejejte 'z nyega, ni sze ga nedoteknite, naj nevmerjête.“ Na tô je erkla kacsá 'zeni: „Z nikak tálom z szmrtjom nevmerjête, nego zná Bôg, kaj on dén, v sterom bodte jeli z toga drêva, sze odprêjo vam ocsí vase, bodete táksi kak Bôg, znanczi dobroga ino húdoga.“

Ta 'zena sze je zglejūvala, i vidilo sze ji, ka bi dobro bilo jeszti z toga drēva, i ka bi nászladno bilo ocsam, i pre'zelno drēvo, zátó, ár bi môdroga vesínilo csloveka; i ftrgnola je 'z nyega száda, i jela je, dála je takáj mo'zévi szvojemi, steri je tūdi jo. Ódprle szo sze teda ocsi nyidva, i szpoznala szta, ka szta nágiva. Í navézala szta szi lísztje drēva figovoga, i szpravila szta szebi sórcze.

Tô sze je zgôdilo vecsér, kak je dén hláden grátao. I csūla szta Rêcs Goszpodna Bôga, zátó sze je Ádam z 'zenov szvojov szkrió pred líczom Bo'zim med drevjom pūngradá.

I Goszpodin Bôg je naprê zvao Ádama, erkôcsi: „Gde szi?“ On je odgôvoro: „Glász tvoj szem csūo vu pūngrádi, i

bojao szem sze, ár szem nági, zátó szem sze szkrió.“ Erkao je Bôg: Sto ti je nazvêsztó, ka szi nági? Jeli szi nej z onoga drēva jo, stero szem tebi prepovedao, naj nejês 'z nyega?“ Ádam ercsé: „'Zena, stero szi k meni dao, mi je dála z száda toga drēva, i jo szem.“ Te je erkao Bôg 'zeni: „Zaka szi tô vesínfla?“ Ona je odgovoríla: „Kacsa je mené vkaníla, ka szem jela.“ — Erkao je Goszpodin Bôg kacsi: „Da szi tô vesínfla, prokletna bojdi ober vsze zviríne! Po csrvej tvojem lazi, i z práhom sze hráni vsze dní 'zitka tvojega! Protivinsztvo posztávím med tebom, i med 'zenov, med szemenom tvojim i szemenom nyéním. Ono potere tebi glavo, tí tūdi zgrizés nyemi petô.“ — 'Zeni je pa velo: „Povno'zam jáko boleznosztí tvoje, gda vu utrobi popríjes, z boleznosztjom rodi deczo, i vola tvoja bojdi podvr'zena oblászti mo'zá, kak goszpôda tvojega.“ — Ádami je pa gúcsao: „Zátó ka szi poszlúsao rêcs 'zené tvoje, i jo szi szád drēva, stero szem tebi prepovedao, govorécsi:

nejej 'z nyega; prokletna bojdi zemla za tébe volo, z boleznosztjom sze hráni na nyê vsze dní 'zítka tvojega! Trnye i scesátalje ti naj prinása. Vu znoji lícza tvojega jej krúh tvoj, dokecs sze nepovrnés vu zemlo, z stere szi vzéti. Ár szi práh, i práh mores nazá posztánoti.“

Etak je vö zgonyeni cslovek z Paradi'zoma, i Kerubimi szo z plámnim mecsom posztávleni varvati pôk k drêvi 'zítka pelajôeso.

3. Bratamorsztvo.

Ádama szinov je te prvi Kain, te drúgi Ábel imenüvani. Kain je bio polodelec, Ábel pasztér ôvez. Ednôk szta etiva dvá brata áldov prineszla Bôgi na zahválnoszt; Kain z száda zemle, Ábel pa z prvotine csrêde szvoje. Ali priétnêsi je bio Bôgi áldov Abela, kak Kaina; ár je Ábel vu veri prineszo szvoj áldov, Kaina szreze je pa okorno i navisztí puno bilo. Te sze

je prevecs razcsémero Kain na brata szvojega, i prepadno nyemi je obráz. I erkao je Bôg Kaini: „Zaka szi sze razgrozo? i zaka sze ti premenyáva obráz tvoj? Nej li je tak? csi szi pobo'zen, priéten szi; csi pa nebodes dobrocsinío, grêh ti pred dverami le'zi! Ali — tí sze nyemi nepodáj, nego ládaj nad nyim!“ I pá je gucsao Kain na Ábela brata szvojega. Dônok gda szta obádvá na pôli bilá, vrgao sze je Kain na Ábela, i vmôro je brata szvojega.

Te je erkao Bôg Kaini: „Gde je brat tvoj Ábel?“ On odgovorí: „Neznam! ali bi meo varivács bidti brata mojega?“

— Velo je pa Bôg : „Ka szi vesíno ! Krv brata tvojega kriesci k meni z zemle. Zato, prekléti bojdi na zemli, stera je odprla vúsztá szvoja, da bi popiávala krv brata tvojega z rôk tvoji. Gda bodes zemlo delao, naj ti nedá száda. Szkítavecz i pregnan bos na zemli.“ Kain je pa odgôvoro Goszpodni : „Véksi je moj grêh, liki bi sze meni mogao odpúszttiti. Buje me, ki me lí nasztrêgne.“ Bôg je pa erkao : „Nikak nej!“ i znamênye je djao na Kaina, da ga nisce nebi vmôro.

Etak sze je potepo Kain od lícza Goszpodnovoga z 'zenov i otrokmi navkúpe, i nej dugo, je zídao váras, steroga je z iménom sziná szvojega imenúvao Hánok. Sztô i treszeti lét je bio Ádam sztar, gda sze je eto prigôdilo. I Eva je pá porodíla sziná, steroga je Seth zvála, tô je : povrnênye zgübicska.

4. Potop.

Ti prvi lüdjé szo z vnôgim csrsztvêsi i deszétkrát tak dúgoga 'zítka bilí, kak zdányi. Ádam je devét sztô treszeti lét sztar grátao, i meo je, gda je vmro, odvêtek od Setha do devétoga, od Kaina do deszétoga kolena. Tô je bíla v onom czajti obsinszka

sztaroszt lüdi. Noe je devét sztô pétdeszét, i Metusálem devét-sztô i sésztdeszét devét lét zadôbo. Osztankov, stere bi Ádam od vszej szinov szvoji zadobiti mogao, bi tá vno'zina bíla, liki vszega zdá 'zivôcsenga národa cslovecsanszkoga, Ali kak szo sze lüdjé na zemli povno'závali, razvno'závala sze je i zlocsasztnoszt i hüdôba

lúdi. Te je gúcsao Bôg: „Lüdjé sze nescséjo vecs od Dúhá mojega ravnati dati, ár szo tēli podáni. Ali dam nyim escse sztô i dvajszeti lét na pokôro.“ — Ár je té escse Bôg nej tak kastigao lúdí, liki zdâ, po orszacski nevoláj, blízski i grúmi, i pomori: niti je escse nej bilo popiszane právde Bo'ze, ni Biblie, ni szvetszke oblászti, z recsjom, nikse dôbi káranya bo'zega je nej bilo, zvéna onoga po Dúhi Bo'zem.

Teda je velo Bôg: „Preprávim z lícza zemle csloveka, steroga szem sztvôro.“ Ali Noé je miloszeso naisao pred Goszpodnom, ár je bio pravicsen i bogábójécsi. Nyemi je erkao Bôg: „Napravi szebi Bárko, stere dú'zava trí szto singov, sirína pētdeszét, i viszikoszt treszeti singov naj bode, i precsinke v nyê. Ár, ovo potop püsztim na zemlo. Tí pa idi notri vu Bárko z szinmí, z 'zenov, i z sznehámi, i vzemi notri vu Bárko z vszáki sztvár eden pár, da sze plod 'zív obdr'zí na zemli, i vzemi z szebom vszáki 'zívis, da bode tebi i nyim za hráno.

Sészt szto lét je bio Noé sztar, gda je notri so vu bárko; — i Potop je priso na zemlo, gda je szedemszto i sészt dvajszeti lét minôlo od szmrti Ádamove. Te szo sze szpretrgali zdenczi pre paszt i 'zlebovje nebeszki szo sze prepúsztili, i so je de'zd'z na zemlo stirideszét dní i stirideszét noci i vodé szo vsze vise nasztanyüvale, i zdignole szo bárko, ka je na vodáj plavala, i vodé szo na teliko poraszle, kâ szo zakrile vsze viszike plamine pod vszov nébov.

Na petnájszet singov szo naraszle vodé ober plamin, i zakrile szo zemlo szto pētdeszét dní, dokecs szo opadnole. Noe je drúgoga mészecza deszéti dén so notri vu bárko, szedemnájseti dén szo sze pa denczi globocsin zôdprili, i deszétoga mészecza prvi dén szo sze zavidili pá vrhove gôr. Escse je stirideszét dní csakao Noe, prvle, kak je odtekno okno; i vö je püsztó kovrana; steri je szem tam létao. Potom je vöpúsztó ednoga golôba, steri sze je povrno v bárko.

Na szédmi dén je pá vö púsztó ednoga golôba, i ovo eden zeléni líszt olíve je prineszo v klúni. I pá je po szédmi dnévi púsztó vö ednoga golôba, steri je vecs nej nazá príleto. Tô sze je zgôdilo prvoga mészecza prvi dén; i zdâ je Noe vkraj odrínovsi pokrív bárke, kebzüvao, ka je obszêla zemla. Ali dônok je do drúgoga mészecza szédmoga dvajszetoga dnéva trpelo, dokecs sze je zemla na teliko poszüsíla, ka je Noe z bárke vö prídti mogao.

Te je Noe áldov zahválnoszti áldüvao Bôgi; Bôg je pa erkao: „Nescsem vecs kunôti zemle za volo esloveka; ár szo hotênya szrczá eslovecega hôda od nyegove mladoszti mao. Po etom dokecs bode zemla sztála, sze naj vecs neszkoncsa szej-jadev i 'zétva, mraz i toplôcsa, leto i zîma, dén i nôcs.“

I blagoszlovo je Bôg Noa, i vesîno je 'z nyim závezek, i na znamênye zavezka toga je nasztavo na obláki te lêpi szed-mére fárbe Rôg de'zd'zevni, govorécsi: „Tô naj bode znamênye závezka, steroga szem posztavo med szebom, i vszákov — sztvárjov na zemli.

5. Bâbel.

Noé je po Potopi escse trí szto pétdeszét lét 'zivo. On je te szlédnyi zadôbo tak veliko sztaroszt. Szin nyegov. Sem, je escse pét szto lét 'zivo po potopi i docsakao sze je z odvêtká szvojega vno'zine národa. Árfaksád pa, vnük Noa, je szamo stiri szto oszem treszeti lét 'zivo, toga szin stiri szto trí treszeti, toga vnük pá stiri szto sésztdeszét stiri; ali od toga vrêmena mao. je tak náglo doli jemâla lúdi môcs 'zitka ka je med timi naszledüvajôcsimi, ni eden nej dvêszto pétdeszét lét doszégno.

Sem je odvêtek szvoj do deszétoga kolena do'zivo. Te szo zácsali poglavniczi lüdvküpe szprávlati pod oblászt szvojo, i nad nyimi goszpodüvati. Prvi vladár je bio Nimrod, vnük Háma, i zavnük Noa, i zacsétek országa nyegovoga je bio Bâbel. Eto je bilo okôli 180 leta po potopi: zracsunajte tak lübléna decza! z keli-kimi lâti po sztvorjênyi Szvêta?

Te szo escse vszi lüdjé po ednom jeziki gúcsali. Vu ravnej pôleg Eufratesa szo zvolili szebi eden váras zídati, i vu nyem tíren goriposztaviti, steroga spicz bi do nébe doszégno; da bi tak iméni szvojemi veliki glász szpravili, i da sze po vszoz zemli tak z

lêhkim rasztepszti nebi mogli. Ali tô hotênye je Goszpodni nej bilo priétno, zátó eresé: „Sztôpmo doli, zmêsajmo nyim jezik, naj eden drügoga jezika nerazmi.“ Tak je nyé razegnao Bôg, na vsze krajé odnet, kaj szo mogli zídanye várasa povresti.

6. Ábrahámovo pozványe.

Malo pred szmrtjom Noa, sze je Ábram narôdo, v deszétom koleni osztankov Semovi. V tom vrémeni szo sze 'ze na vnôge národe povnô'zali lüdjé, i v bolvansztvo pográ'zali. Te je velo Bôg Ábrami: „Poj z domovine tvoje, od 'zlájte tvoje, i z hi'ze ocsine na ono zemlo, stero tebi poká'zem. I posztávím te za národ veliki, i blagoszlovím tebé, i zviszim imé tvoje, i denem te za blagoszlov. Blagoszlovím one, kí tebé bodo blagoszlávlali, i prekuném one, kí tebé bodo preklinjali, i vu tebi sze blagoszlovijo vszi národi zemle.“ I vö sze je zoszelo Ábram vu 75 leti sztaroszti szvoje, i Lot je navküp so 'z nyim.

Ali szvajüvali szo sze pasztérje Ábrámovi z Lotovimi za passé volo, ár szta obá vnogo márhe mela, i zemla nêmogla dohájati, kaj bi vküp prebívala. Te velí Ábram Loti. Lübléni! naj nebode szvajüvanye med menom i tebom, med mojimi i tvojimi

pasztérmi; ár szmo szi rod. Jeli je nej czéla zemla pred tebom? Lübléni odlôcsi sze od méne! Csi tí ides na lêvo roko, jasz bom

sze dr'zao na dêszno; csi pa ti scsés na právo, jasz na lêvo odídem. I zvoló szi je Lot nászladne obilne dolé Siddim, gde je býla Sodoma i Gomorra; Ábrám je pa prebívao v Kanaáni.

7. Ábraháma vera.

Za toga zvolenyá volo je blagoszlovo Bôg Ábráma, govorecí nyemi: „Neboj sze: Jasz szem zászloba tvoja, i jáko obilen nájem tvoj!“ Ali Ábrám je tú'zen bio, ka nej meo szína. Te nyemi je zapovedao Bôg vöidti, i velo nyemi je: „Zgledni sze kumez na nébo, zracúnaj, zvézde! Jeli je mores precsteti? Tekájse bode i szemen tvoje.“ Ábrám je vervao Bógi, i tô nyemi je Bôg zracúnao za pravicsnoszt.

Gda je pa bio Ábrám devétdeszét devét lét sztar, szkázao sze je nyemi Bôg i erkao: „Jasz szem te vszamogôcsi Bôg, hodi pred menom i boj pobo'zen. Vcsinim z tebom závezek moj, i jáko, jáko te povno'zam. I nebos sze zvao po etom toga Ábrám, nego imé tvoje bode Ábrahám; ár te denem za oco súdsztva vnógoga.“ I naravnao je Bôg obrezávanye na znaménye zavezka etoga.

Potom sze szkázao Bôg Ábrahámi na poláj Mámre, gda je vu dveraj satora szedo, i szuncze náj vrocsej szíjalo. Kak sze je gori zgledno, vido je trí mo'ze, bé'zao je pred nyé, i nánízo sze je pred nyimi doli do zemle, govorecí: „Goszpodne, csi szem ti

vugoden, neidi mimo kre szlugo tvojega. Prineszé sze vam malo vodé, i zaperéjo vam nogé, teccasz szí pocsinte pod etim drêvom.“ Potom je be'zao Ábrahám v sator k Sári, ino je erkao: „Híti, omêszí i szpecsi pogacse.“ Szam je edno mládo tele prineszo, stero je dao szpraviti, i pred nyé je djao mlêko, i zmôcsaj i jeli szo. Te je gúcsao Goszpôd: „Povrném sze k tebi, pá k etomi hípi, za edno leto, i ovo Sára bode sziná mêla.“ Na stero sze je Sára med dverami satora pri szebi zaszmejála. Goszpôd je pa erkao: „Zaka sze je zaszmejála Sára? Jeli je Goszpodni kaj nemogôcse?“ Te je tajíla Sára guesécsa: „Nej szem sze szmejála.“ On ji pa erkao: „Nej je tak, szmejála szí sze!“

Teda szo gori szposztanoli ti mo'zje, i obrnoli szo sze prôti Sodomi, Ábrahám je pa 'z nyimi so, ka bi je szprevájao. Veli pa Goszpôd: „Kak bi mogao pred Ábrahámom tajíti, ka bodem csinío? ár znam, kaj zapovej szinom, i drú'zíni za szebom, naj osztánejo na pôti Goszpodnovoj, i csiníjo, stero je pravicsno i dobro, da szpuni Bôg Ábrahámí, ka je nyemi oblúbo.“ Na to je nazvêszto Bôg Ábrahámí, kaj Sodomítancze priglédne vu grêhi nyíhovi! Ábrahám sze je pa molo za nyé: „Mogôcse bi sze ji naiszlo pétdeszét pravicsni vu nyej, daleko bojdi od tébe, ka bi pogúbo toga pravicsnoga, z tim nepobo'znim navkúpe!“ Veli Goszpôd: „Csi naidem pétdeszét pravicsni, vsze ona mészta pomílujem za nyí volo.“ Pá gucsi Ábrahám: „Kak pa, za stirideszét peti? jeli pogübís czéli váras za peti volo?“ — I nadale gucsi: „More bidti, bi sze ji naislo stirideszét? ali treszeti? — ali dvajszeti? — ali deszét? — On je erkao: „Nepogübím za volo ti deszét!“ I tá idôcsi Goszpôd, Ábrahám sze je pa povrno k sztánki szvojemi.

8. Sodoma i Gomorra.

Mraknolo je, kak szta tiva Angela v Sodomo prisla. Lot, kí je nyidva za prôsztiva pôtnika dr'zao, je po priatelszkom pred nyidva idôcs proszo nyidva ponízno notri k szebi na sztan prenocsüvanya, kak szta i privolila. Ali Sodomítanczi szo czêlo nôcs, okôli hí'ze neszrámno hotlivoszt ino gnúsz délali, na teliko, ka szo na szlêdnye od Angelov z szleposztjov vdárjeni, naj Lotove hí'ze dvér náidti nebi mogli. I tiva mo'za szta gúcsala Loti: Csi más koga szvojega csloveka eti vu várasí, vö ga pelaj od etecz,

ár pogūbimo eta mészta!“ Nazvészto je tō Lot, bodōcsim szvo-
jim zétom, ali oni szo tō za szmêh dr'zali.

I kak sze je zorilo, szílila szta tiva Angela Lota na hitro
odhájanye. I gda bi sze dōnok mūdío, prijala szta nyege i 'zeno

nyegovo i dvej cséri za roké i vō szta je pelala, i púsztila szta
je zvúna várasa. Te nyim je erkao Angel Goszpodnov: „Obráni
dūso tvojo, i nazá sze nezgladni, niti neposztani na czêloj toj rav-
niczi!“ Rávno je gorizíslo szuncze, gda je Lot v Zoár pribe'zao.
Te je púszto Bōg na Sodomo i Gomorro 'zvepleni i ognjeni

d'zd'z z nebész, i pogūbo je czêlo ono krajíno. Na onom meszti,
gde je nigda te nászladni dōl bio, tam je zdâ to mrtvo, ali szi
szoleno morje. Te tú'zen obráz czêle krajíne, je i vezdâ draszo
káranye, kak grozno pokastiga Bōg hūdōbo. Lotova 'zena pa,
stera sze je nazá zgljednola, je Szolni szteber posztánola.

9. Izmael.

Ábrahám je meo z Hágare sziná Izmaela, steri sze je nyemi vu sztarosztí nyegove oszemdeszétom sésztom leti nárôdo. Blagoszlovo je pa Bôg i Sáro, i porodíla je Ábrahámi Sziná, gda je bio sztô lét sztar, steroga je imenüvao I'záka. Sára kebzüvajôcsa, ka je Izmael spotlívecz, je právila Ábrahámi: „vrzi vö to dekle i sziná nyénoga.“ Tô je Ábrahámi jáko prôti bilo; ali velí nyemi Bôg: „Naj ti nebode prôti za volo deteta i deklé. Privoli na rêcs Sára. Ár sze ti z I'záka bode zvalo szemem tvoje. Dönok i z ete deklé sziná zbüdím národ, da je tvoje szemem.“

Dá tak Ábrahám Hágari krüh i poszôdo z vodov, i odpüsztí jo od szébe z detetom vrét. — Hágár je odísla i vü püscesávi je zablôdila. I gda ji voda zmenkala, niti sze nej nagodíla gder na sztüdenecz, doli dene pod edno drêvo od 'zíja pogíbjôcsega szina szvojega i ôzdalecs naprôti deteti szi széde, govorécsa: „Nemorem glédati szmrí toga deteta.“ Poszlünovsi pa Bôg krics deteta, velí Angel Bo'zi z nebész Hágari: „Ka ti je Hágár? Neboj sze!“ I ôdpro ji Bôg ocsi, ka je zaglédnola vretino i napojila to dête.

I Bôg je bio z tém detetom vu püscesávi, i grátao je dober sztrêlavecz. Tô je on Izmael, od koga sze narájalo dvanájset poglavníkov, i od koga je národ Izmaelszki, kakti: Arabianczy i Törczy do denésnyega dnéva.

10. I'zák.

Po eti prígodaj je szküsávao Bôg Ábraháma, govorécsi nyemi: „Vzemi jedínoga sziná tvojegá I'záka, steroga lúbis, idi

vu der'zélo Moriah, i áldúj ga na áldov gorécsi, na ednoj gori, stero tebi poká'zem.“ Na tó je Ábrahám, zaütra pri ezájti sztanovsi, opravo oszla szvojega, je vzeo z szebom dvá szlugo, i szina I'záka. Na trétji dén, kak je Ábrahám ôzdalecs zagledno to meszto, je zapovedao szlugom nazá osztánoti z oszlom: na gorécsi áldov potrêbna drva je pa dao I'záki színi szvojemi na plécsa; szam je pa neszo vu rokaj ogen i no'z, i tak szta sla obá navküpe. Pítáo je pa I'zák: „Ocsa! ovo, ogen i drva bár máva ali gde je oveza na áldov?“ Odgôvoro je Ábrahám: „Moj szin, Bôg sze szkrbí za ovezo k áldovi czêlo'zgánya.“ I sla szta obá dale.

Pridôcsa na to meszto, zozídao je Ábrahám oltár, na nyega je szkiao drva, i zvézavsi szina I'záka, polo'zo ga je na drva, i vó je vtégno roko szvojo, ino je príjao za no'z, kâ bi vmôro sziná szvojega. Te ga zové Angel Goszpodna z nebész: „Ábrahám! Ábrahám! Népol'zi rôke tvoje na pojbara. Ár zdâ znam, ka sze Bôga bojís, da szi nej milüvao sziná tvojega lasztivnoga za mojo volo!“ Ábrahám sze kumez zglednovsi, je zavido kozla v goszeseri, gde sze je z roglí zapleo i obíszno, steroga je i áldüvao meszto szina szvojega.

Gúcsao je i nadale Angel Bo'zi z nebész Ábrahâmi: „Na szamoga szébe szem priszégno, velí Goszpod; da szi vesino to rêcs, i szi nej milüvao sziná tvojega jedínoga, blagoszlovim i razvnô'zam szemen tvoje, liki zvézde na nébi, i blagoszlovijo sze vu szemeni tvojem vszi národi zemle; záto, ár szi bôgao Récs mojo.“

11. Sáre szmrt i poránenyé.

Ábrahám je 137 lét bio sztar, gda je Sára v Hebroni mrla. Sésztdezét lét szpunivsi v kanaanszkoj zemli, je esese ni na eden sztopáj lasztivnoga grünta nej meo, nego je szvoje velike csrêde po obesinszki pásnikaj gono, i kak prisavecz sze je obracsao v Kanaáni. Zdâ szi je pa 'zelo eden falat grünta szpraviti, i mrt-

vecza szvojega vu lasztivnom ôroki pokopati. Z globokov poníz-nosztjov je gúcsao z poglavníki Hethitov, i poglavníci 'z nyim. Proszo je nyé : „Naj bi nyemi ôdali edno nyivo ; oni szo ga pa proszili, naj bi jo vzéo, kak dár. Dônok Efron, Hethítov poglavár na szlêdnye popúsztivsi, je gori vzéo 400 szrebrni sziklusov, kak szo te valáli. Potom je pokopao Ábrahám Sáro, 'zeno szvojo vu Jami Makpelah pri Hebroni prêk prôti Mámre polá.

12. Izáka 'zenítev.

Ábrahám jáko sztári i prilêtni bodôcsi, je odposzlao náj sztarêsega szlugo szvojega v Mesopotámio, naj bi odnet pripelao 'zeno Izáki, színi nyegovomi.

Szluga sze je z deszét kumilami na pôt vzéo, stere szo oklajene z rázloesnim blágom goszpôda nyegovoga za zárocsne darí onoj, stero je Bôg odlôcsio Izáki.

Prisao je te szluga eden vecsér k Náchor várasi ; pocsíno szi je z kumilami zvúna várasa pri ednom sztúdenzi i molo je :

„Goszpodne Bo'ze! csíni miloszeszo z goszpôdom mojim! Csi príde devojka, steroj bom erkao; „Nagni mi vêdro tvoje, naj pijém,“ i bode právila: „Píj tí, i kumile tvoje túdi napojím“, da bi ona bíla tá, stero szi odlôeso szlugi tvojemi l'záki.“

Komaj je dokoncsao recsí ete, 'ze je Bethuela csí, Rebeka prisla, i zájmnoła vêdro szvoje. Toj právi te szluga: „Dáj mi malo vodé piti,“ stera nyemi odgovoríla; „Píj Goszpodne! kumile tvoje túdi napojím!“ i odidôes zajímala je vszem kumilam nyegovim.

Povídila szeń je pa szlugi jáko, kak jo je glédao. I taki ji dao zláti lanczek, i dvej náramniczi, sterivi nyé na roke dene i píta jo: „Moja csí, csida szi?“ Odgovorí ta deklina: „Jasz szem csí Bethuela, szinü Náhora, kí je bio brat Ábraháma. — Te sze je nanízo te szluga, hválo dá Bôgi govorécsi: „Hválen bojdi Bôg! kí je nêvzéo miloszesse ino vernoszti od goszpôda mojega; vodo mené na pôti mojoj, k hi'zi bratancza goszpôda mojega.“

Na drúgi dén je pa erkao: „Odpúszтите me k hi'zi goszpôda mojega, i nezadr'závajte mené!“ Te je opítana Rebeka: „Jeli scsés idti z tém mô'zom?“ Ona odgovoríla: „Sla bom 'z nyim.“ I blagoszlovijo nyô govorécsi: „Nasa szesztra szi, povnô'zaj sze do jezerokrat jezér!“ Potom szta odisla.

Etak je potrôstani l'zák nad zgübicskom materé szvoje.

13. Jákob i Esau.

I'zák je stirideszét lét sztar bio, gda szi je Rebeko za 'zeno vzéo, i gda je sésztdeszét lét sztar bio dvojki szta sze nyemi narôdile. Dyá neglîhna brata; te prvorodjeni je bio vesz koszmáti, okornoga dr'zánya, te ov pa gôli i krotek; tîszti je Esau, ete pa Jákob imenüvani. Esau je lovecz i polodelec grátao Jákob je pa ocsákov szvoji 'zítka réd naszledüvao, i vu satoraj 'zivôcsi pasztér bio. I'zák je bole lúbo Esaua, i nyegove ôpravicze: Rebeka je pa z lübéznov bole nagnyena bíla tomi krotkomi Jákobi.

Szkúhao je pa ednoga hípa Jákob hráno z lécese, gda je Esau rávno jáko trúden priso z lovine. „Dopüsztî mi jeszti z te erdése hráne, ár szem jáko obrúdo!“ velí Jákobi, kí nyega taki ráta:

„Odáj meni dnesz praviczô prvorodsztva tvojeqa.“ Z prvorodsztvom szo pa velike prednyôsztî bilé vjedinyene. Esau je dônok erkao: „Ovo vmrêti mi je tak, ka mi haszni prvorodsztvo?“ Tak je nyé Esau ôdao sz prîszegom. Ali to nepremîszleno pogodbo je nej potrdô ocsa, kí bi z'áto escse blagoszlov lèhko podêlo Esaui. Ali zgôdilo sze je, gda je obsztarao I'zák, i potemnele bi ocsi nyegove, mênô je, ka bode nyemi naszkori vmrêti. Prizové záto Esaua i velí nyemi: „Ovo jasz szem obsztarao, i nevêm dnéva szmrti moje, idi na pôle prineszi divjazen i szpravi meni hráno, pôleg 'zelénya mojega, da jêm, i blagoszlovi tebé dúsa moja, prvle, kak merjém.“ Gda je pa odíso Esau, szprávila je Rebeka ednoga kozlícsa, i Jákoba lübezníka szvojeqa notri posle, naj bi prevzéo

blagoszlov ocsé. Notri idôcsi Jákob právi: „Ocsa Moj!“ Odgovori I'zák: „Sto szi tí szinko?“ Jákob erésé: „Jasz szem Esau, tvoj sztarêsi szin. Szedi ino jej z lovine moje, naj blagoszlovi mené dúsa tvoja.“ Te ga je oslátao Ocsa, ár je Esau koszmáte roké meo, Jákob pa gôle. Ali Rebeka je nyegove roké z ko'ziczami kozlícsa povíla. I gúcsao je I'zák: „Rêcs je Jákoba recs, ali roké szo Esaua roké.“ I pá ga opíta: „Szi li tí moj szin Esau?“ On pa odgôvoro: „Jasz szem!“ Troso je tak I'zák, i kak je jo i pío, pravo je Jákobi: „Hodi moj szin, i dáj mi kús!“ Na tô ga blagoszlovi, govorécsi: „Dáj tebi Bôg z rosze nébe szvoje, rodno zemlo, obilnoszt szilja i vína. Naj ti szlú'zijo národi, i nanízijo sze k nogam tvojim vnôgi lüdjé. Naj bode prekléti, ki bi tebé preklinyao, i blagoszloveni, ki te bode blagoszlávlaó.“

Kak sze je vö zaobrnó Jákob od ocsé szvojega, 'ze je prisao Esau z lovine, i notri je prineszo szvoje hráno, govorécsi: „Ocsa moj, sztani i jej z lovine sziná tvojega. Ali presztraso sze je I'zák jáko, govorécsi: „Ka! gde je pa te lovecz, kí mi je od lovine prineszo. i jasz szem jo, prvle, liki szi tí priso, i koga szem blagoszlovo, i blagoszloveni osztane?“ Te je gori szkrícsao Esau: „O blagoszlovi i mené, lübléni moj Ocsa!“ On je pa odgôvoro: „Brat tvoj je priso z jálnosztjom, i on ti je prevzéó blagoszlov tvoj.“ Záto sze je Esau prevecs jôkao, I'zák pa velí nyemi: „Ovo na rodnoj zemli bode bívanye — sztánek tvoj tüdi, i meo bodes tál z roszé nebész odnet zgora, z mecsom tvojim sze bodes hráno, i brati tvojemi szlú'zo. Ali mogôcse zadobís po tvoji trüdi, kaj doli sztepés járem nyegov z sinyeka tvojega.“ Od etoga Esaua sze rodíjo ti nigdásnyi Edomitanczi, i arabianszki Beduinje do denésnyega dnéva.

Esau je pa v groznoj náviszti meo Jákoba za volo blagoszlova, i sztrasno sze nyemi je prtío, govorécsi vu szrezi szvojem: „Naszkori sze priblí'zijo dnévi tú'znosztí na ocsó mojega, ár zagrím brata mojega Jákoba.“ Záto je mati tanaesüvala Jákobi pobegnoti pred bratom szvojem Esauom k szvojemí vüczí Lábani v Hárán. Na toj pôti je Jákob v vnogodôb mogao szkúsziti, kelike szrezá boleznosztí szi naszopi on, kí szi z jálnosztjom po'zelej blagoszlov prisútati. — Nedájte sze zapelati lübléna decza! ka bi sze jálnoszt Jákoba i Rebeke Bôgi povídila. Mela bi csakati, dokecs bi szpuno Bôg szvoje obecsanye, i nej z szilnim truczom vu ravnanya nyegova szégati.

Kâkoli ti Bôg obecea,
Sztálna je v tom tvoja szreca ;
Na szilo — trucz rôk nepodáj,
Ár ti je to grêsni szpadáj.
Ka ti je 'ze oblûbleno,
Nede ti vecs prelomleno

14. Jákoba vandrarsztvo.

Jákob je szlobô vzéo od ocsé szvojega, kí sze nyemi trdno poprêto : „Nevzemi szi 'zené z csér Kananeusov, nego idi v Mesopotámio, i odnet pripelaj 'zeno z csér Lábanovi.“ Na pôti, gda je vnosi eden kamen polo'zo szebi na zglávník, i zászpaó, sze nyemi je szenyalo, da bi edno leszviczo vido posztávleno na zemli, stera je z koncóm do nebész doszégnoła, i Angelje

Bo'zi szo po nyej gori-doli hodili. Zgora je pa Bôg bio, govorecsi : „Jasz szem Bôg Ábraháma ino I'záka, vu tebi i vu szemeni tvojem sze blagoszlovijo vszi národí zemle. Ovo jasz szem z tebom, i scsém te obarvati!“ Kak sze je prebúdo Jakob je erkao : „Kak szvéto je eto meszto ! Sztanovito je eti Hi'za B o'za i Vráta k Nebészám!“ I pozdigno ino je posztavo on kamen za szteber, imenüvavsi ono meszto Bethel tô je Hí'za Bo'za. Po ednom dugsem potüvanyi je priso Jákob v Hárán k Lábani. Kak Eliezer Rebeko, tak je i on to lêpo Ráhel pri sztü-denczi naiso, v stero sze je zalúbo, i szlú'zo za nyo szedem lét. Ali Lában je v kano Jákoba, i meszto Ráhele je nyemi Leo dao

za 'zeno govorécsi: „Za to ovo me tūdi szlú'zi szedem let!“ Od eti dvej tūváriscz sze je narôdilo Jákobi dvanájszet szinov, ki szo bilí ti dvanájszet patriárki Národa Izraelszkoga. Nyí iména szo : Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftali, Gád, Asser, Izasár, Zebulon, Jo'zef, Benjamin.

Po doszlú'zeni szvoji stirinájszet letaj, je osztano Jákob pri Lábani escse sészt lét, i blagoszlovo ga je Bôg z nezmernim bogátsztvom pri szlugaj i szlú'zbeniczaj, 'zivini, kumilaj, oszlaj, i ovczáj. Za toga bogátsztva volo je Lában nevoseséni grátao zeti szvojemi. Ete je pa dao na pôle k szebi prizvati ovej 'zeni szvojivi, i odisao je 'z nyimi, z esrêdov i blágom brezi znányá Lábana. Tó

zvedivsi Lábán na trétji dén, poberé sze, hítivsi za nyim, i doisao ga je na szédmi dén. Ali Bôg je Lábani vu szne nazvêsztó : „Vari sze, da z Jákobom nikak drügacs, kak priaznivo negucsís.“ Záto je Lában z Jákobom závezek vséno na gori Gileád, i razísła szta vu míri. Potom je Jákob odpúsztó poszelnike, kí bi Esau nazvêsztili prisesztjé nyegovo.

Esau je nyemi z stiri sztô mo'zi so prôti. Jákob sze je pa presztraso, i na dvá tála je raztálao esrêdo szvojo, erkôcsi: „Csi Esau na te eden sereg vdári, i toga pobíje, te ov dônok vujde. I molo je Jákob: „Bôg ocsé mojega! Nevrêden szem vszej dobrôt tvoji i vernosztí tvoje, stero szi csinío z szlugom tvojim: ár szem z ednov paliczov so prêk Jordana, zdá pa dvá serega mam. Oszlôbodi me z rôk Esaua, brata mojega, ár szi meni obecsao: „Jasz ti bodem dobrocsinío.“ Odébrao je tūdi Esaui brati szvojemi te

náj bôgsi tál csrêde szvoje, i poszlaó ga je nyemi za dár z etim glászom: „Jákob, szluga tvoj posle tó tebi, Esau! Goszpôdi szvojemi.“ Potom je sereg, szvoj prêk szpravo, prêk potoka Jáboka, on je pa z ete kraj broda osztano szam.

Vojszküvao sze je pa eden mô'z 'z nyim notri do zôri. I kak sze je denílo, velí te mo'z: „Püsztí me, ár sze zorí.“ Jákob pa erkao: „Nepüsztim te, dokecs me neblagoszlovis.“ Te nyemi velí te mo'z; „Po etom sze vecs nebodes zvao Jákob, nego Izrael, ár szí sze z Bôgom i lüdmí boro, i obládao szí.

Zagledno je pa Jákob, Esaua brata szvojega, nad szébe idôcsega, i szedemkrát sze je doli do zemle nanízo pred nyim. Esau pa k nyemi be'zí, i obíme ga i jôcseta, Príglíhno Jákoba tûvárisicze i decza sze nanízijo pred Esauom. Te dár sze je Esau zadrgávao vzéti, ali Jákob ga je z prosnyov priszílo. Tak je Esau odíso po szvojoj pôti; Jákob sze je pa povrno v Kanaan k szvojemi ocsi.

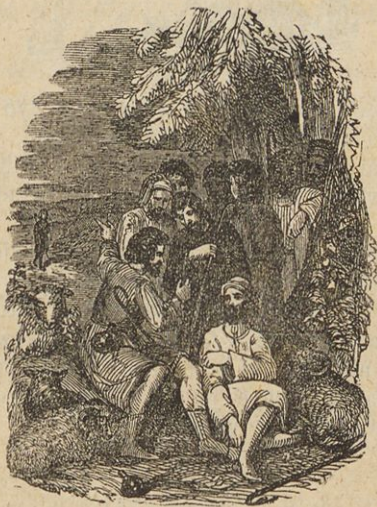
15. Jó'zef sze odá.

Med szinmí Jákoba v Mesopotámii narodjenimi je náj mlájsi bio Jo'zef, szin Ráhele. Ár sze je Benjamin, te dvanájszeti v Kanaáni narôdo. Ali Izrael je od vszej szvoji színov bole lúbo Jo'zefa, i nyemi je lepsi gvant dao zgotoviti. Záto szo nyemi bratje nevoscseáni bilí, i odürjávali szo ga tak, ka szo z lêpim i priaznivo ni gúcsali nej k nyemi. Zvün toga sze je szenyalo Jó'zefi, da bi on i bratje sznopje vézali na pôli, i sznopi brátov bi sze poklanyali sznopi nyegovomi. Na stero szenyo, gda jo nyim pripovedávao, szo grátali nyemi bole nenávidni. Pripovedávao je pa k drúgomi czajti: „Szenyala sze mi je szenya: Szuncze, mészecz i ednájset zvêzd sze je nanízilo pred menom.“ Nad sterim ga je pokárao ocsa nyegov: Jeli pa jasz i mati tvoja i bratje tvoji bomo sli i doli do zemle sze nanízávali pred tebom!“

Ednôk ga je pa odposzlaó Jákob, naj bi pogledno brate szvoje, kí szo od Síkema, gde je sztao Jákob na vecs dní hoda paszli csrêde szvoje. Naisao je nyé v Dothani. Steri nyega vidôcsi ôzdalecs idôcsega, právjio: „Ovo ide te szenyavecz, hodmo, bujmo ga; 'ze sze bode vidilo, ka szo nyegove szenye.“ Ali Ruben, te náj sztarêsi brat je erkao: „Neprelejte krvi nyegove, nego ga vrzte bole v steri preszênyeni sztüdenecz;“ ár je namêno vu szebi, szkrivomá nyega odnet vö oszloboditi.

Kak szo ga pa vu jamo doli vrgli, zavidili szo sereg Izmaelitaneczov idti v Egiptom. I právi Juda bratom : „Pojdmo, odájmo ga.“ Vö ga tak potégnovsi, szo ga ôdali Izmaelitaneczom za 20. szrebrnikov. Gvant nyegov szo pa vzéli, i vmorivsi kozlícisa, z toga krvjom szo poskrôpili te gvant, i tá szo ga poszlali k ocsi szvojemi z tém glászom : „Ete gvant szmo naisli, pogledni ga, jeli je lübezníka tvojeqa gvant alí nej!“

Jákob gori szkricsí na tô : „Tô je sziná mojega gvant ! Nika hűda divjacsina je nyega po'zrla ; derécsa zvirína je Jo'zefa raszpráskala !“ Prihájali szo szinovje nyegovi, ka bi trôstali oceso szvojga ; ali nej sze je dao potrôstati, govorécsi : „Jôcsics bom sô za szinom mojim vu grob moj!“

16. Jo'zef v Egiptomi.

Izmaelitaneci szo ôdali Jo'zefa za robszlugo v Egiptomi Potifári, Kálevszkomi Kamurniki. Steri, da je rázumnoszt i pobo'znoszt Jo'zefa szpoznao, i szkúszo, kaj, kakoli sziní, Bôg vsze ono blagoszlála, je posztavo nyega nad vsem vladársztvom szvojim. Tak je Jozef i vu rob szlű'zbi meo priétne dní.

Meo je pa Potifár edno hotlivo 'zeno, stera je Jo'zefa na veliki grêh i nevernoszt zapelati po'zelêla. Ali Jo'zef ji pravo : „Kak bi mogao tak veliko zločasztnoszt vesiniti, i proti Bôgi pregresiti !“ Vidôcsa ta 'zena, ka sze 'ze neszpunijo nyé hûde 'zelé, premenfla je to szvojo 'zelnoszt na zadomeszcsávanye, zácsala je tó'ziti Jo-

'zefa pred mo'zom szvojim, liki da bi on nyô na nevernoszt podbádao. Te ga je Potifár v temniczo vrgao. Ali Bôg je tak ravnao szreze varivácsa temnicze, ka je polúbo Jo'zefa, i na nyega zavüpaó vsze ove vôznike. Tak je Jo'zef i vu temniczi naisao léhkôto. —

V tom hípi sze je prigodilo, ka szta dvá visesnyiva cseszt-níka Králevszkiva, lepráj visesnyi pehárník, i vísisi szakács v vôzo djániva i na Jo'zefa szkrb zavüpana. Etiva je eden dén pretú'zniva naisao. Pravila szta pa nyemi, kâ sze je nyima szenyalo obôma, i nega ga, kí bi nyima te znamenite szenye razlo'zo. „Raszkládanye szenye je pri Bôgi, odgovorí Jo'zef, — dônok pripovidávajta mi je vszáki.

Zacsne tak te visesnyi pehárník : „vido szem vu szeryi mojoj pred szebom eden trsz, z trêmi rozgami, te trsz sze è zelení, rászo i ezveo ; grozje je ozrêlilo, i jasz dr'zécsi pehár Faraov vu mojoj rôki, szem trgao te jagode z groza, 'zmíkao szem je v pehár, steroga szem i ponúdo na rôke Králi.“ Odgôvço nyemi je Jo'zef : „Tri rozge znamenújo trí dní. Za trétji dén viszi Faraó glavô tvojo, nazá te posztávi vu csészt tvojo, da lás nyemi

na rôke pehár, kak prvle, gda szi bio pehárnik nyegov. Ali szpômeni sze z méne, gda tebi dobro bode. szpomínaj me pred Krá-lom, da sze morem rêsiti z temnicze ete.“ Zacsútivsi te vísesnyi szakács, ka je pehárniki tak povolno vözlo'zo szenyo, obészelo sze je i naprê dá Jo'zefi: „I meni sze je szenyalo, da bi neszo na glávi mojoj trí krúhsne kosare, i vu toj zgornjoj rázlocсно szpe-csenyé za Faraoa, i fticze szo jele z te kosare.“ Odgôvoro je Jo-zef: „Trí kosare znamenüjo trí dní. Za trétji dén zviszi Farao glavô tvojo, i dá tebé obeszeti na gauge, i fticsi bodo jeli têlo tvoje.“

Na trétji dén, gda je Farao szvojege rodsztvá dén szprevá-jao, sze szpômenôcs z ti dvôj vôznikov, je vísesnyega pehárnika nazá posztavo v esészť nyegovo, ali toga vísesnyega szakácsa je dao obeszeti, kak je nyima vözlo'zo Jo'zef. Ali te peharnik sze je nej szpômeno z Jo'zefa, kí je esese dvej leti mantráni v temniczi. Ali zná Bôg te vugoden czajt za radoszt.

Na dvej leti je i Farao méo szenyo, i nej sze je naisao, kí bi jo nyemi razlo'zo. Zdâ sze je szpômeno vísisi pehárnik z obecsanya szvojege. Povedao je Králi, ka jeszte v temniczi eden mladé-necz kí je nigda nyegovo i obesenoga vísisnyega szakácsa szenyo prav razlo'zo. I brs je Jo'zef z temnicze pred Krála pripelani.

Ercsé Farao : „Szenya sze mi je szenyala, i nega nikoga, kí bi jo meni znao razkládati ; csüo szem pa od tébe, ka ti szlísavsi szenyo, jo znás taki vözlo'ziti.“ Odgovorí Jo'zef: „Nej je tô vu mojoj môcsi ! Ali verjem, ka 'zelna oznani Bôg Králi.“ Vö je tak gúcsao Farao : „Szenyalo sze mi je, da bi sztao na brodi Nílusa (potok vdiljek po Egiptomi tekôcsi) I vido szem vöidti z vode szedem lêpi, debeli kráv, stere szo sze paszle na trávi. Za têmi szem pa vido drúgi szedem szúhi, ru'zni, lôsi kráv gori idti, k sterim glíhni grdi szem v czêlom Egiptomi nej vido ! — i po'zrle szo te mrszke lôse krave te debele, i nej sze je na nyi znalo, nego szo bilé grde, kak prvle. Na tô szem sze prebúdo. Ali taki vu drúgoj szenyi szem vido szedem vláti, na ednom betvi, puni debeli. Potom je zíslo szedem szúhi ténki pozárjeni vláti. I te szedem ténke vláti szo po'zrle te szedem debele.“

Odgôvoro je Jo'zef Králi : „Obej szenyi li edno rêcs zna-menújete. Ka je Bôg csiniti dokoncsao, tô je szkázao Faraoni. Ti szedem debeli kráv i szedem puni vláti, znamenúje szedem rodni lét. Ti szedem lôsi kráv i szedem po'zární vláti je pa szedmi nerodni lét znamênye ! Ovo príde szedem lét, vu steri

bode velika ôbílnozst v czéлом Egiptomi, ali za nyimi príde szedem jalovi lét, vu steri velika drágocsa i glád nasztáne. Ka sze je tô dvakrat szenyalo Králi, ká'ze ka je gvúsno dokoncsano pri Bôgi i híti doprineszti. — Zdâ záto, právi Jo'zef, sze naj poszkrbí Farao, da posztávi szpametnoga ino môdroga mo'za ober Egiptoma, kí vu ti szedmi obilni létaj poberé petino z szilja od ednoga vszákoga, i na kúpe zvrši, naj národ nepomenka vu dnévi drágocse ino gláda.“

Tá navídnoszst sze je povídila Faraoni, rávno tak kak i te dober tanács. „Gde bi naisli, veli Farao, prípravnêsega mo'za, vu sterom bi Dúh Bo'zi ocšivesznej prebívaó, kak tebé?“ I posztavo je Farao Jo'zefa nad vszem vladársztvom szvojim govorecsi: „Szamo li z tém králevszkim sztolczom bodem prednyêsi od tébe.“ I vzéo je prsztanek sz prszta szvojega i dao ga je na prszt Jo'zefov, dao ga je oblêcsti vu bêlo szvilo, i zláti lanczek poveziti nyemi na sinyek, dao ga je na szvoji králevszki kôlaj okôli voziti, i pred nyim vö krícsati: „Nanizávajte sze!“ Erkao escse Farao Jo'zefi: „Jasz szem Farao, ali brezi tvoje vôle, niscse ni rôke ni nôge genoti neszmê vu czéлом Egiptomi.“

Etak je vodo i z víszo Goszpodin Bôg Jo'zefa; z ocšinszke hí'ze v grabo, z grabé v robszlú'zbo i v temniczo, z temnicze v králevszke palace! Sztrszno sze je húdi bidti pred Bôgom, záto je Bôg bio 'z nyim. — Bio je Jo'zef, liki 17 lét sztar, gda je odáni v Egiptom, i 30. lét sztar, gda je pred Krála posztávleni.

„Jáko je lèhko delo Bôgi.
Tô szrecso preobrnôti,
I tak ôpak neszrecso vnôgi,
Na szrecso zaobrnôti:
Bôg zná znísziti zvisziti,
'Zalosztiti, veszeliti!“

17. Jo'zefa bratje v Egiptom prídejo.

Kak je vövjavo Bôg, tak sze je zgôdilo. Szkázalo sze je szedem obilni blagoszlovni lét, i Jo'zefje v czéлом Egiptomi vszega szílja péti tál vkúpe szpravo, teliko, ka je toga bogátsztva niscse nej mogao zraesúnati. Nej szo vö osztanola ni szükesíne lêta, i 'ze vu prvom leti drágocse je zmenkanye vu okôli le'zêcsi der'zélaj, telikájse bilo, ka szo vszi v Egiptom prihájali od Jo'zefa szilje kúpivot.

Veliki glád je posztano i vu Kanaáni. Záto je velo Izrael szinom szvojm: „Ka tak dugo szunête? esűjem, ka v Egiptomi jeszte szilje na odajo; idte doli i kűpte nam, naj od gláda neszpovesznemo.“ Odislo je ti deszét brátov v Egiptom, szamo Benjamin je osztano pri ocsi. Pridôesi k Jo'zefi, pred nyim szo sze do zemle nanízili, kak pred pòglavitim egiptomskim goszpóárom. On je pa nyé taki poznao, ali dônok sze je tühoga ino osztroga próti nyim presíno, ino je v egiptomskom jeziki po tolmacsi 'z nyimi gűcsao: „Odkud szte prisli?“ Oni szo pa

odgovorili: „Z Kanaánszke zemle szmo prisli 'zívís kűpűvat.“ Právi Jo'zef: „Naglejűvácske szte, ino szte prishi zvedávat, gde je odprta der'zéla.“ Oni pa: „Nej Goszpodne! mi szmo naglejűvácske nêbili nigdár. Posteni lűdjé szmo, dvanájszet brátov nász je, ednoga mo'za szinovje; te náj mlájsi je pri ocsi, ednoga pa 'ze nega.“ Na stero dene Jo'zef: „Z toga sze vardenete, jeli szte isztino gűcsali: Poslite ednoga z vász, naj eszi szprevodi náj mlájsega brata vasega; ví pa osztánete tečasaz vu vòzi.“ Potom je nyé v temniczo velo djáti do trétjega dnéva. Na trétji dén je pá dá pred szébe pripelati i guesí nyim: „Bôga sze bojím i krivicze nescsem csiniti nikomi. Eden vász brátov naj nazá osztáne v temniczi, ví ovi pa odídite, i szpravte domô, ka szte kűpili. Ali náj mlájsega brata szpre-

vodte k meni, drúgacs vmerjéte, pá sze povrnovsi.“ Te szo szi gúcsali bratovje med szebom vu 'zidovszkom jeziki: „Tô szmo szi mí nad nasim bratom prislü'zili da szmo vidili sztiszkávanye dúse nyegove, i kak sze je nam molo, i nej szmo ga steli poszlú-noti. Krv nyegovo iscesejo zdâ nad nami.“ Oni szo sze nej szômlili, ka bi Jo'zef nyé razmo, kí sze na one recsi na sztran obrnovsi jáko jôkao. — Potom je zapovedao Símeona pred oesmí nyíhovimi zvézati i nazá pelati v temniczo, ti oví szo pa odíslí domô. Stera vsza da bi te sztári ocsa zvedo, prevelika 'zaloszt ga je obísla, ino je erkao: „Od deczé moje me szprávite! Jo'zefa nega! Símeona nega! Benjamina tûdi seséte odpelati! vsze sze nad menom szpunyáva! Nede sô tá z vami szin moj.“

18. Drúgo potüvanye brátov Jo'zefa.

Glád sze je na teliko povéksao v onoj dr'zéli, ka szo Jákoba szinovje na drúgo leto dônok pá mogli v Egiptom potüvati. Nerad je púszto 'nyimi Benjamina, ali nej szi je vedo kaj. Dáo je 'z nyimí dár, Kanaána vöprebráni szád, zácsimbo, mirho, datle, mandale. „Bôg pa vszamogôcsi! velí, dáj vam miloszeso náidti pred onim mo'zom, da vam odpúszti brata, i Benjamina tûdi. Jasz pa morem osztánoti, liki eden, koga szo vszegavêcs opúsztili od deczé nyegove.“

Kak je Jo'zef nyí prisesztjé zvedo. preczi je je pred szébe dao zvati i priaznivo szi je 'z nyimi gúcsao: „Jeli je zdrav vas sztári ocsa? Tak je tô te náj mlájsi vas brat? Bojdi ti Bôg milosztiven moj szin!“ Nej sze je mogao du'ze precsiniti, na teliko je gorelo nyemi szrece k brati szvojemi, i notri idôcsi v notrêsnyo hi'zo, tam sze je jôkao.

I kak sze je mujo, pá vö pridôcsi i obtrdivsi szi szrece je pôzvao nyé k obedi. i zapovedao gori aosziti hráno. Obedivao je 'z nyimi, csi bár pri zoszebnom sztoli, poleg návade országa. Ali bratje szo sze prevecs esüdivali, kebzüvájôcsi, ka szo pôleg sztarosztí szvoje poszádjeni, i grátali szo dobre vôle i veszéli.

I Jo'zef je zapovedao napuniti z sziljom 'zakle nyíhove, vszákoga pêneze pa odzgora v 'zakel zvézati; szvoj szrebrni pehár je pa zapovedao szkrivomá v Benjamina 'zakel szrániti. Kak szo odíslí, za nyimi je poszlaó Jo'zef dvorszokoga: „Zaka szte plácsali z húdim za dobro?“ právi ete. Ti bratje szo pa

eden na drúgoga glédajocsi, nej razmeli ka 'z nyimi scsé. „Ze znáte, velí te dvorszki, od koj gucsím, od toga z koj goszpôd moj pijé!“ — Sto je v kradno te pehár?“ Oni právijo: „zaka gucsi etak goszpôd nas? Mí szmo posteni lüdjé! Pri kom sze náide te pehár, naj sze oszrti, i mí vszi bodemo szlů'zbeniczi goszpôda tvojega!“ Teda szo vszi 'zakli zodvėzani i zobiszkani, i nájdni je pehár vu 'zakli Benjamina. I od sztrahôte szo raszprászkali gvant szvoj, i vszi szo sze nazá povrnoli. Jo'zef je pa osztro k nyim gúcsao, ka szo tak csiniti szmeli. Te je pregôvoro Juda: „Ka známo praviti goszpôdi mojemi, ali kak gúcsati? Z kém sze szpravicsávati?“ Bôg je doisao grėh szlugov tvoji. Ovo szlugi tvoji szmo i mí, i pri kom je te pehár náidni.

deni.“ Odgôvoro je Jo'zef: „Mentűj Bôg! pri kom je pehár náidni, on naj bode moj szluga, ví pa odídite vu míri k ocsi szvojemi.“ Te sze je Juda doszta molo, i neprehėnyano proszo, naj sze li tô nezdodí. „Csi bi sze povrnoli k ocsi nasemi, velí, brezi brata nasega, szėre vlaszé ocsé nasega bi vu velikoj nyega dreszėlnoszti prepravili vu grob doli. Jasz szluga tvoj szem porok sztano za dēte pri ocsi, i szem oblűbo: csi ga nazá neszprevodim k tebi, naj bodem krív vu vszem mojem 'zítki. Zátó zadr'zi mené tū za szlugo, meszto deteta, i odpűszti to dēte z bráti. Ár kak bi mogao goriidti k ocsi mojemi, brezi brata mojega, i glédati to nevalo, stera bi trápila oceso mojega.“

Jo'zef sze je 'ze nėmogao du'ze zadr'zavati. Zapovedao je vszem Egiptanczom vőidti, niti je nej szmeo niksi tühėnecz nazôcsi bidti, gda sze je Jo'zef dao poznati szvojim bratom. Med glasznim jocsom nyim velí: „Jasz szem Jo'zef, jeli 'zivé Ocsa moj?“ Na stero szo bratje nyegovi na teliko oszupnyeni,

ka szo ni rêcsi nêmogli odgovárjati; med premenývanyem szramôte i sztrahá z csüdüvanyem i radôsztjov szo sze léknoli, ka szo vszi, liki drevéni pôsztali. — „Prisztôte bli'ze k meni, bátríví je Jo'zef. I bli'ze szo sli k nyemi, ali escse szo nej mogli gúcsati. Velí nyim páli: „Jasz szem Jo'zef, brat vas, koga szte ôdali v Egiptom. Netú'zte sze nad tém, ka szte mené eszi ôdali, ár je za vasega 'zítka volo odposzlaó mené Bôg pred vami. — Vö zgúcsate, velí nyim, ocsi mojemi, vszo mojo díko v Egiptomi, i vsze ono, ka szte vidili, hítíte i prídte nazá z ocsom mojím k meni.“

Potom obínovsi Benjamina je jôkao, i Benjamin obínovsi Jo'zefa je túdi jôkao; i szküsüvavsi vsze szvoje brate je jôkao 'z nyimi. I gúcsali szo bratje nyegovi 'z nyim. I szam Farao je túdi zapovedao pozvati Jákoba, Jo'zef je pa poszlaó kolíja po ocsó szvojega, i drúge lêpe dári.

„Ne kregajte sze na pôti“ je djao Jo'zef bratom, kak je od nyi szlobô vzéo, i veszélo ji slo ti edenájszet gori vu Kanaán.

19. Jákoba v Egiptom szeljenyé.

„Jo'zef je 'zív, ino je goszpôd nad czêlim Egiptomom“, kriçsí ti edenájszet szinov k ocsi pridôcsi.

Izrael dvojécsi vu szrezi, je nej vervao recsam nyíhovim. Gda szo pa nyemi vsze vö dopovedali od Jo'zefa, i várao je kolia túdi stera je nyemi Jo'zef poszlaó, obészelo sze je vu dúhi, govorécsi: „Zadoszta mi je, ka Jo'zef moj szin escse 'zivê; sô bom, da ga vídim, prvle, liki de meni vmrêti.“

Doli sze je tak zoszelo Jákob v Egiptom z deczov szvojov i vnúkami szvojimi, navkúpe sésztdeszét sésztdúsami i zevszém pohistvom i vnogo drú'zinov. Jo'zef je túdi na kola szeo, prôti idôcsi ocsi szvojemi, i kak ga je zagledno, obíno ga je, i jôkao sze je dugo na sinyeki nyegovom.

I pravo je Izrael Jo'zefi: „Zdâ 'ze rad vmerjém, da szem vido lícze tvoje, ka szi escse 'zív.“ Jo'zef je i pred Krála pelao ocsó szvojega Jákoba: „Keliko je lét 'zítka tvojega, píta nyega Farao. Odgovorí Jákob Králi: „Dnévov lét vandrarsttva mojega je sztô treszeti lét. Malo ga je, i húdo je vrêmen 'zítka mojega, ni ôzdalecs nedoszegúje sztaroszti 'zítka ocsév moji vu nyíhovom vandrarsttvi.“

Te sztári Jákob je escse szedemnájset lét 'zivo v Egip-
tomi. Gda szo sze pa szkoncsávali dnévi nyegovi, priso je Jo-
'zef z szvojima szinoma Efraimom i Manassem, toga obsztara-
noga oceso glédat. I erkao je Izrael Jo'zefi: „Nej szem sze trô-
stao lícza tvojeja gda viditi, i ovo, Bôg mi je i deczo tvojo
viditi dopúszto.“ Jo'zef je pa vzeo szvojiva dvá szina, posztavo
je nyidva pred oceso szvojega, naj bi nad nyidva polo'zo roké
szvoje i nyídva blagoszlovo. Izrael pa, dészno na Efraima, mláj-
sega glavô, lêvo pa na Manassa, sztarêsega glavo polo'zécs, je
blagoszlovo nyidva, govorécsi: „Bôg! pred kém szo hodili ocseve
moji Ábrahám ino I'zák, Bôg! kí je bio pasztér moj vu vszroj

bívoszti mojoj, do denésnyega dnéva, On Angel, steri je oszlô-
bodo mené od vszega húdoga. — On blagoszlovi sziná etiva,
da sze po mojem i sztarisov moji Ábraháma ino I'záka iméni
imenújeta.“ Z tém je nyidva k szvojim lasztivnim szinom
glíhna órocsníka vesíno, ka sze od Efraima ino Manasse ra-
csúna dvôje pakolênye Izraelitanczov, zravnasvi ober toga: „Kí
vu Izraeli koga blagoszloviti scsé, on naj ercsé: „Bôg tebé
posztavi, kako Efraima i Manassa.“

Za tém je vküp szpravo Jákob vsze szvoje sziní okôli
szmrtne posztele szvoje, i blagoszlovo je ednoga po ednom zô-
szeb! Od prísesztnoga vrêmena nyim gúcsécsi, vö je povedao
szlédnyo volo szvojo, i nazá sze nagnovsi vö je púszto dúso
szvojo.

Po szmrti nyegovoj szo Jo'zef i bratje nyegovi têlo ocse
szvojega með szprevájanyem vnôgi ti prednyêsi Egiptomeczov,
vno'zine kolíj i konyenikov tá szpravili vu Kanaánszko zemlo,

polo'zéci je vu órocsno pokopálicese Ábraháma vu jami Mak-pelah.

Povrnôcs sze v Egiptom, szagali szo sze bratje Jo'zefovi, ka nyim on zdâ 'ze, gda je vmro ocsa nyíhov, nazá plácsa vsze húdo, stero szo nyemi vesínili. Ali Jo'zef je erkao: „Ne-bojte sze, i jasz szem pod Bo'zof ramov Nakanili szte húdo z menom vesiniti, ali Bôg je miszlo ono na dobro obrnôti, ka bi csinío tak, liki je zdâ ocsiveszno grátalo, k zdr'závanyi vno-zine lúdsztva.“

Etak je Jo'zef z bratmi navküpe szrecsno 'zivo v Egiptomi, i vido je vnúke i zavnúke. Vêm, razmite zdâ 'ze i tô, zaka je Jo'zef brate szvoje, pôleg szvoje bratinszke szresne lübézni tak dugo i osztro szkúsávae. Vu miszlaj nyegovi je nej bilo, z húdim za húdo placšuvati; nego Jo'zef je mogao z tak tálom szkúsziti z kaksim szrecsom szo bratje nyegovi med szebom, na ocsó gledôcs, ino k nyemi; ár sze drúgacs za nyí právo szrecso poszkrbeti nebi mogao.

Rad bi vam lübléna decza, na konczi prígodov Ábraháma, I'záka, Jákoba, túdi od ednoga ti osztankov Náhóra, ocsé Ábrahámovoga naprê prinásao, kí je v tom czajti vu zemli Ucz 'zivo, tô je, od J o b a, ali presztor kn'zicz eú neznása. Proszíte vase rodi-tele ali vucsitele, naj vam tô prígado pripovedávajo. Mí bodemo nadale naprédávali prígode szinov Izraelszki.

20. Môses.

Od ti dvanájszet brátov sze je po nisteri sztô létí te ve-likí dvanájszeteroga pokolênya národ izraelszki naplodo. Ali po Jo'zefovoj szmrti nyim je nêbilo vecs tak dobro, kak prvle. Gda sze je Izrael v Egiptom zoszelo, oblúbo nyemi je Bôg: „Vesiním te za národ veliki,“ stero je Bôg túdi szpuno. Gda szo sze pa razvnô'zali i zmo'zni grátali, Králove Egiptomszki szo sze zácsali bojati od nyi. Nôvo poglavársztvo, stero je v Egiptomi nasztanolo, i stero je od Jo'zefa zaszlű'zenoszti nika vecs nej stelo znati, je Izraelitancze meszto robov prestimávalo, i pri králevszkom zidanyi, k steromi szo czígel obszvojom delati truczani, je na preteska dela prisziljávalo. Naszlêdnye je eden Farao, i na eto grozno miszel zapadno, ka bi vsze 'zidovszke sziní steri sze narodíjo vmorití dao; i li cserí 'zive nihátí. Eto zapoved je zaprvá vödao babam 'zidovszkim, ali té szo sze Bôga

bojale, i deczo szo 'zivo nihále. Te je pa zapovedao vszem Egiptomeczom, materam 'zidovszkim nyhove znôvics narodjene hlapcsiese z rôk vnásati, i vu vodi vtáplati.

V tom czajti je edna 'zidovszka 'zena ednoga lêpoga poj-bicsa porodíla. Z vnôgim czaganyem je szkrívála nyega trí mē-szecze. Gda ga je pa 'ze du'ze nēmogla szkrívati, szplela je z rogoza ladíczo, stero je z szmolôv oblejála, i v nyô polo'zivsa to dēte, vō je je djála med sarjé pri brodi Nilusa. Rávno je tá prisla esí Faraova, ka bi sze v Nilusi kópala, stera zaglédnovsa to ládji-czo, je poszlála dekló szvojo po nyô. Odprli szo jo, i ovo! eden sznâ-'zni poj-bics je le'zao v nyej jocsécsi sze. „Tô je ti 'zidovszki otruk edno,“ velí csér králevszka. Teda prisztôpi szesztra toga poj-bicsa,

stera je nablūzi sztála, i píta: „jeli bom zvála edno 'zeno 'zidovszko, stera de nadájala tebi to dēte?“ — „Idi“ velí csér králevszka. Ta deklína be'zi i prizové mater nyegovo. Tak je deteta lasztivna mati grátala dojka pri cséri králevszkoj, i gorizdojenoga je csi Faraova vu szvoj dvor, na szvoje rôke vzéla, i vu vszákoj modrôszti Egiptomeczov povesiti dála. Zvála je imé nyegovo Mōses, t. j. z vōde potégnyeni.

Med tém szo Izraelitanczi li v ednom te'zeni i mantráni. Mōsesa odrasenoga szo nej dr'zali za Izraelito nego za sziní cséri Faraove; ali z boleznosztjom je glédao on kak je nevôlivani i te'zeni národ nyegov. Gvūsen dén vōidôcsi je vido, ka je eden Egiptancz tepo ednoga Izraelitancza, je pomogao tomi bittomi, i bujo je Egiptancsara. Mōses je stímao, ka nyegovi bratje z toga dela szpoznajo, ka nyim Bôg po nyem scsé z mocsti; ali nej szo zaraz-

meli. Zezvedivsi pa Faraó tó csinênye, je Môses mogao pobegnóti, i potepo sze je v Mídiánszko zemlo, med odvêtek Ábrahámov, vu püscsávi kre erdecsega môrja bívajôcsi. Pri ednom sztüdenzi ti püsztin je obráno szedem devojk prôti szili pasztérov, steri szo je steli od vodé odtirati. Tak sze je szpoznao z Jethrom ocsom ti devojk, z poglavárom Midianitanczov i popom bo'zim. Té je nyemi Czipporo, edno szvoji csér dao za 'zeno, i na nyega je zavüpao csrêdo szvojo. Tak je te králevszke cséri szkrmlenik pasztér grátao vu tühénoj zemli, kak ocsevje nyegovi. Pászo je ovezé teszti szvojega, i nej je 'zelo nazá vu palacse k préczimbam Krála Egiptomszkoga.

21. Môses pred Faraom.

Môses je stirideszét lét bio sztar, gda je z Egiptoma pobegno : stirideszét lét je kak pasztér 'zivo med Mídiánitanczi, i escse szo z szlú'zbov te'zeni i mantráni Izraelitanczi. I szkázao sze je nyemi ednôk Angel Goszpodnov, kak je vu püscsávi ovceze k Hórêb gori navracšüvao, vu ednom ognyenom plámni garmá, steri je goro, i dônok nej zgoro. Kak sze je pa z zvedávoszti k nyemi pribli'závao, vcsinyen je glász z garmá: „Môses! Môses!“ — „Ka velís?“ oglászi sze ete. Velí te glász: „Neprisztôpi eszi; Zúj doli csrêvle z nôg tvoji, ár meszto na sterom sztojis je szvéta zemla.“ I velí nadale: „Jasz Bôg ocsé tvojega, Bôg Ábraháma, Bôg I'záka, i Bôg Jákoba!“ Môses je pa zakríó obráz szvoj, ár sze je bojao na Bôga glédati. Veli nyemi Bôg: „Vidôcs szem vido mantrolüdsztva mojega v Egiptomi, i scsém je oszloboditi z rôk Egiptanczov, i vöszpelati na z mlêkom i medóm tekôcso zemlo. Poj, tebé poslem k Faraoni, naj vö szpelas z Egiptoma lüdsztvo moje, sziní Izrael-szke.“ Ercsé Môses: „Sto szem jasz, ka bí so pred Faraona, i vö szpelaó Izraêla z Egiptoma?“ „Jasz bom z tebm“ velí Bôg. „Ali lüdsztvo Izraelszko, vö sze odnása Môses — meni nebodé vervalo, nego bodo pravili: Bôg sze je tebi nej szkázao.“ Velí Goszpod: „Ka je tó, ka dr'zis vu rôki tvojoj?“ Odgovorí Môses: „edna palicza.“ Velí nyemi Bôg: „Vr'zi jo na kla.“ Lücsó jo Môses od szébe, i obrnôla sze je na kacso, pred sterov je Môses bê'zao. Velí nyemi pa Bôg: „Vtégni rokô tvojo, i popadni jo za rép!“ — i vu rôki nyegovoj sze je ta kacsa nazá na paliczó obrnôla. Ercsé nyemi Bôg nadale: „Deni roko tvojo v nádra!“ I gda je szégno v nádra szvoja i roko vö vzéo, bíla je poszípana z gobov, i béla liki sznêg. I pá

je szégno v nádra, i grátala je nazá, liki ovo têlo nyegovo. „Csipa, velí Bôg, etima znamênnyoma nebodo vervali, zájmlí vodô z potoka, i vlej jo na szúho zemlo, obrné sze voda tá na krv na zemli.“ Môses je pa djao k Goszpodni: „Ah! Goszpodne, jasz tesko rêcs mam, i teski jezion! Ali velí Goszpodin Bôg „Sto je sztvôro vúsztá cslovecsa? Sto je vesíno csloveka glúhoga, nêmoga, gledécsega, ali szlêpoga? nej li Jasz, ki szem Goszpôd? Záto idi, Jasz bom z vúsztami tvojjimi, i navesím tebé kak más gúcsati.“ Takáj velí Bôg: „Ovo, Áron, tvoj brat, kí je rêcsnik, ti prôti príde. Dáj nyemi recsí vu vúsztá, i on bode gúcsao meszto tébe.“

Tak sze je zgôdilo, Môses i Áron szta vküp szpravila sztarise otrok Izraelszki, i oznanila nyim, ka je Goszpôd vö scsé szpe-

lati z Egiptoma. Teszta sla pred Faraona, govorécsa nyemi: „Tak velí Izraela Goszpodin Bôg: „Odpúsztí moje lúdsztvo, naj mi szvétek szvetí vu púscesávi.“ Kí je odgôvoro: „Sto je Goszpôd, koga rêcs bi jasz poszlúno! Níka neznam od Goszpodna, ni Izraela neodpúsztim. Ino od toga dnéva mao je zapovedao Farao, na Izraelitancze, escse teskêsa dela, kak prvle nakládati, i nyé trdêse mantrati. „Tim'zidovom je dobro, nedávajte nyim od széga mao szlame k delanyi czigla; naj szi jo szamí vküp zbérajó, i dônok te prvêsi racsun czigla na nyé navr'zte.“ Môses je toti csinío csüda z szvojov paliczov pred Farao- nom, ali da szo egiptomszki vûveczi tá iszta csiníli, on je na nyá nej geno. Kak je 'ze Farao privolití níkak nêsteo, csinío je Goszpodin Bôg nezrecsena csüda po Môsesi v Egiptomi, púsztivsi orszaeske nevôle edno za drúgov na lúdsztvo ono.

Môses je vövtégno paliczo szvojo ober potoka Nilusa, i ta

voda sze je na krv premenila. Szedem dní je krváva tekla ta ve-
lika i bisztra voda, ka je niscse nej mogao piti, i ribe, stere szo
v nyé bilé, vsze szpovesznole. Tô je bio te prvi bo'zi'zlak.

Áron je vövtégno rokô szvojo ober ti vöd egiptomszki, i
'zabe szo oszipale vszo Egiptomszko zemlo, notri lazécse vu hi'ze,
posztelnice, posztele, v korita i tesztô. Te je proszo Farao:
„Molte sze Goszpodni, da odvrné od méne te 'zabe, i gotov szem
odpüsztiti to lüdsztvo.“ Môses sze je molo Goszpodni, i te 'zabe
szo vesznole vsze eden dén, ka szo je grnoli na küpe i der'zéla
szmrdêla od nyi. Ali Farao je obrtdo szvoje szrece, i nej püsztó
szinov Izraelszki. Záto je mogao trétji vdárecz príditi.

Te je vövtégno Áron paliczó szvojo, i vész práh zemle je
obrnyeni na vüsi, stere szo lüdi i márho mantrale. Ti vüveczi
szo pravili, ka je „to prszt Bo'zi,“ ali Farao je obrtdo szrece
szvoje. Po vüsj szo prisle drúge skodlive mühé na zemlo; po
tej küga, po kügi csrni mejérje i pomor na lüdi; pri vszákom ti
vdárczov je Môses naprê vö oznano vöro, v steró j zacsétek ali
konecz vzeme; ali Farao je vszáki híp obrtdo szrece szvoje. Po-
tom je vövtégno Môses paliczó prôti nebészam i z nezrecsenov
grmlanczov i szlápom sze neszmileno szipávala tocsa na Egiptom.
Zvao je teda Farao Môsesa i Árona govorécsi nyima: „Pregrêso
szem, molta sze Goszpodni, naj ftisa to grozno grmlanczo i
tocsó!“ I Môses vöidôcsi z meszta, je raszpréztro roké szvoje
prôti nebészam, i henyala je tocsa; — ali Farao je obrtdo szrece
szvoje kak prvle.

Prineszo je pá zdôcz kobilicze, stere szo zakrile zemlo, i
poczeralé vsze, ka je tocsa nej tá vdáрила, Farao je proszo Môsesa
i Árona: „odpüsztita mi grêh moj escse etekrát!“ I Bôg je ve-
drnyek püsztó, steri je te kobilicze v erdécse môrje znoszo. Ali
Farao je osztano v szreci potücsen i okoren.

Pozdigno je Môses roké szvoje prôti nebészam, i nasztánola
je sztrasma kmicza v czêlom Egiptomi tri dní, ka je eden drúgoga
nej vido, i niscse z meszta gori nej sztano. Ali v Goseni, gde szo
Izraelitanczi 'ziveli je szvetlo bilô. Farao je ni teda nej steo
püsztiti Izraela, nego erkaó Môsesi: „Odídi od méne, i vari
sze, da mi vecs pred ocsi neprídes, ár steri dén mi pred ocsi
prídes, dén iszti vmerjés.“

22. Vöidênýe z Egiptoma.

Da je Faraó 'ze na teliko obtrdo szrcze szvoje, erkao je Bôg Môsesi: „Escse eden vdárecz püsztim nad Egiptom, i 'ze odpüsztí vász Faraó, escse i tirao bode vász. Ár poslem Angela vmoritela na szrêdi po Egiptomi, steri vmorí vszákoga prvorodjenoga szina!“ Izraelitanczi szo vzéli zapoved, naj sze na pôt gotovi dr'zíjo, i szebé po ednom veszélom goszesênýi pokrêpijo, k steromi je eden vszáki hí'zni goszpodár, ednoga ágnezca szpraviti meo. „Gda bodte jeli, velo nyim Bôg, boj-dite opáseni na ledevjáj, obüti na nogáj; i palicze pri rokaj majôcsi, i jête, liki, kí szilno morejo odídti. Krv pa toga ág-nezca naj znamenúje hi'ze vase, da vász te vdárecz netrápi.“

Na te odlocseni dén szo vszi Izraelitanczi pripravleni bilí na pôt. Opôlnôcsi je Angel vmoritel pobío vezz prvirod Egiptameczov, od prvorodjenoga szina Krála, do prvorodjenoga szina náj pozadnyêse szlú'zbenicze, escse i te prviplod 'zivíne. Nasztano je veliki jôcs, krics i czvil v Egiptomi, i bio je sztráh vu Faraovoj hí'zi. Taki vu nocsi je zapovedao Môsesi ino Ároni: „Poberte sze, ino hí'te vöidti, vidva i váj pokolênýe z 'zivínov.“ Egiptameczi szo poganyali to lüdsztvo, naj híti z dr'zéle, govorécsi: „Vszi mo mrtvi.“ Tak szo vö sli Izraelitanczi z te szlú'zbene hi'ze, z szebom vzévsi doszta szrebra i zláta nad gvantom ino poszôdov na szvétke szvoje od Egiptameczov vöposzodjenov. I to lüdsztvo je z szebom neszlo szvoje prêsno tesztô, prvle liki je bilo szkvaseno, ár szo nej vtégnoli pocsakati, ino pecsti.

Kak je pa zvedo Farao, ka szo sze Izraelitanczi pôbrali, i eden dén hoda vu pûszesávi tá opravili, 'ze sze premênilo nyemi szrece, ino je po'zalo, ka je odpûszto to lûdsztvo. Hitro je vkûpe prizvao vojszko szvojo, hîto je za nyimi, i doisao je je v ednom tesznom kolníki med gorami pri erdêcem môrji. Z sztráhom i trepetanyem szo glédali Izraelitanczi to nad szébe idôeso vojszko Egiptomszko; ali Môses je je trôstao: „Nebojte sze! Bôg sze bode za vász vojszkûvao; ví pa osztante pri gmáhi.“ Ali nyi sztáva je bila pretu'zna, majôcsi pred szebom globocsíno môrja, na dvá kraja sztrmne neprehodne plamine, i odzaja oro'znáto vojszko egiptomszko. Erkao je teda Bôg Môsesi: „Ka kricsís k meni? Zapovej Izraeli naprêidti!“ — „Kama? vu môrje?“ — „Kapa, Ovo, zdâ szkûszijo Egiptamezi, ka szem jasz Goszpôd, csi sze odícsim nad Faraonom, kolijami i konyenikaj nyegovi!“ Te je zapovedao Goszpodin Bôg vetri pihati czêlo nôcs, steri je nazázegno vodo i rázno razdêlo, i vszúso môrje doli do kla. Med tiva tábora je pa posztavo eden kmi-csen oblák, steri z edne sztráni szvetli, je Izraelitanczom szvêto, dokecs z ove sztráni temni nyé pred Egiptamezi zakrio. Tak szo Izraelitanczi v nocsisnyem vrêmeni notri sli v môrje po szúhom, i voda je sztála, kak zíd z dêszne i z lêve sztráni. Farao je pa nyé li naganyao, i gda sze je denílo szo Egiptomezi naszrêdi v môrji bilí, Izraelitanczi szo pa 'ze po szúhom prêk nyega odíslí. Te je posztrasó Goszpodin Bôg Egiptomeze po ognyi z toga oblák-sztebra, ka szo trepetôcs krícsali: „Bê'zmo od Izraela, Bôg sze za nyé vojszkúje prôti Egiptomezom!“ Goszpôd je pa djao k Môsesi: „Vtégni vö roko ober môrja!“ I szpreszúnolo sze je válovje na Egiptameze, kí prôti vodi idôcsi szo vtoplени od válov i vtonyeni, ka je nej gori osztano 'z nyi ni eden.

23. Izraelitanczi vu pûszesávi.

Izraelitanczi szo z Egiptoma do Kanaána po ednoj velikoj pûsztnoj pûszesávi meli pôtnikúvati, vu steroj je nêbilo ni rod-noga polá ni potoka, kak v Egiptomi. Na vecs dnévov hoda nej bilo zvúna pêszka ni vretine, ni tráve, ni szlêdi cslovecse, ni sztánka. Po trej dnévov potûvanyi szo prisli k ednoj vretini, ali nyé voda je tak britka bíla, ka szo je piti nêmogli. Te je mrmralo lûdsztvo prôti Môsesi, i Bôg je pokazao Môsesi k szebi

zdühávajôcsemi eden lész, steroga, gda ga je vrgao vu, vodo grátala je szlatka. „Ár szem jasz Goszpôd, Vrács tvoj!“ velí Bôg lûdsztvi.

Naszkori szo pá mrmrali nad zmenkanyem krúha ino meszá. Te szo na zapoved Bo'zo veliki serezje prepelícz prileteli, i na drúgi dén Nika, nakle le'zalo okrôglo ino drobniesko, kako szlána — i ka je bilo? — Izraelitanczi szo nyemi vu szvojem jeziki, Man imé dáli, po nasem ka je, ár szo nêznali ka bi bilo. Môses nyim je pa erkao: „Tô je krúh, steroga vam je Bôg z nébe dao.“ Bilô je drôbno, okrôglo zrnye, szlatko, liki méd, 'zmâhno i nászicsno kak náj lepsa mela.

Pá szo harabuko pognali za volo zmenkanya vodé. Velí pa Bôg Môsesi molécsemi: „Vzemi paliczo tvojo, i vdari po pecsíni.“ Môses je vdaro pecsíno, i ôdprle szo sze 'z nyé vretine. —

Teda je Amalek priso i vojszkúvao je prôti Izraeli. Môses je Josua nad nyé poszlaao, szam pa gori idôcsi na vrh bregá je raszpréztro roké szvoje k Bôgi. Dokesz je Môses prizdignyene dr'zao roke szvoje, tecasz szo Izraelitanczi obladüvali, ali kak je poviszno rame, premágao je Amalek. Záto szta ga Áron i Hur podklimécs zmágala. I tak je obládao Izrael Amaleka.

Ali kak je mogao Môses vu tak veliki pústínaj pôt náidti? — On oblak ino ogen, steri je nyé po erdécsem môrji prêk szpelao je nikak nej odsztôpo od nyi; i po onoj czêloj pôti je Goszpodin Bôg szam vodo to lûdsztvo vu dne po obláka sztebri i v noci po ognysztebri.

24. Právda od Bogá dána.

V trétjem mészeczi po vöidényi szo Izraelitanczi prisli vu püsesávo Sinai. Pod ete gôle gore pecsínaj bodöcsi nászladni doláj, bogati pásnikaj szo z szvojimi vnôgimi esrédami szkoro do leta osztanoli. Tô je tüdi edno znamenito leto bilo. 'Zlájte i pokolênya szo tü zracúnana, to lüdsztvo je precteto, i voji, szodezi i zagovorniczke szo posztávleni nad nyimi; i bio je racsun mo'zov Izraelszki vise od 600,000, tak racsun vszej düs blúzi trí millione. Eti szo vzéli od Bogá právdo na réd hí'zni i obcsinszki. Za lüdsztvo Bo'ze szo náime eti osznávlani. Kak szo tü sztán vdarili, je Môses gori sô na goro Sinai. I erkao nyemi je Goszpôd: „Priprávlaj to lüdsztvo, ár za trétji dén doli sztôpi Goszpôd na to goro Sinai; zagrádi to goro vsze okôli, ár kâkoli sze nye krajov dotekne, oszmrti sze.

I za trétji dén, kak sze je denílo, je zácsalo grmeti, ino sze blískati, ino je eden gôszti oblák bio na toj gori, ino preglaszen trôb trombónt. Czêla Sinaiszka gora sze je kadila, i trombóntanye csi du'ze, mocsnêse gratüvalo. Môses je sztao na gori pred Goszpodnom, lüdsztvo pa v sznâ'zni odêvkaj pod gorov z sztráhom i trepetanyem. I gúcsao je Bôg vsze ete recsí: „Jasz szem szam Tvoj Goszpodin Bôg, Kí szem te z Egiptoma, z hí'ze szlû'zbene vö szpelao. Nemej drúgi Bogôv zvúna méne! Nerédi szebi kêpov, ni nikse priszpodobnoszti, ka bi je molo! Tvojega Goszpodna Bogá Iména zaman gori nevzemi. Szpômeni sze da szobotni dén poszvetis! Sészt dní delaj i opravi vsze tvoje delo, ali te szédmi dén je Goszpodna Bogá tvojega Szo-

botta, nedelaj v tom niksega dela. Postfj ocsó tvojega i mater tvojo, da ti dobro bode i dugo 'zivés na zemli. Nevmôri. Nepraznfj. Nekradni. Prôti tvojemi bl'znyemi krívo neszvedocsi. Nepo'zeli bl'znyega tvojega hi'ze. Nepo'zeli bl'znyega tvojega 'zené, ni szlugo ni szlű'zbenicze, ni nika ka je nyegovo."

Czêla vno'zina je na to grmlanczo ino blűszkanye pobegnola, govorécsa Môsesi; „Gűcsi nam tí. naj nam negucsí Bôg nas, da neszpomerjémo. Vsze, kakoli Bôg tebi oznami, poszlű-nemo i csinlí bomo!“ Teda velí Bôg Môsesi: „Bár bi sze bojalo mené szreze nyíhovo, i zdr'zalo vsze zapôvedi moje, naj bi dobro bilo nyim i deczi na veke!“

Môses je pa sô na szrêdi v oblák na gori i osztano je tam stirideszét dní i stirideszét nôcsi. I gda je szkoncsao Goszpodin Bôg s Môsesom, dao nyemi je dvê Tábli Zákona, sterrivi szta bile kameni i sz prsztom Bo'zim napűszanivi. Tak je Môses doli sao z gore vu rokáj noszécsi Tábli Szvedosztva sterrivi je Bôg szam zgotovo. Ali ah! ka je mogao. Môses szkűsziti do tábora pridôcsi! Zlejjali szo szí zláto tele i plűszali szo okôli nyega með zmênov ino danajkanyem. I napnoli szo Môsesa csemérje, vu steri je z rôk lűcsó tivi Tábli, ka szta sze sztrhle pod gorov.

Ároni je pa erkao: „Ka ti je vcsínilo to lűdsztvo, ka szí je v tak veliki. grêh zapelao?“ Odgôvoro je Áron: „Naj sze neraszrdi goszpôd moj: znás ka je to lűdsztvo zlocsasztno. Oni szo k meni djáli: zgotovi nam bogé, kí bodo pred nami hodili, ár nevêmo ka sze je zgôdilo Môsesi, kí je nász z Egip-toma vő szpelao. Na to szem nyim erkao: Steri zláto má, naj je poberé z szébe i prineszé meni. I vkűp szo mi szprineszli vszáki, zláta povisala z vűh 'zén szvoji, i deczé szvoje, i vrgao szem ju vu ogen, i z tóga je to tele zgotovleno.“ Ali Môses je vzéo to tele, zé'zgao je na práh, zoszípaó ga je na vodo, i dao jo piti szinom Izraelszkim. Môses sze potom k Goszpodni molo: „Ah! eto lűdsztvo je prevecs szpregrêсило! Zdâ, ali nyim odpűszti grêh nyihov; ali zbrisi vő i mené z Kníg tvoji.“ Velí Goszpodin Bôg: „Idi i pelaj to lűdsztvo, kama szem ti zapovedao. Ovo! Angel moj pojde pred tebom. Vu dnévi priglédanya mojega obiscsem grêhe nyihove.“ Takáj zapovedao nyemi: „Osznôvi dvê kameni Tábli, szpodobnivi k prvêsim, da gori zapűsem na nyidvi one Recsí, stere szo bilé na prvêsi, i prineszi mi je v gojdo na goro.“ I Môses je pá stirideszét dní i stirideszét noci osztano

pri Goszpodni, i nicseszá je nej jo ni pío. I Bôg je gori zapíszao na tivi dveji Tábli Recsí Zákona, to Deszétero Bo'zo Zapôved.

25. Szvetszka i Czérkevna Právda.

Právda, stero je Bôg lüdsztvi szvojemi vödao, je szlísila na vesz nyíhov obsinszki zvünêsnyi i domácsi 'zitek. Nezdrava hrána je pod iménom „necsíszte“ prepovedana; prepiszki gledôcs na 'zenítev öröküvanye, polszko delo i pasztérsztvo; kastiga na tatíjo, lüdomorsztvo, drúgo grehóto nalo'zena; právda na bojno sztran, takáj právda med roditelmi i deczov, vdovícz i szzirotícz, szziromákov, szlepi i glúhi i szlű'zécsi je vsze csísztó i razmeto zrendelüvana i popiszana; ni ftíczka gnêzda, szadovéno drevje, prepiszek na gúncza mlatécsega gledôcs szo nej vö pozáblena. Dam példo: „Gúnczi klacsécsemei nezavé'zi gôbcza.“ „Neopüs-zcsávaj drevja szadovenoga.“ „Gda naides ftícseje gnêzdo, neodneszi to sztáro z mládimi navküpe, nego püsztí sztáro, da tebi dobro bode i dugo 'zivé.“ „Gda vídis gúncza ali oszla bremeni szvojemi podlé'zti, gori ga pomori.“ „Nepszűj glűhoga, i temnomi nenalekűj zádev potikávanya, nego sze boj Goszpodna Bogá tvojega.“

Levia pokolênyi, z steroga je bio Môses, je v tom nasztávlanyi lasztivna prednyôszt zagvüsana. Decza Môsesa je pred ovimi plemena szvojega, z niksov prednyôsztjov nej obtálana; brat nyegov je pa zadôbo Popôsztvo za szébe i odvêtek, i z czêloga toga pokolênya szo odebérani vucsitelje, vrácsje, poglavniczke, z recsjom ti prednyêsi lüdsztva.

Áron je taki za vísesnyega Popa goriposzvecseni i oblecseni, i k Szlű'zbi Bo'zój je lêpa i drága hramba, na Bo'zo Zapoved gori posztávlena. Vu ednoj zlátoj Ladi, stera je vu znotrêsnyem presinki Satora, vu Szvétom Szvétí polo'zena, szta varvane od szamoga Bôga popiszanivi Tábli Zákona. V prvom Satori, vu Szvétom, je vísisnyi Pop vszákdén szkoncsávao Bo'zo Szlű'zbo, zkadilom ino molítvami k Bôgi. Pred dverami je bio Oltár áldüvanya, gde szo Popevje lúdi áldove vmárjali. Ár sze je lüdsztvo trdno der'zalo k tém sztárim návadam, lepráj k prinásanyi áldovov. Té nyemi je Goszpodin Bôg nej steo prepovedati, dönok zasztávlati, i zapovedao: „Csi sto gorécsi áldov, ali zahválnoszti áldov, prinásati sesé, on ga naj pôleg zdásnye obszebne násztave na odlocsenom meszti prinása,“ naj sze pod vszákim drêvom, na vszákom

brêgi áldovi vecs necsinijo. I na nistera pregresênya szo áldovi naravnani. Zdásnyi 'Zidovje návade áldova gori ndr'zijo.

Zapovedani szo cseresz leta trijê Szvétesnyi tjédni, vu steri szo vszi mo'zje du'zni bilí vküpe szprídti: Szvétek Vüzenszki na

szvecsenyé vöidênya z Egiptoma, Szvétek Riszálszki, na Szvecsenyé vödávanya Právde na gori Sinai, i zelénoga lísztja Satorszki Szvétki. Vu Szvétki Vüzenszki je te prvi dozreti gecsmeni sznop posztávlen na oltár, ár sze je po tej Szvétki zacsnola gecsména 'zétva vu Kanaáni. Szvétki Riszálszki, szo imenüvani Szvétek prve 'zétve, ár je gecsména 'zétva 'ze minôla, i psenícсна zacsnnyena, i hütisztánek je bio na zahválnoszt za brátvo. Li prvi i szlêdnyi dén Szvétkov je szvecseni z pocsívanyem od dël. Szvétke ete Izraelitanczov osztanki i vezdâ szvetíjo. — „Szedem dní vu zelénoga lísztja hűtaj' zívte, i szedem dní sze veszélte pred Goszpodnom Bôgom vasim, naj zezvej odvêtek vas, ka so szinovje Izraelszki vu satoraj sztáli, gda szem nyé z Egiptoma vö szpelao.“

26. Grobi ti zanderécsi.

Izraelitanczi szo szkoro czelo leto tam osztanoli pri gori Sinaiszkoy, i tũ szo szvetlí dén vöoszlobodjenjá z Egiptoma. Té

sze je pozdigno v ednom dnévi te oblákov szteber z Satora szvedosztva, i hitró sze je oprávlalo vsze lüdsztvo na pôt. Radüvali szo sze jáko, ár szo sze zdâ zdráven prôti onoj zemli napôtli, gde je obíluoszt mlêka i medú. Ali komaj szo sli trí dní, 'ze je pomenkávála nyí vrêloszt. Tomi prôsztomi lüdsztvi med nyimi, sze je meszá zandrlo jeszti, ino sze je plakalo i sztaralo: „Sto nam dá meszo jeszti! Na pamet nam káplejo ribe, ôgorke, dinye, lük csesztnek, stera szmo k senki vdáblali v Egiptomi. Zdâ ocsí nase nevídijo zvúna Mane niceszá. Te je velo. Bôg: „Priprávlajte sze na dén útrásnyi k jêsztvini meszá. Za vasega mrmranya volo vam dá Bôg jeszti meszo, nej na eden dén, nej na dvá, nej pêt, nej

deszét, nej na dvajszeti dní, nego eden, czêli mészecz, dokecs de vam vöslo na nôsz, ino sze vam grsztılo bode, záto, ka szte Goszpodna zavrgli, ki je med vami i djáli: zaka szmo vösli z Egiptoma?“ — I Môses je erkao: „Sêszst sztô i jezér pês-koga lüdsztva je, med sterim szem jasz, i právis; dam nyim meszo, ka bodo jeli eden mészecz?“ Ercsé Goszpodin Bôg: „Jeli je okrácsena rama Bo'za?“ Teda je vküp szpravo Môses to sztarsztvo, i vöter je prineszo prepelicze od môrja k tábori, i puna szo bilá kla 'z nyimi na dén hoda dalecs od tábora okôli i okôli, na dvá singa viziko, stere je bralô to lüdsztvo dvá dní; ali to meszo szo escese med zobmí meli, kak sze je pomor pobúdo med nyimi! I tam je pokopano to zanderéce lüdsztvo, i záto sze imenúje ono meszto grobi ti zanderécsi.

27. Naglejüvacske.

Gda szo Izraelitanczi vu púscesávo Párán prisli je Môses poszlae naglejüvacske, z vszákoga pokolênya ednoga mo'za, kí bi

oglednoli zemlo Kanaánszko. Steri idôcs szo obhodili czêlo der-
 'zêlo od jûga do szevra. Bilo je pa to rávno v onom czajtí, gda
 sze je grozje zorílo, záto szo doli vrezali edno rozgo z ednim
 grozom, noszêcsiva jo dvá na drôgi, i vzéli szo fige takáj i drúgi
 szád z szebom. Po stirideszét dnévi szo nazá prisli v tábor, pri-
 povedávajôcsi: „Hodili szmo v ono zemlo, kama szte nász po-
 szlali, i z mlêkom i medóm tekôcsa zemla je ono, i eto je nyé
 szád. Ali veliko i mocsno lûdsztvo tam prebíva, i má velike i trde
 várasé. Várali szmo med nyimi nike goliáte, i zdílo sze nam, ka
 szmo prôti nyim, liki sáski, i táksi szmo sze vidili i vu ocsáj nyí-
 hovi.“ Te sze je preztrasilo to lûdsztvo, i poreberíla sze czêla
 obesina govorécsi eden-drúgomi: „Posztavmo szebi ednoga voja

i povrnmo sze nazá v Egiptom.“ Zaman szta sze trúdíla dvá z ti
 naglejúvezov, Jozué i Káleb vtoliti to lûdsztvo, i na vûpazen Bo'zo
 odümlávati, to lûdsztvo je li krícsalo: naj sze kameníjeta. Te
 sze je szkázala díka Bo'za, tô je mráka i ognya szteber vu nez-
 govornoj lézsasavi vszemi lûdsztvi i velí Bôg: „Kak dugo de
 drá'zd'zilo mené eto lûdsztvo, kak dugo nebode vervalo vu meni,
 pri vszê znamênaj, sterá szem csinílo med nyimi! Ali tak bom
 vam csinio, kak szem csüo vász gúcsati. Deczo vaso, od stere szte
 erkli, ka na porob príde, notri szpelam, naj szpозна zemlo ono,
 stero szte ví odürili. Têla vasa pa szpokáplejo vu pûszesávi! ali
 vasi szinovje májo prvle pasztérje bidti vu pûszesávi stirideszét
 lét.“ Tak szo zvúna Josuéa i Káleba pobitti vu pûszesávi vszi, ki-
 koli szo bilí dvajszeti lét sztari, pri vöidényi z Egiptoma, ino szo

Izraelitanczi mogli escse devéttreszeti lét vandrati vu púszesávi. Glávni sztánek nyíhov je bio pri gori Sinai i púszesáva Kádes v Párani, gde szo sze vecs lét müdfli, i vsze vkúp szo v eti devét treszeti létaj meli dvajszeti sztánkov.

28. Izraelitanczov morjüvanya.

Izraelitanczi szo escse nej gori hênjali z mrmranyem. Eden ti vojov Levi plemena Koréh, sztrícsies, Môsesa, sze je z Ruben plemena vojmi Dáthánom i Ábirámom i dvêszto pétdeszét drügimi poglavitésimi Izraelitanczi poreberío prôti Môsesi i Ároni. Po'zelenye goszpodszta nyima na ôcsi metajôcs, szo proszili szlobod-

csino i glíhnoszt za czêlo obsino, i glíhno táljemánye vu vladár-sztví i popovszkoj csészti. Môses nyim je pa erkao: „Pridite za-ütra pred Goszpodna z kadilniczami i vö sze vjávi, koga zaberé szebi Bôg.“ Koréh je tak vküpe szpravo te szvoje pred dveri Satora Závezka. Teda velí Goszpôd: „Bê'zte od satorov Korah, Dáthána, i Abiráma, najpotonijo. I zemla sze je rasztrgnola pod nyimi, i po'zrla nyé zevszem pohistvom, ti pôltrétjesztô ji pa od

ognya po'zrêto. Escse je morjüvala ta vno'zina prôti Môsesi i Ároni, liki da bi je nyidva pogúbila. Te je trápo nyé vdárecz Bo'zi i mrlo ji k ednomi 'zlaki 14,700 lúdi.

Vu Kades püscsávi sze je za volo zmenkanya vodé kregalo to lüdsztvo z Môsesom. Ali Bôg velí Môsesi: „Vzemi tvojo paliczó, vküp szpravta z Áronom czêlo obsino, i gúcsa z tov pecsinov nazôcsi pred Izraelom, i dá vodo szvojo. Môses i Áron szta vküp szpravila Obsino govorécsa: „Kebzújte ví nepokorni, csi vam pripravimo z ete pecsine vodo?“ Ali Môses je z tov pecsinov nêgúcsao, nego li prizidigno szvojo paliczó, i vdaro pecsino dvakrat, z stere sze je vövlejála voda, ka sze je napíla czêla obsina, i nyih 'zivina. Ali Môsesi i Ároni je Bôg erkao: „Da szta 'ze nej

vadlúvala mené, i nej mené poszvétila pred etim szpráviscom, záto neszpelata vidva eto lüdsztvo v to obecsano zemlo, stero nyemi dam.“ I ta vretina je zvána voda drá'zd'zenjá.

V stirideszétom leti okôli hodécsi der'zêle Edomitanczov je to lüdsztvo pá mrmralo, govorécsa: „Nega eti ni krúha ni vodé, i dúi nasoj sze grsztí od etoga nevolnoga krúha“ — Manne. Te je Bôg ognylene kacse písztó med lüdsztvo, stero szo je na teliko zgrizle, ka ga je vnogo szpômro. Zdâ szo prisli k Môsesi molécs: „Pregrêsili szmo, moli sze Bôgi za nász, naj odvrné od nász te kacse.“ Môses sze je molo, i Bôg nyemi je zapovedao: „Napravi edno medeno kacso, i zviszi jo na znaménye! Kí zgrí'zeni sze na nyô zglédne, bode 'zivo!“ Zgotovo je Môses to medeno kacso, zviszo jo, i vszáki od kacse zgrí'zeni, csi sze je zglédno na to medeno kacso, je osztano vu 'zítki.

29. Bálám.

Zdâ sze 'ze zacsinya oszvojavanye te obezsane zemle Kánaánszke. Pobili szo Sihona, Krála Amoreusov, i Oga, Krála v Básáni bívajocsega; potom szo sztan vdarili na poláj Moábszki pri Jordáni. Ali Bálák, Moabitanczov Král pozové ednoga vúvecza z Mesopotamie, Bálama, proszécisi ga: „Prídi i prekúni mi to lúdsztvo, stero le'zi prôti meni!“ Ali velo je Bôg Bálami: „Neidi 'z nyimi, niti neprekúni lúdsztva onoga, ár je blagoszlovleno.“ Ali Bálák je od ti prvi esese prednyêse vládnike poszlaó, od steri sze je Bálám dao narátati.

Teda sze je Angel Goszpodnov na pôť pred nyega posztavo- i ta oszelicza vidôcsa Angela sztojécsega z vö vtégnyenim mecsom vu rôki, sze je doli z pôťi ognola. Bálám je pa nej vido Angela, i bíó je to 'zivincse; ta oszelicza je vkleknola, Bálám jo pa li v ednom bíó. Te je ôdpro Goszpôd gôbecz oszelicze, stera je gúcsala z cslovecsov reesjov: „Ka szem ti prekaczala, kâ me bíjes?“ I ôdpro je Goszpodin Bôg Bálami ocsi, i vido je Angela, steri je nyemi erkao: „Idi zdâ 'ze! ali nej drúgo, nego ka ti jasz povêm, gúcsi.“

Bálám pridôcsi k Bálaki, je áldüvao 'z nyim vrét na viszikoszti, i vö je gúcsao prípuveszt: „Kak bi preklinyao onoga, stero ga Bôg nepreklinya! Kak bi pravo húdo na onoga, komi Goszpôd húda neveli! — Ovo na blagoszlávlanye szem eszi pripelan; blagoszlovim i drúgacs preobrnôti nemorem!“ I blagoszlovo je

szedemkrát. Bálak pa ercsé Bálami: „Ka csinís z menom! Jasz szem tebé prizvao, ka bi tí preklésztvo pravo, i ovo tí blagoszlávlas. Miszlo szem z postenyom szkázati tebi postenyé, ali vzéo je Bôg od tébe diko!“ Odisao je potom Bálám k sztáni szvojemi, Moabitanczi szo pa od Izraelitanczov obládani, i szpomorjeni je vesz mo'zki szpôl.

30. Môsesa szmrt.

Ze-vszê oni mo'zov, stere je Môses z Egiptoma vö szpelao szta 'ze szamo Káleb i Josué osztanola vu 'zítki, ár szo ti ovi szpômrlí. Réd je bio nad Môsesom. „Opasi ledevjé tvoje i gori-sztôpi na goro Nebo, odnet tebi poká'zem zemlo Kanaán, stero dam szinom Izraelszkim. Z oesmí tvojimi jo bodes vido, ali szam notri neprídes.“ Te je Môses szlobô vzéo od lüdsztva szvojega. Szpômeno sze je zevszê dobrôt Bo'zi: pred nyé je posztavo blagoszlov i preklésztvo, i oblúbo nyim: „Proroka vam pobüdí Goszpodin Bôg vas, z brátov vasi, liki mené, tisztoga poslúsajte!“ Potom je gori odíso na goro Nebo i vmro je tam, pokopani od Goszpodna, i nej je zezvedo groba nyegovoga niscse. Sztô i dvaj-szeti lét je bio Môses sztar, gda je mro. Ocsi nyegove szo sze nej obkicsale, i môcs nyegova je nej pomenkala. — Ali nej je sztano vecs v Izraeli priszpodoben k Môsesi Prorok,

31. Josué.

Kak je Bôg z Môsesom bio, tak je bio i z Josuóm. Kak je Môses Izraelitancze po môrji prêk szpelao, tak je szpelao nyé Josué prêk Jordana. Vodé szo sze rasztrgnole, te szpôdnye szo odtekle zgornye, pritekôcse szo nasztanole kak zidína, dokecs je lüdsztvo prêk slo. Jerikó váras je bio z moesnov zidínov obvzétí. „Ovo, velí Bôg, Jasz szem v tvojo roko dao Jeriko 'z nyegovim Kráлом vrét.“ Popevje, z Ladov Závezka naprê, vojszka za nyimi, szo krô'zili váras szedem dní. Te szédmi dén szo tromböntali Popevje, i Josué je erkao lüdsztvi: „Krieste, ár vam je Bôg v rôke dao te váras.“ I zgôdilo sze je, gda je lüdsztvo trôb trombönt zaszlísilo, i z velikim glászom kriésalo, podrla sze je ta zidína okôli Jerika, i to lüdsztvo je notri slo vu váras. Mesztancsarje szo szpomorjeni, i hi'ze nyíhove szo doli po'zgáne. — Tak je zmágao Bôg Josua, dokecs szo eden treszeti ménsi Králove, ki szo v tom czajtí

v Kanaáni kralüvali, obládani i szpomorjeni. Po mali létaj je ország na teliko podzajéti, ka je Josué to zemlo Kanaánszko med dvanájszetera pokolénya razdeljávati zácsao. Ruben, Gád i pôl-pokolénya Manasse szo prebívali z okraj Jordana; ti ovi pôl-deszét pokolény pa med Jordanom i môrjom. Lêvi pokolénye nej dôbilo lasztivnoga tála zemle, nego li szvoje varasé vu óroki ti ovi pokolény. To Szvéto Szvétí, Sator z Ladov Zákona, je v Silí goriposztávleni.

Gda je pa Josué sztô dvajszeti lét bio sztar, i prebe'zao czíl pozványa szvojega, vküp je pôzvao vesz Izrael na szpráviscse, ka bi od nyi szlobô vzéo. Opômenovsi nyé na preszámnanye dobrôt Bo'zi, i na nevkleknyno vernoszt prôti Nyemi. „Bogá sze bojte, velí nyim, i verno zdr'zte i vesinte vsze, stero je popíszano vu Právdi Môsesovoj. Neszlú'zte, ni sze nemolte Bogom lüdsztva túhoga, nego sze dr'zte Goszpodna, Bôga vasega. Csi sze vam pa nedopádne szlú'ziti Goszpodni, zeberte szí dnesz, komi szlú'ziti scséte. Jasz pa i hi'za moja bomo szlú'zili Goszpodni.“ Odgovorí vszo lüdsztvo: „Tô bojdi dalecs od nász, ka bi mí osztavili Goszpodna, i szlú'zili túhim Bogom!“

32. Szodezi.

Po szmrí Josua szo sze Izraelitanczi szpozábili z oblübe szvoje. Csesztôkrát szo sze pôdali na csészt túhi bogôv, i te je je dao Bôg v rôke nepriátelom nyšhovim, gda szo sze pa povrnoli, zmágao je nyé Bôg po Voji i Szodezi, stero je med nyimi zbúdo.

I eti szo ládali teda, nad ednim ali vecs pokolényem, dönok nyim je falflo jedínsztvo, i ocsiveszna je grátala potrêbesina za Krála v Izraeli.

Midianitanczi szo z szvojimi esrêdami notri vdérali z pûsztin v Kanaán, opúszcsávali szo polá i odegnali esrêde. Szedem lét po szpólom szo oblegli i porobili der'zélo, brezi ka bi sto nyim prôti sztano. Te je zbúdo Bôg ednoga mladénca, z pokolénya Manasse, steromi je Angel Bo'zi erkao: „Bôg z te-bom zmo'zen junák!“ Odgovori Gídeon: „Csi je Bog z nami, zaka doszegúje nász vsze eto! I gde szo esúda nyegova, od steri szo nam nasi ocseve pravili?“ Pogledno ga je pa Goszpôd erkôcsi nyemi: „Idi v etoj tvojoj môcsi i rêsis Izraela z

rôk Midiána. Ovo! Jasz szem tebé poszlaó.“ Na tó je Gídeon odgovôro: „Kak morem jasz Izraela oszloboditi? jasz szem náj ménsi með mojimi bráti, i 'zlájta moja náj ménsa vu pokolényí Manasse!“ Erkao nyemi je Goszpôd: „Jasz bodem z te-bom, ka pobíjes Mídiánitancze, kak ednoga szamecza.“ Gídeon je náj prvle ocsé szvojega gumilo, gde szo esesztlí Baála doli poszekao. Tó je edna prenágla bátrivoszt bíla, ár szo ga vszi verni bôgecza nakanoli zapraviti. Teda je Gídeon vküp szpravo vojszko 32,000 mo'zov z pokolény zgorњи krajov te der'zêle; kak je pa na povelénye Goszpodna vó dao szkrícšati: „Kíkoli je szaglivi, vrni sze nazá, da i ti ovi nesztrasúje“ (5 Môs. 20, 8.); je osztavilo nyega 22 jezér. Potom je erkao Bôg Gídeoni: „esese je vnogo toga lüdsztva. Jasz ti je sesém szküsiti! Tak je je mogao Gídeon zodpúsztiti do trísztô mó'zov. „Drúgacs bi sze Izrael hválo i erkao: moja rama je mené rêsila.“

Zdá je Gídeon té trístô mô'ze na trí serege razdêlo, dao je vszákomi edno goréso szkalo szkrito vu ednom práznom lonczy, i trombônto v rôke; tak szo sze na trí kraje szkrivomá notri szkrilí v tábor mídiánszki, i — „Mecs Goszpodna i Gídeon! z tém kricsom sze sztrasno zderéjo, kumez vteknejo gorécse szkale i z trôbom trombônt i neznanim ropászom vkúp sztrti lonczov szo na teliko zoszagali z szna sztrobleno vojszko ka eta szmotjena, eden drúgoga za protivnika dr'zesci, sze száma med szebom vmárjala. V bég je vdáрила czêla vojszka mídiánszka, i od mô'zov Efraimszki nyô nagányajôcsi z vékse sztráni dolipobitta, porobe nezracsúnane nihávsa Izraelitanczom.

Gda sze je Gídeon vítézno povrno stelo ga je lüdsztvo za Krála posztaviti, ali Gídeon nyim je erkao: „Nikak nej, nego Goszpodin Bôg naj bode Král nad vami.“

33. Ruth.

Po vnôgi bojni prígodaj nam naszledúje edna hí'zna. Vu vrêmeni Szodeczov je posztano glád vu zemli. Ino eden mo'z je odísao z Bethlehema z 'zenov szvojov i dvôma szinoma, da bí

prebívao vu der'zéli Moábszkoj. Szína szta szi vzela dvê moáb, szki devojki, Árho i Rúth. Te mo'z je mro, sziná szta tûdi obá szpômrla, i Naemi sze povrnôla, kak edna szirôta vdovicza szprevájana od obôj sznehéov vu domovino. Kak je pa rátala nyidvi vu lasztivnoj domovini osztánoti, nazá sze je obrnôla

Árpa, Ruth pa právila: „Nerátaj tí mené; kama tí bodes sla, tá bom sla i jasz! Tvoj národ je moj národ, tvoj Bôg je moj Bôg. Gde tí merjés, tam sesém i jasz vmrêti, i tam pokopana bidti.“

Gda je pa Naemi v Bethlehem nazá prisla, komaj szo jo poznali, i lüdjé szo pravili: „Jeli je tô Naemi?“ Ona pa erkla: „Nezovte mené vecs Naemi (ár Naemi Veszélo znamenúje) zovte mené Mára (t. j. 'Zaloszno); bogata szem odísla, ali szirôto me je Goszpôd nazá pripelao.“ Bilo je pa v gecsméno 'zétvo, i Ruth je sla na pôle vlatí brát. Bôg je pa tak ravnao, ka je prisla k 'znyeczom, gvüsnoga prémocsnoga mo'za, Boáza. kí je bío 'zlájta nyé pokojnoga mo'zá. Boáz pridôesi na pôle k 'znyeczom, je pítao, sto bi ta 'zena bíla? Szledka je gúcsao z Ruthom po priátelszkom erkôesi: „Jasz vsze znam, ka szí vesiníla z szvekrvov tvojov, po tvojege mo'zá szmrti. Bôg Izraela, k komi szí prisla, povrni tebi tô jákoszt.“ Zapovedao je túdi szvojom delavezom naj sze priaznivo oponásajo prôti Moabitíni, i nyê vnôge vlatí na kle nihávajo.

Ruth je vsze eta vö zgúcsala materi szvojoj. Stera právila: „On je nas bli'zányi rod. Blagoszlovi nyega Bôg za miloszeso nad 'zívimi i nad mrtvimi.“

Vidôesi Boáz eserez 'zétve to zdrzno oponásanye te szírotinszke Ruthe, polúbo jo je. Bíla je pa právda v Izraeli: esi je te o'zenyeni mo'z brezi deczé mro, náj bli'zányi rod je du'zen bio vdoviczo nyegovo szí vzéti, i ona je brezi szramôte szmêla nyega oprosziti. Od toga od szvekrve szvoje povcsena, sze je priblízala pôleg návade k Boází, kí szí je nyô taki po'zétvi za 'zeno vzéo.

Eta szírotinszka moabszka deklina je predbabicza ednoga velikoga Krála grátala, od steroga bode meni doszta naprêdávati. Bôg jo je blagoszlovo z edním színom, steroga je zvála Obed. Obed je pa porôdo Jesseá, ki je ocsa Dávid Krála.

34. Eli ino Sámuel.

Po oni Voji je Éli, vísisnyi Pop grátao Szodecz v Izraeli. Tak bí melo pôleg právde Môsesove bidti vszigidár. Sator Závezka je bio v Siloi, i tá szo vküp prihájali Izraelitanczi na Szvétke. Ednôk je Éli várao edno molécsa 'zeno na tornáczi Satora. Vido jo borécsa z szebom i lampe nyé gíbatí, ali ni

edna rêcs je nej zísła z vúszt nyé, ár sze je vu szrezi szvojem molila. Éli jo z pianosztjov potvárjao, da je od obeda prisla. Ona sze je pa molila, da bi jo Bôg z ednim színom blagoszlovo, da je 'ze dávno vu histvi 'zivêla, i escse deteta nej rođíla. Szlisavsi eta Éli, velí nyé: „Odídi vu míri! Izraela Goszpodin Bôg, dá tebi, ka szi proszíla.“ Anna je odísła, i nej je bíla vecs tú'zna, ár je szzczá 'zelênye vövlejárła pred Goszpodnom. Szpuno ji Bôg nyé prosnyo, dao ji sziná, steroga imé je zvála Sámuel, t. j. od Bôga vö szsprosenoga.

Po nisteri létaj szo roditelje tó szvoje dête z szebom prineszli v Sílo na Szvétke, i mati nyegova ga je zavúpala na szkrb visisnyega Popa. Gorihodécsi vszáko leto na szvétke szo vszígđár li dobre glászi csúli od Sámuela; i nej dugo, tak je szam Goszpodin Bôg gúcsao z detetom, za proroka szvojega szi ga posztavivsi. Élia lasztivna szína Hofni i Pinehás szta bil lèhkimíszel, kaj nej vrêdna csloveka, steriva szta to szvéto Meszto po grêsnom 'zítki oszkrunyávála. Éli je szína szvojiva sztávno kárao za volo velikoga nyidva grêha prôti Bôgi i lüdém; ali pôleg trdoszti právde szi je 'z nyima nej djao, ár je nyidva jáko lübo. — Zgôdilo sze je: zvao je Bôg v nocsi: „Samuel!“ Te mladéncz je gorisztano, mênivsi, ka ga Éli zové. Gda sze je pa tó obrđúgim i obrêtjim ponôvilo, na pamet vzévi Éli, ka je Goszpôd, i erkao je nyemi: „Csi sze pá bodes zvao, odgôvori: Gúcsi Goszpodne, ár csúje szluga tvoj.“ Sztanovito sze zgodí pá glász Goszpodna, i zové: „Sámuel!“ Samuel odgovori: „Gúcsi, csúje szluga tvoj.“ Velí Bôg: „Ovo! csinio bodem znamênye v Izraeli, ka, kíkoli je bode csúo, vúha do nyemi czinkala. V ednom dnévi pokastigam Élia szinmí vrét. Ár zná kak rú'zno szi deneta, i nej nyidva zasztávlaov.

Zaútra je opítao Éli Sámuela: „Ka je gúcsao tebi Goszpôd? nezamúcsi mi nika.“ Te je mogao Sámuel vsze vö zgúcsati, kaksté szi je britko nyemi szpadnolo. Éli pa na tó erkao: „On je Goszpôd, naj szi csiní, kak sze nyemi dobro dopáadne.“ I tá oblüblena kastiga je nej vö osztánola. Naszkori je bojna vö prisla, vu steroj szo Filisteusje obládali Izraelitancze. Voji Izraelszki szo na podpéranye batrivnoszti lúdi zapovedali Lado Zákona v tábor prineszti. Tiva mládiva Popa szta bilá z tov Ládov. Éli pa 98 lét bodôcsi sztarecz je szedo pred vrátami, 'zelno csakajôcsi glászi. I prisao je eden 'zaloszen poszelnik vu razdrápanoj odêvki. Éli ga je pítao: „Kak je v tábori?“ Te

poszelnik : „Izrael je v bég sztirani od Filiszteusov. Tvojiva dvá sziná szta mrtviva. I Lada Bo'za tūdi vkraj vzéta.“ Stera szlissavsi Éli, je od sztráha znák szpadno doli sztolcza ino szi je sinyek zvíno.

Lado Zákona szo Filiszteusje na szedem mêsieczov pá szamí radi nazá poszlali, vdárceze po nyé trpécsi. Ali nad Izraelom szo goszpodūvali 20. lét, te'zécsi ete jáko. Kak je je pa Sámuel na esészt právoga Bogá nazá pripelao, dao nyim je Bôg szreco prôti Filiszteusom, i nazá szo szpravili várasé zgūblene. Na mejej zemle Filiszteuske je Sámuel eden kamen goriposztavo i gori zapíszao : „Eben Ezer“ t. j. Do etimao nam je pomágao Goszpôd.“ Sámuel je szôdo Izraela vu pravicsnoszti i trdno, i bio je eden naj plemenitêsi Szodeczov Izraela.

35. Sámuel i Saul.

Gda je Sámuel obsztarao, posztavo je sziná szvojiva za Szodeze. Ali etiva prevecs nagájavsa szvojoj szkopôshti szta nej naszledūvala sztopáje plemenitoga i od vsze ometlivoszti túhoga ocsé szvojega. Záto szo sze sztarisi ze-vszej pokolény Izraelszki eden dén vkūp szpravili k Sámueli vu Rámi, 'zelejôcsi nej vecs od Szodeczov, nego od Krála sze ravnati dati. Tá rêcs sze je nêpovídila Sámueli, ali Bôg nyemi je erkao : „Poszlní rêcs lūdsztva, ár szo nej tebé, nego mené zavrgli, naj jasz nebi bio Král nad nyimi.

V tom vrêmeni je gvūsen mo'z z Benjaminovoga poko-

lênya z iménom Kis nistere oszelicze zgúbo, stere je színi Sauli z ednim szlugom navküpe goriiszkati zapovedao. Iszkala szta je vecs dní po szpôlom gori doli. Pridôesa v Rámo, je na pamet prislo szlugi, ka bi dobro bilo pri proroki zvedávati od oszelicz. I z ednim je proroki nazvêszcseno: „ovo, eto je te mo'z od steroga szem ti pravo, ka bode kralüvao nad lüdsztvom mojim.“ — Sámuel nyemi je preczi erkao: „Nesztaraj sze za oszelicze; ár szo náidene! i csido bode vsze to náj bôgse v Izraeli!“ Saul je nej razmo toga gucsa; na drúgi dén ga je pa szprevájao te prorok, vzéo ga je na pôti na sztran, vö je potégno olni rôg, vlejao ga je na glavô nyegovo, i kúsno ga je govorécsi: „Vídís li, ka te je Bôg namazao za poglavníka ober-

órocsíne szvoje!“ Saul sze je povrno domô, i nej sze je szméo vövjaviti nikomi, dokecs je Sámuel nej vö oznano. Potom je vküp prizvao Prorok lüdi na szprávisese, i pred nyé je posttavo toga nôvoga Krála. Bio je pa Saul lêpi mo'z, viszikoga i plemenitoga zrásza. Vsze lüdsztvo ga je pozdrávlalo. Saul sze je naszkori vö szkázao vu bojnaj; oszlobodo je Gíleada od Ammonitanczov oblászti, i priszlü'zo szí je po vite'ztvi szvojem zahválnoszt vszega lüdsztva. Ali po bojni Amelekitanczov je prôti prepoveszti Bo'zój milüvao lüdi i márho, i stéo je k áldovi zadr'zati, stero je Bôg na pogübel odlôcso. Sámuel nyemi je pa prôti sztano govorécsi: „Mênis, ka je Bôgi priétnêsi tvoj áldov, kak poszlüsoszt Rêcsi nyegove? Ovo! pokornoszt vecs valá od áldovov, i okornoszt je rávno tak grêh, kak bolvansztvo

i vûvicsûvanye.“ Od toga mao je Saul vszigdár okornêsi i nemirovnôsi bio, i naszkori ga je dûh Goszpodnov vszegavêcs osztavo.

36. Dávid kak pasztér.

Sámuel je sao v Bethlehem k Issai, szinovi Obeda, i vnûki ove, vlatí pobérajôese szirôte. „Ár szem szi — velí Goszpôd, ednoga z színov Jessea zébrao za Krála.“ Pôzvao je Jessea z szinmí navkûpe k áldovi, ka bi nyé szkúszo, i odebránoga Goszpodnovoga vu tíhotti namazao. Issai sze je naprê posztavo z szedmimi szinmí. Áli csi szo sze nyemi bár vszi dopadnoli, pri ednom vszákóm je vzéo glász: „Etoga szi je Bôg nej zvolo.“ Sámuel je opítao Jessea, jeli bi vszi nyegovi szinovje tû nazôcsi bili? Toga náj mlájsega je escse nej bilo tam. On je bio pri ovczáj na passi, i niscse sze je nej odomiszlo 'z nyega. Prizváni je, naprê je priso, eden csrnkaszti mladénecz lêpi ôcsi, i sznaj'znoga zrásza. I Bôg je velo: „Sztani, nama'zi ga, té je tiszti.“ Teda je vzéo Sámuel szvoj rôg z oliom i namazao je Dávida med bratmi nyegovimi. Od toga dnéva mao je priso dûh Goszpodna na nyega i osztano je nad nyim. Saula je pa osztavo dûh Goszpodnov, i bio je prevecs nemiroven. Med tém je Dávid osztano pri csrêdi, dokecs ga je Král nej dao k szebi prizvati. Saul je 'zelo táksega, kí bi zuao na hárfigrati ino szpêvati, i nyega razveszeliti, csi bi te zle dûh nyega trgao; i nazvêszcseni nyemi je szin Jessea, eden dober vojszák, i szpameten mladénecz i na hárf môder. Ednoga táksega mo'za je Saul potrebûvao, ki bi nej szamo pred nyim szpêvati ino igrati, nege i vu bojni kak vojûvács kre nyega vojszkûvati szpodoben bio. Saul ga je vu znamenito csésztt posztavo, kakti za szvojege orc'zjaka.

Naszkori kak je bila bojna prôti Filiszteusom sze je Dávid nazá povrno v Bethlehem, ti sztarêsi nyegovi bratje szo pa odíslí z Saulom v bojno. Teda je poszlaoc ocsa Dávida v tábor brate glédat. Gda je priso k meszti, gde szo bilé szpicze vr'zene, je vido vojszko pripravleno na boj, i z serega Filiszteusov Goliáta z nezmernim prípravkom bojnim oprávnénoga naprê sztáplati, kí je Izraelitanczov náj jaksega vitéza na negvûsno szrecse bojno vöpozávao. Csûo je, ka je Král obecsao tomi, kí Goliáta premore, csér szvojo dati za 'zeno, i gori rêsiti hí'zo ocsé nyegovoga od vszákoga danyá. Nyemi je nej slo za té nájem; ali dreszelilo ga je, ka sze

nebi naiso Izraelitáncz, telikáj se vüpazni vu Bôgi bodôcsi, ka bi sze na vküp bojüvanye podati szméo. Dao sze je tak zglásziti pri Králi, kâ on sesé oszmríti Goliáta. Král, kí ga je dobro poznao, ga je odratüvao : „tí szi esese mladovicsen, te Goliát je pa vojszák od szvoje mladoszti.“ Odgôvoro je David, ka je 'ze kak pasztér oroslána i medvida bujo. „Bôg! — právi on, ki je mené z skrambloroslána i medvida vöftrgno, On mené oszlobodí i od etoga Filiszteusa.“ Saul ga je dao oblêsti vu szvoje lasztivno oro'zje, dao nyemi szvojo lebko na glavô nyegovo, i opászao nyemi zászlobo. Ali Dávid sze je z oni vö szlêkao, ni nancs mecsa nej vzéo, nego vu lèhkoj pasztérszkoj szrakiczi, kak je bio, szi je ziszkao pét glatki kamnov v potôki, i tak je so z paliczov ino frecsov prôti tomi oro'znátomi Goliáti.

Te Goliát je preklinyao vidôcsi toga paszterecsega pojbara nad szébe idti, govorécsi: „Jeli szem pesz, ka z botom ides nad méne! Li hodi, 'ze dam têlo tvoje najêsztvino fticzam nebeszkim.“ Velí Dávid : „tí ides nad méne z mecsom szpíczov i zászlobov ; jazs pa idem na tébe vu Iméni Goszpodna Bôga Izraela, steroga vojszko szi tí ospotávao.“ Kak sze je pa Filiszteus Dávidi pribli'závao, hítivsi Dávid, je vö vzéo z turbe eden kamen, steroga polo'zécis vu frecso, je tak vdrô Goliáta v cselo, ka je ete na obráz szvoj doli szpadno. I prvle, kak sze je Filiszteus mogao pá kumez opraviti, je vneszao Dávid nyemi nyegov mecs, i odszekao je 'z nyegovim lasztivnim mecsom glavô nyegovo.

Sztráh je obvzéo Filiszteuse, ka szo v bég vdarili, pregányani od Izraelitanczov notri do mésztszvoji. Saul je vöszpítátao Dávida od nyegovoga roda. Ali Dávid je zamucsao szvoj

vite'zni rod, i nej je imenüvao nikoga szvoji znameniti ocsákov (Boaz, Salma, Naasson), nego li erkao: „Jasz szem szin szlugo tvojega Jessea Bethlehemszkoga.“ Ali zgôdilo sze je, kâ dokecs je Saul z Dávidom etak zgovárjao sze je zavézalo szreze Jonátana z szrecom Dávida, i polúbo ga je Jonátan kak szvoje lasztivno szreze. Na ocsiveszno znamênnye szvojega priátelsztva je darüvao szín Krála tomi vite'znomi pasztéri szvoj pláses, pojász, lok, i mecs. Saul ga je pa nej odpúszto vecs od szébe, nego ga je posztavo med voje vojszké szvoje.

37. Pregányanye Dávida.

Nej je dugo trpêla szreca Dávida. Gda szo sze Izraelitanczi z bojne vu díki obládanya Filiszteusov domô povrnoli szo 'zene szpêvale; „Pobío ji Saul jezero, ali i Dávid deszét jezér.“ Z toga sze je Král szômlo, kak sze je i szledka zgôdilo: „Králevsztvo scsé nyegovo bidti“ govorécsi. Kém bole je na pamet jemao te Král, ka je lüdsztvo Dávida polúbilo, tém bole lúti je bio na nyega; na teliko ka ga je na szlêdnye vmoriti nakano. Gda je pred nyim na hárfi igrao za nyim je szmekno Saul szpiczo da bi ga k sztêni prebodno. Potom je vöodposzlaó zaszedjávcze, ki bi ga vu nyegovoj lasztivnoj hi'zi oszmrtili, ali Mikál, tüvarisicza nyegova, csér Saulova ga je szkôsz obloka püsztila doli po zídi, ka je vuisao. Zdâ je pobegno Dávid k Králi Filiszteusov z szebom noszécsi mecs Goliáta. Tô sze je tim poglavitêsim Filiszteusom nej povidilo, i komaj szi je mogao 'zítek rêšiti. Pá nazá pridôcsi vu dom, Jonátan, komi je 'ze ednôk szlú'zila szreca ocsó szvojega szrditoszt potísati, pá 'zelo nyidva zmiriti, ali zaman; Saul je z ôcsi vôcsi povedao színi szvojemi: „on more vmréti.“ Ali Jonátan je nyemi priátelsztva závezek sz príszegom ponôvo, i szam ga je rátao naj odszkocsi. Zdâ sze je Dávid vu lúknaj i prepasztáj gôr Judee zdr'závao, kama sze je z esaszoma 600 bojnikov, tûdi doszta sztarczov, 'zén i deczé k nyemi pridrú'zilo, ki szo vszi, kak Dávidova 'zlájta od Saula pregányani. Ár je tak dalecs poisao Saul vu zadomeszcsávanyi, ka je vísisnyega Popa, ki je Dávidi, neznajôcs ka je od Saula pregnan, krúh dao i mecs Goliáta, i zvúna nyega 84 nedú'zni popév szpomoriti dao. I ni z tém nej gorihênnyao zadomeszcsávanye pihati, nego je czêli popôvszki váras zrúšiti, mo'ze, 'zene i deczo vmoriti zapovedao. Eden je-

díni je vuissao, pobegnovski k Dávidi : Abjatár, ki je szledka vísisnyi pop posztao. Na teliko je odblôdo od práve szteze eden plemeniti Král, potom, kak je dúh Goszpodna nyega zaosztavo.

Dávid je i vu szvojem pregányanyi Jonátana szkúszo za szvojega náj vernêsega priátela, ali on szám sze je tüdi na Saula gledôcs verno i pobo'zno dr'zao, nêpozábivsi, ka je Saul nyegov Král, tészt i ocsa nyegovoga priátela. Naszkori kak je dao pope szpomoriti, je sútao Saul z trí jezero vö prebránimi mo'zi za Dávidom vu goráj Judee. Te sze je zgôdilo, ka sze je Saul v jedno prepaszt sztiszno na pocsinek, dokecs je Dávid v nyej globse bio szkriti. Teda szo erkli mô'zje Dávidovi: „ovo je dén, vu sterom ti je Bôg nepriátela tvojeja v rôke dao.“

Dávid je pa gori sztano, i odrezao je eden kikél z placsá Saulovoga. I gda sze je Saul odnet pôbrao za nyim je krícsao Dávid: „Goszpodne Král moj! ovo Bôg te je dnesh meni v rôke dao, ali zasônan szí. Ocsa moj! li glédaj te szkricz vu rôki mojoj.“ Na tô sze je jôkao Saul, govorécsi Dávidi: „pravicsnêsi szí od méne!“ Szram je obísao Saula i domô sze je povrno ; ali nej dugo, pá je sútao za nyim. Teda szta sze Dávid i Abisai v noci notri szkčila naszrédo v tábor králevszki, i odneszao je Dávid szpiezo Krála i pehár od gláve nyegove. Nazá pridôcsa na vrh te pecsíne je krícsao Dávid: „Ábner! Ábner!“ — Saula vojník sze je sztegüvao z szna szvojega, i krícsao: „Sto szí, ka eszi prêk na Krála kricsís?“ Dávid je pa

gúcsao Ábneri: „Nej li szí tí eden mo'z, i na tó naj poglavitési vu Izraeli! zaka szí nej bole sztrá'zo Krála tvojege? ár tí je eden tá hodo, kâ bi Goszpôda tvojege, toga Krála vmôro. Vís, glédaj eti jeszte szpicza i pehár, stera szo bilá pri glávi Krála.“ Pregôvoro je Saul: „Nej li je tó tvoj glász moj szin Dávid?“ Odgovorí Dávid: „Tó je moja stíma, Goszpodne, Král moj! ka me pregányas? ka szem ti prekaczo? ka zla je vu rokáj moji? — Jeli je Izraela Král nej vó sao z velikov oblasztjov edno jerébiczo lovít vu goráj.“ Saul je djao: „Pregrêso szem! Prídi nazá moj szin Dávid! nikse obsálnosztí ti vecs nevsiním.“ Ali Dávid je dobro znao, ka tomi esúdnomí csloveki vervati neszmê, záto li erkao: „Eti je szpicza Krála i vodeni pehár, naj príde szem eden tí otrok po nyega. Té krát je Dávid z Saulom obszlédnyim gúcsao, ár je Saul potom nej dugo vecs 'zivo.

38. Szmrt Saulova. Dávid Král posztávlen.

Dávid je z szvojimi sészt sztô mô'zi presztôpo mejô, ár sze je bojao, kâ bi Sauli v rôke szpadno. Ákis je dao Dávidi Siklág váras, gde je 'zivo z szvojimi 'zenámi i deczov pôldrúgo leto. Zdâ szo pa poglavničzke Filiszteuski vküp szpravili szvoje serege prôti Izraeli, i erkao je Ákis Dávidi: „Poj i tí z nami!“ Ali tí ovi stirje voji szo nêmeli k nyemi práve vûpazni, i Dávid sze je mogao nazâ obrnôti. Ali, kak grozno vdênnye, gda je Dávid na trétji dén do Siklága nazâ priso, i meszto várasa

li 'zgalino naisao! Amalekitanczi szo Siklág z ognjom pô'zgali, 'zene i deczo i vsze blágo porobili. Záto, csi bár szo od trúda-vnoga potúvanya szkoro opesali, dónok] szo sze mogli za timi rôpari pobrati, i nyé czêlo nôcs zganyati. V zôrje szo sze namerili na te razbojniko. I nedovêdno v szili na nyé vdarivsi szo vsze szvoje porobleno i nyí blágo vdôbili. Ali ka sze je godílo med tém vu zgornoj zemli na gori Gilboa? Izraelitanczi szo od Filisteusov pobitti; Jonathan je z dvôma bratoma vmorjeni, Saul sze pa vu lasztven szvoj mecs preszünovsi, vmro. Komaj sze je Dávid z bojne Amalekitanczov povrno na czêla doli po'zganos meszto Siklág, 'ze je vzéo glászi po ednom Amalekitanczi od Saula szpadája i szmrti. Té cslovek je na bojnom sztálisi mrtve szlekávao, i têlo Krála, kí sze je szám od 'zitka szpravo, gori naisao. Doli nyemi je vzéo náramnicze z rôk nyegovi, i korôno z gláve nyegove, da bi obôje prineszo Dávidi. On nevolák sze je vüpaó za ono lá'z, liki da bi on vmôro Krála, dober nájem vzéti, Dávid je pa od sztrahá rasztrgao gvant szvoj i gori szkrícsao: „Ka! tí szí sze nej sztršno rokô tvojo polo'ziti na poszvecsenoga Bo'zega! Tvoja krv bojdi na tvojoj glávi, ár tvoja lasztivna vúsztá szvedocsijo prôti tebi! Naprê! oszmrtte ga!“ I te Amalekitáncz je taki bujti.

Dávid sze je potom povrno z lüdmí szvojimi vu domovino szvojo, i priso je do Hebrona. Z porob amalekitanszki je poszlaó dáre vszem sztarisom v Judei. Pokolênye Juda, ga je pa odébralo za Krála szvojega. Ali Abner je Isbosetha, sziná Saulovoga posztavo za Krála ober Izraela. Tak je to lüdsztvo dvá Krála melo: dónok nej dugo. Ár je po seszti létí Isboseth od szvoji lasztivni lüdi vmorjeni, i Dávid je odebráni za Krála ober czêloga Izraela.

39. Uriás sze oszmrti.

Z toga pasztarecsoga pojbára je Král vesinyen; ali z szvoje hárfé sze je záto nej szpozábo, i do denésnyega dnéva je te korunúvani popêvecz k nászsládnoszti vszem veszélím, i rászhládjenyev vszem 'zalosznim szrezam z szvojimi peszmami ino 'Zoltárimi.

Náj prvêsa szkrb nyegova je bíla to nászsladno Szlú'zbo Bo'zo vu Satori závezka, steri je zdâ v Jerusálem prelo'zeni, pá nazâ gori posztaviti, ár szo za Lado Zákona 'ze poredno vrêmena kaj nêmarali. Prvle je dónok mogao Jerusálem oszvojeni bidti, steroga szo Jebuseusje naszkori po szmrti Josua pá podzájili, i

grád Siona Jebus imenüvali. Dávid je te váras z szilnim vihérom vkraj vzéo, i povéksao, ino ga je posztavo za glávni váras országa szvojega.

Dávid je po vnôgi, veliki bojnaj razsíro králevsztvo szvoje od szrêdnyega môrja do Eufratesa, i od Damaskusa do Egiptoma. Pri tej vnogi bojnaj je to lüdsztvo pod nyegovim kralüvanyem dônok doszta szrecsnêse bilo, kak za vrêmena Szodeczov, esese ti obládani uárodí : Syrianczi, Edomitanczi, Moabitanczi, Filiszteusje szo sze tüdi meli za szrecsne hváliti pod nyegovov králevszkov paliczov. Ali z timi Amoritanczi szi je nej djao, kak bi sze ednoga szmilenoga Krála na obládane gledôcs prisztájalo. Toga hípa je od edne necsiszta szreza 'zelnoszti obládani, i náturnoszt csloveka szlêpoga, glúhoga i okornoga vesiní. Dávid je od telovne lübézni k Báthsebi, Uriásovoj, vrloga voja 'zeni pod'zigani. Záto je zapovedao Joábi voji szvojemi, Uriása vu bojni na tákse meszto posztaviti, gde bi sze od protivnikov le'zi vmôro. Bár bi Dávid mogao premiszliti, ka je ednôk i nyemi od Saula té sors bio prilecseni, steroga je Bôg zasztavo. Ali na teliko je nej miszlo, ár ga je 'zelnoszt szlepíla i Bôg je dopúszto, ka je Uriás vmorjeni. Dávid je szkoro edno czêlo leto zívó vu toj telovnoj batrivnoszti.

Teda je priso od Goszpodna poszláni Náthán prorok k Dávidi, govorécsi : „Bilá szta dvá csloveka vu ednom váراسi eden bogat i eden szíromák. Te bogátecz je méo vnogo ovécz i márhe, te szíromák je pa zyúna jedínoga ágnecza nej méo nicseszá, steri je 'z nyegovoga falata jo 'z nyegovoga pehára pio, i vu nyegovom kríli szpao. Gda je pa k tomi bogáczi eden gôszts prisao, mílilo sze je nyemi vzéti z vno'zine ovécz í 'zivíne, i vzéo je ágnecza toga szíromáka, dao ga je szpraviti za gôszta szvojega.“

Dávid miszlivsi, ka Náthán szôdbo 'zelej, sze je razszrdo govorécsi : „Zivé Goszpod, ka de szmríti szin, ki je eta vesíno!“ Teda je erkao Náthán Dávidi : „Tí szi on cslovek!“ govorécsi nadale : „Eta velí Goszpodin Bôg Izraela. Jasz szem te za Krála namazao, i vöftrgno z rôk Saula. Zaka szi zavrgao Rêcs Goszpodnovo, tak hüdü csinécsi ? Uriása szi zapravo po mecsi szinov Ammona i 'zeno nyegovo szi szebi za 'zeno vzéo.“ Dávid je szpoznao grêsnoszt szvojo, düsnavêszts nyegova sze je zbüdfíla, i 'zalüvájôcs je vadlüvao : „Pregrêso szem prôti Goszpodni!“ Náthán nyemí je glászo odpúszcsanye od Goszpodna, ali i z ednim pregresênya vöidênnye za nyega i hi'zo nyegovo. — „Ovo ! velí nyemi vu Iméni Goszpodnovom, pobüdim neszrecso ober tébe vu tvojoj lásztnoj

hi'zi. — Tí szam nevmerjés, ali da szi po etom esinênyi nepriáte-
lóm Goszpodnovim zrok dao na preklésztvo, szin, steri sze ti je
narôdo, on bode szmrți!“ I Náthán je odísao domô.

Tô szo 'ze pretú'zni glászi za oeso, esi sze nyemi oznani kaj
nyemi za volo nyegovoga zamre'zenyá vu 'zelnoszti, má mrêti
dête nyegovo. Szedem dní je le'zao Dávid na zemli, sz posztom,
jocsom i molenyom 'zelejôcs szebi to dête od Bôga vö szprosziti,
Vu sterom vrêmeni je szpêvao ali zdühávao pokôre-'Zoltáre, steri
sze i zdâ na raszhladjenyê vszákomi 'zalosztnomi szrezi vu Biblii
dájó csteti: „Bôg! bojdi meni milosztiven za volo dobrôte Tvoje;
zbrisi doli grêhe moje z velike milosztivnoszti Tvoje. Operi me,
od nepravicsnoszti moje: ocsiszti me z grêhov moji. Ár znam moje

pregresênye: i grêh moj sze mi sztálno pred oesmí vrtí. Prôti
Tebi li prôti Tebi szem pregrêso, zle szem esinio pred oesmi Tvo-
jimi! Sztvôri vu meni o Bôg, szrece csiszto, i düh te sztálen po-
nôvi vu meni!“

Kak je pa to dête mrlo, je gori sztano, mujo i namazao sze
je, nihao je 'zaloszt, idôcsi vu Czerkev Bo'zo z hválov ino díkov:
„Dícsi Bogá dŭsa moja! i czêla szpráva moja Nyegovo szvéto
Imé. Zvisávaj Goszpodna dŭsa moja, ni sze neszpozábí ka ti je
dobra vcsíno. On odpŭszcsáva tebi vsze vgresênya tvoja, i vrácsi
vsze rane tvoje. Kí resúje od szmrți 'zítek tvoj, i korunúje tebé z
miloszesov i szmilenosztjov. Cslovek je vu 'zítki szvojem, kako
tráva czveté liki rô'za na pôli. Csi jo vöter obhodi, nega nye vecs,
nyé meszto sze nedá znati. Miloszcsa Goszpodna je pa od vek i
vekôma do vek i vekôma nad onimi, kí sze Nyega bojíjo; i pra-

vicsnoszt nyegova nad deczé deczov oni, ki Nyega závezek zdr-
'zijo, sze szpomenéjo z zapôved Nyegovi, pôleg tej 'zivôcsi.“

'Ze vnogo jezero ocsév szi je 'zaloszt szvojo nad szmrtjom
deteta z etim Dávidovim 'Zoltárom potisalo.

40. Prigod Absaloma.

Szmrt sziná je szamo zacsétak bíla neszreese Dávidove.
Véksa szo naszledüvala. Absalom, Dávida szin, je bujo brata
szvojega Ammona. Záto ga je v nemiloszcsi méo Dávid, na
stero je Absalom naméno oceso szvojega od thronusa szpraviti.
Mre'ze szo k tomi dugo nabérane; Ahitofel, eden ti náj pred-
nyési tanácsnikov Dávida je 'z nyim navküpe dr'zao, i kre nyega
szopelo tüdi vnogo lüdsztva, ár 'ze z tém, ka je náj lepsi mo'z
bio v ezêlom Izraeli, je prieten bio vnôgim, ali od toga ji vees
z szvojov kácskov jálnosztjov na szvoj sztran nagno. Gda je
eden gvüsen dén, té glász, razneseni v Jerusálemi: „'Ze Absa-
lom kralüje v Hebroni!“ prepadnolo je tomi drügacs bátriv-
nomi Králi szreze, i krícsao je: „Sztanmo i pobegnimo, da nász
eti nezatíszne, ár eti v Jerusálemi nebode mogôcse vujdti pred
Absalomom. Teda je Dávid bôsz sao prêk Kidron potoka, na
oliveczko goro, plakajôcsi zevszêmi, kí szo ga szprevájali. Gvü-
sen mo'z z roda Saulovoga z iménom Símei, ga je z kaményom
lúcsao za krvi'zelnoga psza nyega pszüvajôcsi, steromi je Abisai
stéo glavo odtrgnoti, ali Dávid je erkao: „Nihájte ga, ár nyemi

je Bôg zapovedao. " Dávid sze je v gradies Mahanaim sztiszo ; Absalom je pa podzájao thronus v Jerusálemi, i tak batrivnoga szebé stímao, da bi li jezerim vu Izraeli zapovedávati méo, naj ocoo nyegovoga, 'zívoga ali mrtvoga vö dájo. Ali ti verni vu der'zéli szo sze hitro okôli Dávída vküpe szpravili, i dokecs je na bojno prislo, je Joab tüdi oprávléni bio z dobro oro'znátov vojszkov tomi okornomi színi sze prôti posztaviti. Tomi sztáromi Králi szo nej dopúsztili, ka bi 'z nyimi sao, govorécsi : „Tí szí szam, liki nász deszét jezér, záto je bôgse, da tí nász vö z meszta pomágas.“ Zapovedao je pa vojom szvojjim vu nyíhovom tá odhájanyi : „Lepô szí dente z színom mojjim Absalomom.“ Vojszka tej, kí szo sze poreberili, je sztrasto pobitta. Absalom szam je vu szvojjem pobêgi za szvoje lêpe i duge vlaszé obiszno na ednom rasztej, to 'zivincse — mezeg — pod nyim tá be'zécse. Tô vidôcsi eden bojnik je povedao Joábi, kí nyemi erkao : „Zaka szí ga nej tam taki doli vdaro?“ On je pa odgôvoro Joabi : „Csi bi mi taki jezero szrebrni pêne z v rôke moje zvägao, dönok nebi polo'zo rôk moji na sziná Králevszkoga, — ár szem dobro csüo récs Krála : szmileno szí dente!“ — „Nemrem sze tak dugo müdití z tehom, v récs nyemi vdári Joáb, i vzeme trí szpicze, i zmláti je v sztrze Absaloma, da je ete escse 'zív bio na rasztej.

Obládanya glászi szo Králi zaprvá nëbili k radoszti, za volo szmrti sziná nyegovoga. Csesztô je gori szkrícsao : „Absalom, mojj szin! mojj szin! bár bi jazs mro meszto tébe!“ V Jerusálemi pa i v czêlom Izraeli sze je vsze drügacs premênilo na prinesene od Jordána glászi, ka je Izrael obládao. Z velikov radosztjov szo prisli mo'zje Judee, ka bi Dávída z szvétesnyim tálom nazá szprevodili. Simei je tüdi vu globokoj ponízno szti prilazo, proszécsi odpúszcesanye. Med vezélím szprevájanyem sze je povrno Dávid v Jerusálem, i szvetlo, neobládano je bilo králevsztvo Izraela, dokecskoli je Dávid 'zivo.

41. Pomor v Izraeli.

Z Absaloma szmrtjom je zdúha reberíje nej potísana. Náj prvle je gvúsen Seba, z Benjaminovoga pokolénja nadigno posztanenyé med lüdsztvom, govorécsi : „Ka nam ide z Dávída, vszáko pokolénje sze naj szamô ravna. Ali Joab je te razbojniké vréd vzéo. Na tô je zdúha borjenjá v Dávída lasztivnoj

hi'zi vdérala. Joab je stéo meszto Dávída sziná nyegovoga Adoniasa za Krála posztaviti. Ali i tô nakanênnye je po szpametnoszti Dávída znieseno, i Salamon. te náj mlájsi szinov Dávída je za Krála vö szkricsani.

Pred Salamonovim kralüvanyem je pa escse eden krôto teski vdárecz doszégno Izraela. Za volo gôszte reberíe, je 'zelo Dávid, v Králevsztvi szoldacsko sztávo gori posztaviti, stera Nasztavi Môsesovoj z czêla prôti bíla. K tomi czíli je zapovedao Joabi to lüdsztvo v racsun vzéti. Joáb je szám prôti gúcsao Králi. Ali rêcs králevszka je premogla, rêcs voja nyegovoga, i Joáb je z szvojimi vládnikmi devét meszczov obhodjá-
vao pokolênya, ka bi lüdsztvo v racsun vzéo, i niti je nej szkoncsao v racsún jemánya v tom dúgom czajti. Gda je pa Joáb tí edenájszet pokolêny dús racsún pred Krála prineszo, tesko je grátalo Dávídi pri szrezi, i 'zalüvao je etaksi sztopáj. Te je Bóg odposzlaó Gád proroka k Dávídi, ki nyemi erkao vu Iméni Goszpodnovom: „Trôja dam pred tébe, odeberi szí edno, stero ti bom csinio. Sesés szedem lét trpécsi glád, ali tri mészecze potepanye pred nepriátelmi tvojimi, ali trí dní pomor?“ Odgôvoro jé Dávid: „prevelika je 'zaloszt moja, ali bole je naj szpádnemo vu roké Goszpodna, kak lüdi; ár je miloszcsa nyegova velika.“ Tak je písztó Goszpodin Bóg pomor, ka je od Dána do Bersabe 70 jezér mo'zov szpômrló. I gda je te Angel rokô szvojo vö vtégno ober Jerusálema, mílo je bilo Goszpodni, govorécsi Angeli vmoriteli: „zadoszta je, pohênnyaj!“ Dávid je pa vido toga Angela sztojécsega na gori Sioni pri gümni Arafna, ednoga obladanoga Krála Jebuzeusov. Na onom meszti je Dávid

oltár zozídao Goszpodni, áldüvajúcsi áldov záhválnoszti, i te vdárecz je presztano.

Potom je Dávid posztavo vladnike ober lüdsztva z Levi pokolênya pôleg Právde 6 jezér. Ti ovi Levite szo za szlú'zbo Czérkevnó na stiri dvajszeti rédov razdeljeni, po jezero mo'zi, i stiri jezero ji k peszmarczy posztávleno, vu stíridvajszeti rédaj z szinov Asafa, kej napréhodécsi szo Zsoltáre szpévajúcsi pobo'zen Jeduthun, i te precsesztiti hárfista Heman odlocseni.

42. Salamon.

Kak je to nászladno naravnanye okóli Bo'ze Csészti edna náj prvêsa králevszka szkrb bila Dávida, tak je k tomi vísnyemi czíli bilo i szlédnye hotênye nyegovo. Pred vládnikmi králevsztva, i timi plemenitêsimi lüdsztva je Dávid vladársztvo prêk dao színi szvojemi Salamon, i zapovedao nyemi predevszêm Hi'zo Bo'zo, stero je 'ze on zídati namêno, goriposztaviti. Pred nyega je polo'zo obrázke i szpodobe, sztere je szam málaó, prêk nyemi je dao krôto vno'zino kinesov vu zláti, i szreabri, brunczi, 'zelezi, stero je on szpravo, vno'zino zláte i szrebrne poszôde, stero je on dao zgotoviti, veliko vno'zino leszá za czimper, i vö zoszêkanoga mramora, i oproszo je vsze lüdsztvo, naimo te plemenite i prémocsne na dobrovolno zbériczo vu zláti szreabri i drágom kaményi. — Salamon je med vszêmi szvoje vrszti Králmi náj bogatêsi bio, lüdsztvo je pod nyegovim králüvanyem v'zívalo blá'zensztvo mirovnoga i pokojécsega vrê-

mena, ka je Izrael bátrivno prebívao pod trszom szvojim, i pod figovim drêvom szvojim, dokecs je on 'zivo. Ali od bogátsztva je véksa bíla modrószt nyegova. Kak je Král posztano, szkázao sze je nyemi Bôg vu szne, erkôcsi nyemi: „Proszí, ka 'zelês, i dam tebi.“ Salamon proszí: „Mládi szem, i malo szem escse szkúszo, i tak veliko lúdsztvo mam ravnati: dáj meni môdroszt i szreze pokorno, naj znam szôditi lúdsztvo tvoje, i razlôcsiti med dobrim ino húdim.“ Tô sze je dopadnolo Bôgi i eresi nyemi: „Da tô proszís, i neproszís dúgoga 'zitka, ni bogátsztva, niti dús nepriátelov tvoji, ovo, vesíno szem ti pôleg rêcsi tvoje: Ovo, dao szem ti modrószt, ka k tebi glíhnoga nebode na szvétí; k tomi i tô, stero szí nej proszo ti dam, kakti bogátsztvo i postenyé pred vszêmi Králmi vrêmena tvoje.“ Salamon je po szvôjoj modrószti, po szvojem bogátsztvi, i szvôjoj díki tak võrazgláseni kak ni eden Král nej. Ládje nyegove szo hodile po erdecsem môrji v zhodno Indio, i okôli Afrike pri Spanyolskom országi szo sze povrnole domô. Zdaleki krajín szo prihájali Králove nyega glédát, i modrószt nyegovo poszlúsat. Príliesne recsí nyegove obiljávajo vu dobri návukaj tak, ka i dén denésnyi tim prôsztim i tim náj modrêsim na dobro povsesenyé szlísijo.

Dônok je ni táksa modrószt nêmogla Salamona od grêha obarvati. Vu nyegovom králevszkom dvori je bilo vecse sztô Kralícz, z roda králevszkoga, i med nyimi kánaninszke, sidonszke, tyruske, egiptomszke, i drúge, stero szo v Jerusálem z szebom prineszle bolvansztvo, i k nyemi nagnole túdi szreze Krála Salamona. Tak je i te velike modrószti Král z ednim hábajôcsa példa globokoga szpadája, ki je szam dao példo na prelomlenyé závezka, stero ga je vesíno Bôg z Izraelom.

43. Králevsine razdéljenyé.

Po szmríti Salamona szo sze vkúp szpravili Izraelitaneci, ka bi szí nôvoga Krála odébrali. Rehábeám, te náj sztarêsi szin Salamona sze je zdíó vszêm bidti té náj prednyêsi k tomi. Ár je nej bilo právde, stera zravnajôcsa réd ôrokúvanya, bi krátíla szlobodno odebéranye. Êto szprávisese je v Síchemi dr'záno. Rehábeam sze sze je tá posztavo, i dr'zao sze je liki da bi 'ze Král bio. Ali nej sze je oponásao liki Král, kí lúdsztvi szvojemi scsé ocsa bidti, nego, kak káksi nemíl tyran, kí z sztrasüvanyem 'zelej kralüvati.

To lüdsztvo ga dá prosziti po poszelnikaj szvoji: „Tvoj ocsa je krôto po'zmécsao járem nas, tí nam to tesko szlú'zbo zléhkôti i scsémo tebi podlo'zni biditi!“ Rehábeam pa nej pôleg tanácsa sztarczov, nego na rêcs mladénczov odgôvoro lüdsztvi: „Ocsa moj je po'zmécsao járem vas, jasz vam ga vcsiním teskêsega! náj ménsi prszt moj vász bode trse te'zo, kak ocsé mojega czêlo bremen. Ocsa moj je z bicsom scsukao vász; jasz vász bodem z skorpioni treszkao“ (na vnogo vrêkôv trnavi-olovnati korbács) z tém trdim odgovorom je mênô môdroga Salamona blázen szin Izraelitancze posztrasiti, ali oni szo szi 'ze nacsí zvolili, govorécsi: „Ka nam ide z Isaiove hi'ze! Má Izrael i vecs pokolény!“ Tak sze odtrgnolo deszét pokolény od Judo, i szvoje nôvo králevsztvô je imenüvalo Králevcsino Izraelszko. Odébrali szo szi Jerobeáma, ednoga náj znamenitêsega Voja za Krála, stero zvolênnye je szam Goszpodin Bôg potrdo po proroki k nyim poszlánom. Ali

Jerobeám je nej osztano veren Bôgi Izraela, nego je dao zgotoviti dve zláti teleti k molenyej, i edno v Bêtheli, drúgo v Dáni vö djati, ni nej písztô vecs lüdsztva hoditi na Szvétke v Jerusálem. Teda je poszlao Bôg z Judee gvüsno ga mo'za, kí je prôti oltári od Jerobeáma posztávlenomi krícsao: „oltár! oltár! Eta velí Goszpodin Bôg! ovo, szin bode rojen z hi'ze Dávidove, z iménom Josia, té bode áldüvao na tebi pope ti viszikoszt, i 'zgao kôszti cslovecse.“ Szlisavsi eta Jerobeám, je vö vtégno rokô szvojo, i velo: „primte ga!“ Ali rôka nyegova je poszêhnola, oltár je pocso, i pepél je raszípani. Proszo je teda te Král toga mo'za Bo'zega: „Moli sze Goszpodni za méne!“ i kak sze je molo, grátala je rôka nyegova nazá kak prvle. Szkonesávsi pa te mo'z bo'zi eto zapoved, sze je nazá domô povrno, kak je nyemi Bôg zapovedao. Ali eden

sztári prorok z Bêthela sze pascsi za nyim ino z szvojimi jálnimi recsmí naráta nyega nazá k szebi, ka je jo pri nyem prôti prepo-veszti Bo'zój. Záto gda sze potom domô pôbrao, ga je vmôro eden oroslán, dônok ga je nej poczerao, nego je osztano — na znamênye pokastigane neposzlúsnoští — pri nyega mrtvom téli, i oszel pôleg nyega, dokecs te sztári prorok z Bêthela pridôcsi, pokopao toga vkanyenoga proroka.

Ali Jerobeám sze ni na tá znaménya nej povrno z húde szvoje pôti. Od toga vrêmena mao je malo szrecse i blagoszlova bilo v Izraeli. Edna rebería lüdsztva naszledüvala za drúgov. Komaj szi je eden nôvi Král szeo na thronus, 'ze ga je ov doli vrgao, i 'znyegovim czêlim rodóm prepravo, naj escse húsi naszledúje. Nei li szamo je vszáki nászledüíkov Jerobeáma vu nyegovi grêhi osztano, nego vszomi poganov bolvansztvi i áldüvanyi bole i bole narájano, i vráta i dveri szo na szté'ze dr'zána vszój szkvarjenoszti.

44. Eliás.

Achab je med vszêmi pred nyim bodôcsimi izraelszkimi Králmi naj húsi bolvancsar bio, i Jezabel tûvárisicza nyegova, csér Krála Sidonszkoga, je sidonszkim bolvanom lêpe Czérkvi dála gori posztaviti v Samárii, i dr'zála je 450 popév szuncza bôgeczi Baáli, i 400 popév Astarothi, bogíczi mészecza, steroj je vu kmicsmi doláj z gnúsznov 'zelnosztjov z rú'znim tálom szlú'zeno. Vszi verni molítvárje Bôga Izraela szo pregányani, proroczke bo'zi szo szpokláni; bár sze je naisao escse eden med Achaba lasztivnimí viádnikmi, ki je szkriptomá csesztío

Bôga, i sztô prorokom dao príliko odszkocsiti, odszkocsene szkrío vu edno prepaszt, i nyim szkrivomá krúh i vodô noszo.

Te je prisztôpo Eliás prorok pred Krála, erkôcsi nyemi: „Zivé Izraela Goszpodin Bôg pred sterim jasz sztojim : nebode v tom leti ni roszé ni de'zd'za, dokecs ga pá neoznanim.“ I posztánola je velika drágocsa, te prorok sze je pa szkrío pri Krit potoki, gde szo ga vrane hránili z krúhom i meszom, pío je pa z potoka.

Gda je pa te potok preszno, velí nyemi Bôg: „Idi v Sarepto, tam szem zapovedao ednoj vdoviczi tebé hrániti.“ Pridôcsi k vrátam toga meszta, ovo, edna vdovicza je drva pobérala. Te prorok je proszo od nyé vodô. Tá idôcsoj pa velí: „prineszi mi tüdi eden falácsecz krúha.“ Ta 'zena nyemi od-

govorí: „Prí 'zívom Bôgi! nemam ni od prgácsicze mele vecs v csebri, ni od malo olía vu vrcsi mojem, tô pa scsém szebi i szvojemi szini szpraviti, da jêva i potom vmerjêva.“ — „Neboj sze, trôsta jo Eliás, idi i szpravi, dônok náj prvle meni szpesci edno málo pogacso, i prineszi mi jo, i potom szebi szini szvojemi. Ár eta velí Izraela Goszpodin Bôg: ta mela sze z csebra nepotrosi, i v tom olicsnom vrcsi sze nezmenka, notri do onoga dnéva, dokecs Bôg de'zd'z dá na zemlo.“ I Eliás je jo prí toj szirôti vdoviczi, i osztano je tam du'ze od leta. Ta mela v lágvi je nej potrosena, i oli je nej zmenkao. I kak je néba szkoro trí lêta i sészt mêszczov zaprta bfla, je velo Bôg Eliási: „Idi i poká'zi sze Achabi, naj dam pá de'zd'z na zemlo. Acháb zaglednovsi Eliása je kricsao

nyemi prôti: „Ti szi ov razbijács Izraela?“ „Nej szem jasz zrok té neszrecse, velí Eliás, nego tí i ocsé tvojega hi'za: z tém, ka szte zavrgli zapôvedi Goszpodna, i pôdali szte szena csészť bolvanov.“ Na zelénye proroka je pôzvaov Král szpraviscse na goro Kármel, kama sze melo nazôcsi posztáviti náime i 450 popév Baála.

„Kak dugo vklekate na obá sztrána?“ oberkao je Eliás to lüdsztvo; „Csi je Goszpôd, Bôg, naszledújte nyega, csi je pa Baál, dr'zte sze toga.“ Ali to lüdsztvo nyemi je nej dalô niksega odgovora. Erkao teda Eliás: „Jasz szem szam, ali ti prorokov Baála je 450. Dájte nam dvê govedi. Edno naj oni polo'zijo na drva, to drúgo jasz; ali ni eden nenalo'zi ognya pod drva. Teda zezávajte ví Imé Bogá vasega, jasz pa scsém zezávati Imé Goszpodnovo. Steri Bôg odgovorí z ognjom, té naj bode Bôg. Lüdsztvo je pa odgôvorilo: „tô je prav.“

Popevje Baála szo vmôrili telesícša szvojega, polo'zécsi ga na oltár. Plészali szo pôleg szvoje návade okôli oltára, kricsécsi od útre do poldnéva: „Baál poszlúni nász!“ Ali nej je szlísan glász, ni odgovor. Eliás je je spôtao: „bole glaszno kricste, ár je Bôg! ali globoke míszli má ali delo, ali je na pôti, ali szpí!“ Teda szo kricsali ze-vsze môcsi, prászkali szo sze z no'zi po nyí segi, ka je je krv polêvala; — ali dônok je nej bilo niksega glásza ni odgovora.

Gda je pa bilô, okôli vecserásnyega áldova, (kak je návada bíla v Czérkvi áldúvati) zozídao je Eliás oltár, dao je szkopati okôli oltára sancz, i na drva i gorécsi áldov tak dugo vodô polêvati, dokecs sze je graba napunila z vodov. Potom je molo: „Goszpodne! Bôg Ábraháma, I'záka, i Jakoba, dáj szpoznati dnesz, ka szi tí Bôg vu Izraeli, i ka szem jasz tvoj szluga!“ I doli je szpadno ogen Goszpodna, i pô'zro je áldov, i gori je polízao vodô v grabi. I doli je szpadnolo vsze lüdsztvo na obráz kricsécse: „Goszpôd je právi Bôg; Goszpôd je právi Bôg!“ Eliás je pa zapovedao pope Baálove szpoloviti i szpoklati. Na tô sze je molo Eliás k Bôgi za de'zd'z szedemkrát, i zapovedao szlugi szvojemi glédati prôti môrji, jeli bi sze de'zd'z szka'zúvao. I na szédmi krát ercsé: „vídim eden máli oblák sze prizdigávati z môrja liki edna dlan.“ I dao je na znánye Achábi; „Dáj précati, naj te de'zd'z nezavrné. I med tém sze je zamrácsila néba od oblákov, i prisao je de'zd'z veliki.

Acházia, szin Achába je obete'zo, i dao je pítati Baal-Zebula, bôgecza Filiszteusov, jeli pá nazá ozdrávi, ali nej. I szrécsao je Eliás te poszelnike, govorécsi nyim : „Jeli pa nega Bôga vu Izraeli ka tá v Ekron idete Bôga szpitávat? Záto, etak velí Goszpod : z szmrti szmrtjom vmerjés.“ Nazáj sze povrnovsi ti poszelniczke, szo erkli : „Pred nász je prisao eden mo'z, vu szrsznoj odeteli, govorécsi : povejte Králi, kâ szmrti szmrtjom vmerjés.“ On je pa odgôvoro : „Tô je Elias;“ i vö je poszlao ednoga kapitána z 50 mo'zi, naj bi ga vlôvili i pripelali. Oberkao je te kapitan toga proroka : „mô'z bo'zi ! vu iméni Krála

zapovedávam tebi doli pridti.“ Eliás je odgôvoro : „csi szem jasz mo'z bo'zi, naj szpádne ogen z nébe, i po'zré tebé i tvoji pétdeszét.“ I tak sze je zgôdilo. Te Král je vö poszlao drúgoga, i ogen z nébe je zapravo i toga z timi 50 nyegovimi. Te je priso te trétji, té je naklekno kôlina, govorécsi : „Mô'z bo'zi ! bojdi moja dúsa drága pred tebom.“ Te je dolisao Eliás 'z nyim k Králi, govorécsi nyemi : „Eta velí Goszpôd, Záto, ka szí doli poszlao szpitávat Baál-Zebula bôgecza ekronszkoga, liki da nebi bilo Bôga vu Izraeli, koga rêcs bi szpitávati mogao, nezhodis vecs z posztele tvoje nego z szmrti szmrtjom vmerjés.“ Tak je vmro Achazia i nej je nihao za szebom szinov.

45. Elizeus.

Na zapoved Bo'zo je Eliás, Elizeusa naravnao za szvojega naszledníka. Elizeus je vido, kak je Bôg proroka Eliása vu vi-

héri na ognjeni kôlaj vu nébo gori vzéo, i zadôbo je dŭh i môcs Eliása. V Bêtheli, gde szo to zlato tele molili, je szpre-vêdna decza tomi proroki czône dávala: „pislívecz! pislívecz!

hodi gori.“ Elizens, kí je mogao znati, gda je to právo vrêmen trplivoszti, i gda híp kastiganya, jo je prekúno vu iméni Goszpodnovom i taki dvá medveda pridôcsa z gôscse, szta rasz-prászkala ti poj bárov stirideszét i dvá.

V ednom meszti, gde je bíla proroczka sôla, sze nyemi je molila ednoga proroka vdovicza; „mô'z mi je mro, 'ze pa

ide veritel, i sesé moživá obádvá szína vzéti za szvoje rob-szluže.“ Odgôvoro je Elizeus: „povej mi, ka más v hízi tvojoj?“ Právi ona: „nema szlů'zbenicza tvoja niceszá, zvůna ednoge vresa olía.“ — I eresé nyê: Idi vzemi na pôszodo od vszej tvoji szôszedov prázne poszôde, kak náj vecs. Potom sze zakleni z szinmí tvojimi vu hí'zo tvojo, i nalejj to poszôdo z toga vresa.“ I napunila jo je. Erkla pa színi szvojemi: „prineszi mi esese edno poszôdo.“ Szin pa odgôvoro: „nega vecs.“ I presztano je oli. Te mo'z Bo'zi ji pa erkao: „odáj te oli, i vö plácsaj poszodníka tvojega, tí sze pa z szinmí hráni z ovoga, ka vise osztáne.

Naeman, voj Krála Syrianszkoga je grátao gobavi. Mêla je pa 'zena nyegova edno izraelitanszko szlů'zbeniczo. Tá je erkla: „Ah! da bi sze Goszpôd moj szkázao proroki vu Samárii, tiszti bi ga zvráceso od gôb.“ I na pôt sze je vzéo Naeman z konyí i kolfami, i bogatimi dármi, idôcsi v Izrael, i prisao je do dvér proroka. Elizeus nyemi je dao povedati: „Idi i szkôpaj sze v Jordáni szedemkrát.“ Razszrdo sze je Naeman govorécsi: „Jasz szem mêno, kâ szám príde vu Iméni Bogá szvojega, i z szvojov rokôv sze dotekne gobe, i tak jo zvrácsi. Jeli szo Damaskusa vodé nej bogse od Izraelszki?“ Szlugi nyegovi szo ga pa ráтали, gucsécsi nyemi: „Ocsa! kakkoli velikoga bi velo tebi te prorok, tô bi tí vesíno: kak pa nebi esinío, esi ti velí: szkôpli sze, i bodes esíszti.“ Doli idôcsi pogrozío sze je szedemkrát v Jordáni, i esíszto je grátalo têlo nyegovo, kák káksega pojbara. Zdâ sze je povrno k proroki, ka bi nyemi zahválo. Ponúdo nyemi je dáre, govorécsi: „Znam, ka nega Bôga, nego vu Izraeli. Vzemi tak ete blagoszlov.“ Elizeus je pa odgôvoro: „'Zivé Bôg, pred sterim sztojim, kâ ga nevezem. Odídi vu méri!“ Ali Geházi, szluga Elizeusa je po'zelo to szrebro ino zláto, i to lêpo oblecsalo; steroga je Goszpôd nyegov vzéti nej steo, i písztó sze je za Naemanom, govorécsi nyemi: „Goszpôd moj me je poszlaó, da bi ti povedao: „ovo, rávno szta prisla k meni dvá vbôga proroka; dáj nyima eden czent szrebra, i dvôjo szvétesnyo odêvko.“ Naeman je odgôvoro: „Lůbléni, vzemi dvá czenta!“ Tůdi i dvojo szvétesnyo odêvko nyemi je podêlo. Ali kak je nazá priso k Goszpôdi, erkao nyemi je Elizeus: „Odkud, Geházi?“ Geházi je erkao, ka je nikam nej hodo. Ali te prorok je velo: „Nej li szem te vido vu dűhi, gda je te mo'z z szvoji kôl tebi prôti sao? Jeli je tô bio czajt szrebro

i odevalo jemati, vinograde i olivove vrta kúpivati? Zató goba Naemana sze te zgrábi na vesz 'zítek?" I vö je sao od nyega gobavi, liki sznêg. Vu ednoj bojni, stero je Král Izraelszki prôti Syrianczom dr'zao, je Elizeus oznano Králi vsze, ka sze je v Syrianszkom tábori godflo. Te je Král Syrianszki obszeo váras Dothan, gde je 'zívó te prorok, ka bi nyega vlôvo. Syrianczi szo prisli v nocsi i oblegli váras, i gda je szluga mô'za bo'zega rano gorisztano; ovo, le'zála je vojszka okôli várasa z konyí i kolíami. I gori je szkrícsao te szluga: „Jaj goszpôd moj, ka zacsneho?" Odgôvoro je prorok: „Neboj sze: ár je oni vecs, ki szo pri nasz, kak tej, kí szo pri nyi.“ I molo je Elizeus: „Goszpodne odpri nyemi ocsí, da bode vido.“ Te je ôdpro Bôg ocsí szlugo, i ovo vido je edno goro, oble'zeno od ognyneni konyév ino kolíj okôli Elizeusa.

„Jeli szo nej vszi navküp szlú'zevni dühovje, na szlú'zbo vöposzláni za oni volo, kí bodo ôroküvali zveliesanye.“

46. Assyriánszko szeljenyé.

Po Achába szmrti je dvanájszet Králov kralüvalo vu králevsini ti deszét pokolény. Ali krátko je bilo vrêmen kralüvanya nyíhovoga. Eden je toga drúgoga od 'zítka szpravo, i pôsztao Král meszto nyega, — jaj pa králevsini, stere vladársztvo sze telikájkrát premenyáva. Syrianczi szo opüszcsávali i porobili der'zélo. Lúdsztvo sze je nej zasztôpilo ni rêcsi opomínajôcsi, ni niksega drasznoga káranya prorokov; nego je vszíg-dár globse i globse prepajüvao v bolvansztvo i zlocasztnoszt. Naszlédnye szo prisli Assyrianczi, edno mocsno, bojüvájôcse lúdsztvo, i podvrgli szo szí der'zélo pod dácsó. Hozeás Král je Salmanassar Králi z príszegov oblúbo vernoszt, ali závezek ete prelomo. Te je priso Salmanassar, kak eden pogübelen vihér na Izrael, opúszto je Samário, i vö odpelao mesztancsare dr'zéle ti deszét pokolény z te obecsane zemle vu Armenio, i drúge daleke krajine szvojega sirôkoga vladársztva. I tô sze zové Assyriánszko szeljenyé. Li eden máli tál lúdi je szmelo nazá osztánoti, med stere je Salmanassar v to opüszcseno der'zélo poszlaó Syriancze, Mesopotamiancze, i drúge pogane, i dao nyim popa, kí je nyé vesio na bogábojaznoszt. Té konecz je vzelo králevsztvo ti deszét pokolény, i z toga zmêsanya ti

nazá osztányeni mesztancsarov z timi poganskimi prísavezi je posztano národ Samaritanszki.

47. Jonás prorok.

Bôg je tüdi i k Assyrianczom poszlaol proroka z Izraela. Ninive je bio Krála Assyrianszkoga glávni, bogáti i lepi váras, steroga krô'ziti sze potrebüvalo trí dní hoda. I velo je Bôg Jonasi: „Sztani ino idi vu te veliki váras Ninive, i predgaj vu nyem, ár je hüdôba nyihova eszi pred mé prisla.“ Jonás je nej bôgao, nego je v drúgi kraj be'zao, pôdávsi sze na môrje. Teda je púsztô Bôg eden veliki vihér, ka szo vszi mênili, ka sze ládja od válov raztreszka. Vu sztiszkávanyaj szvoji szo zezávali vszáki Bogá szvojega, blágo szvoje szo pa vö zmetali v môrje, da bi ládja le'zêsa grátala. Med tém je Jonás zdolaj v ládji szpao. Tô vidôcsi te vísisi ober ládje, je nyemi erkao:

„Zaka tí szpís? Sztani i moli Bôga tvojega!“ I erkao je eden k drúgomi: „Vr'zmo sors, da zezvêmo, za steroga volo sze nam tak zle godí“ I sors je na Jonasa szpadno, kí je erkao: „vr'zte mené v môrje, tak sze vam zmore.“ Molili szo pa Bogá, govorecsi: „Nepogúbi nász za etoga csloveka dûse volo, i neracsúnaj nam gori krvi nedu'zne!“ Potom szo Jonasa vö vrgli v môrje, stero hênnyalo sze boriti. Ti lüdjé szo sze pa bejali Goszpodna, i áldove i oblübe csinécsi. Jonasa je pa po'zrla edna velika riba, ali Bôg ga je pri 'zitki obdr'zao, i po trej dnévi i trej noesáj ga je riba vö vrgla na szúho. Odposzlaol ga je pa Bôg i drúgôcs, govorecsi: „Idi v Ninive váras, i predgaj, kakti

bodem gúcsao.“ Bôgajôcsi zdâ, je krícsao po viliczaj: „Escse je stirideszét dní odzajaj, i funda sze eto meszto.“ Ti lüdjé szo pa vervali rêcsi proroka, szpokôrili i bojali szo sze. Posztili szo sze, i ogrnoli szo okôli szébe oblecsala pokôre, Král je doli szlêkao szvoj skarlat, i dao vö szkrícsati: „Naj sze poszti cslovek i govedo; naj sze zezáva Bôg, i vszáki sze naj povrné z szvoje hüde pôti, da neszpuni nad nami Bôg to prtídev.“ I pomilüvao je Bôg te váras, ni nej púsztó te pogübelnoszti ober nyega. Jonasi sze je pa mrzilo od dugotrplivoszti Bo'ze, na teliko, ka je erkao: „Jasz bi rájse mrtev bio, kak 'ziv.“ Odísao je zvüna várasa, napravo szí je tam edno hüto, naj bi vido to pogüblenyé várasa. Dao je pa Bôg zrászti v nocsi edno csüdnó zelenyé, stero je zaütra z szvojim lêpim lísztjom jáko szenczo dr'zalo. Jonás sze je veszeló nad tov szénczov, ali na drúgi dén je pripravo Bôg csrvá, steri je zgrízo to bilje, ka je lísztje vu prigori szuncza povêhnolo. Kak je pa szuncze szpeklo glavo Jonasa, pá szí je szmrt 'zele. Ercsé nyemi Bôg: „Miszlis, ka prav más, ka sze szrdís?“ Právi Jonas: „Prav ma ka sze szrdím do szmrti.“ Teda velí nyemi Bôg: „Tebi sze míli te bilo, za stero szí nika nej delao, stero je v ednoj nocsi pôsztalo, i v ednoj nocsi konecz vzelo: i meni sze nebi meo militi, Ninive, te veliki váras, vu sterom vecs kak 120 jezér dús 'zivé, kí ni tô neznájo razlôcsiti, ka je na deszni ali lêvi sztran, i k tomi tüdi telikáj 'zivine!“

48. Poszlédnyi Králove Judee.

Na Dávidovom králevszkom sztolezi v Jerusálemi je po razdêljeney králevesine vu 372 létaj dvajszeti Králov kralüvalo, i králevsztvo Judee je od králevsztva ti deszét pokolêny, vise od szíô lét du'ze sztalo. Ali i med osztanki Dávidovimi je vecs zloesaszti i bolvauszki Králov biló, kak pobo'zni, ino ta iména Josafat, Hiskiás, i Joziás sze vu prígodaj etí szvétijo kak szvetle zvêzde.

Akház je vu viliczaj Jerusálema, Baáli oltáre gori posztavo, dveri Czérkvi dao zaklenoti, ka je Hi'za Bo'za bíla púsztna, liki kákxa zaosztávléna. Hiskiás toga nepobo'znoga Akháza pobo'zen szin, je dveri Hi'ze Bo'ze pá ôdpro, dao je ocisztití vilicze Jerusálema od bolvanov, i ta deszétera pokolênya pozvao k Bôgi ocsév nyíhovi, ino na vküp szvecsenyé Vüzma.

Vu hípi nyegovoga kralŭvanya szo odpelana ta deszétera pokolénya v Assyrio, i vnogo jezér Izraelitanczov, kí szo pred onov vózov prêk odszkoesili v Judeo, je mocnêso vcsínilo králevcsino nyegovo. Sanherib, Král v Assyrii za Salmanassarom je vö poszlaov voja szvojega z vojszkôv, ki je podzájao vsze moesna mêszta Judee, i Jerusálem obszeo. Ali gda je prôti 'zívomi Bôgi hŭdo gúcsao, rasztrgao jé Hiskiás gvant szvoj, i molo sze je k Bôgi Izraela; i vö je sao Angel Goszpodnov i pobío je v tábori Assyrianszkom 185 jezér mo'zov, i ovo, zaütra je vsze puno mrtvi têl bilo. Potom sze je povrno Sanherib nazá v Ninive. V tom ezajti je Hiskiás obete'zao na szmrt, i prisao

je k nyemi Esaiás prorok, erkôcsi nyemi: „Szpravi v réd hi'zo tvojo, ár bodes mérao!“ Hiskiás sze je z britkim placsom molo za podú'zanye 'zítka szvojega. Te je erkao Bôg Esaiási 'ze domô idôcsemi: „Povrni sze nazá k Hiskiási, i ercsi nyemi: „Etak velí Goszpôd: Jasz szem molitve tvoje poszluño, i szkuze tvoje szem vido, dosztávim 'zítek z petnajszetimi lêti. Esaiás je teda naravnao fige goridjádi na nyegovo rano, i po trej dnévi ie král ozdravo, i sao v Czérkev, i hválo je dao Bôgi za ozdrávlenyé.

Manasses, Hiskiása, neporedno hodécsi szin, je vu vise, kak pétdeszét létnom kralŭvanyi szkváro i zapravo vsze delo pobo'znoga ocsé szvojega, nagnovsi to lŭdsztvo na bolvansztvo. Na konczi 'zítka nyegovoga szo ga zvêzanoga odpelali v Egip-

tom. Tam sze je szpokôro, i poszlúno ga je Bôg, ka je nazá posztávleni za Krála, na stero je v Jerusálemi bolvansztvo prepovedao. Amon, Manassesa szin je húsi bio od vszej ti prvési, ali nej je dugo 'z nyim trpelo, ár ga je 'ze na dvê leti naszledüvao vu vladársztvi szin nyegov Josiás, oszem lét sztar. Té je pa bio na thronasi Dávidovom eden mo'z pôleg Bô'ze vôle. Vu prvi oszmi lêti je pod vodjenyom visisnyega popa bio, ali 'ze vu dvajszetom leti sztaroszti szvoje je ocsiszto Jerusálem i vszo Judeo od bolvanov, i dao je Hi'zo Bo'zo pá gori osznâ'ziti. Ovo, náidene szo pri csísesenyej Czérkvi edne Knige, stere szo 'ze od Manassesa mao zatepene i pozáblene bilé, i tô szo bilé Biblie, t. j. Knige Môsesove. Knige ete szo pred Kráлом cstete, i na teliko sze je sztrszno i trepetao nad prtényem vu eti knigaj, ka je rasztrgao gvant szvoj. I Bôg nyemi je oznano po ednoj prorokojezi: „Záto, ka je szrcze tvoje méhko grátalo na recsí ete, stere szí csüo, sze vu míri pokopas vu grob tvoj, ka ocsí tvoje nebodo vidile pogübelnoszti, stero püsztim na meszto eto.“ I Josiás je tém bole vrêli grátao, vsze vu Izraeli, pôleg právde Môsesove zrendelüvati. Pôzvao je lüdsztvo na Szprávisese, i cstete szo Knige one od rêcsi do rêcsi, i te Král je vcsíno závezek z Goszpodnom ze-vszem lüdsztvom navkúpe. Vrêloszt nyegva je telikájša bíla, ka je i zvüna Judee vu Betheli te oltár porúso, i mrtve kôszti je dao z grobov vöszkopati, i na nyem ze'zgati, pôleg rêcsi Goszpodna stero je mo'z Bo'zi prôti oltári vö szkrícsao. Ali po szmrí Josiása sze je hitro vsze k koncovi pribli'závalo. Dvá nyegovi szinov i dvá nyegovi vnükov szo vu krátkom vrêmeni eden za drúgim poszajeni na králevszki sztolec z Jerusálemi. ali pa vszi stirje doli djáni, i z jezero znamény sze je dalo szpoznati, ka sze dén szôdbe szilno pribli'záva.

49. Proroczi.

Eti znamény nazveszcsávezi i tolmacsje szo bílí Proroczi, steri vcsenyá sze nahájajo vu Biblii. Pozványe nyihovo je bíló szpoznanye Bôga med lüdmí razsírjávati, i to hüdôbo, stera csesztôkrát od Králov i popév szbájala zasztávlati. Zbúdo je Bôg tákse vu králevcsini ti deszét pokolény rávno tak, kak v Judei i Jerusálemi, i z ti náj nísisi, kak z ti visesnyi. Esaiás i Dániel szta bílá sz králevszkoga roda; Jeremiás i Ezekiel z popov-

szkoga: Eliás, Elizeus, Jonás, Mikeás z sztáve ti prôszti me-
sztančarov; Ámos je pasztér bio. V onom czajti, gda je krá-
levsztvo Babilonszko escse málo, i nej znamenito bilo, je Esaiás
prorok, 'ze prorokŭvao nyega hitro rasztécsó velikôcsó i oblád-
noszt, kak i tŭdi szpadáj po ednom vnogo zmo'znêsem, steroga
je 'z nyegovim perzuskim imenom Koresa imenŭvao. Jeremiás
je prorokŭvao opŭscsený Jerusálema po Káldeusi, i nazvêszto,
keliko lêt bi Jerusálem zrŭseni osztánoti méo. Ali nej je to
pridôcsó kastigo, kak tákso oznanyŭvao, stere sze ognoti nebi
mogli, nego opominao na pokôro, naj bi mogli vujdti, nyim sze
prtécsoj pogŭbelnoszti. Ezekiel prorok je kárao te vu Ármenii
bívajôcsé, kí szo 'ze pred 100 lêtí vö zoszljeni z domovine

szvoje, i kí szo z 'zidovmi navkŭpe csakali pogŭblenyé králev-
csine Babilonszke, po szôdbi Bo'zój: „naj escse nebi miszlili
na nazáposztávlený králevsztva Izraelszkoga, nego i to ovo
lüdsztvo nyé bode naszledŭvalo vu vözo.“ Ali Izraelitanczi szo
nyemi rávno tak nej vervali, kak 'Zidovje Jeremiás proroki.

Znamenita je prorokov szresna rêcs, z sterov szo gŭcsali
vu prílíkaj. Edna od Jeremiása vecskrát naprêdána szpodobnoszt
je od lončsára. „Kak szí z necsísztov szkledov denejo: — z
vodov sze oplávne, ino sze podvezne; tak sze szprevr'ze Jeru-
sálem.“ Drŭgacs naprêdáva: „Vido szem lončsára delati na sáibi
szvojoj, i te lonecz sze je raszkásao med rokami nyegovimi;
omêszo ga je, i drŭgoga je narédo 'z nyega: — jeli nemrem
i jasz tak csiniti z vami o hí'za Izraelszka, velí Goszpôd! Ovo,
kak je to blato vu rôki lončsárszkoj, tak szte ví z hí'ze Izrael-
szke vu rôki mojoj.“ Drŭgoga hípa je pá eden lêpi lonecz kŭpo

pri loncsári, i potro ga je pred timi starisi lüdsztva i náj prednyêsimi popi na csrepnyé, erkôcsi: „Eta velí Goszpôd vszej se-regov; rávno tak liki sze rasztere poszôda loncsárszka, i nazá czêla napraviti nemore, tak scsém i lüdsztvo eto i váras ete razvr'zti, i hi'ze i palacse v Jerusálemi sze porúsijo, záto, ka je na nyí sztrêhi bolvanom áldüvano.

50. Babilonszka vôza.

Ali szo vervali 'Zidovje prorokom, ali nej, mogli szo szkúsziti, ka szo sze ona proroküvanya do szlédnye rêcsi vsze szpunila. Prisli szo Kaldeuske národ dívji, v bojni neszmileni, obszeli szo te lêpi váras Jerusálem, i z zemlov szo ga zravnali. Szôdba Bo'za sze je dônok i eti z vö szkoncesanim rédom pribli'závala. Nebukadnezár, Káldeusov Král, je Judeo náj prvle pod dácsó vrgao, odpelao Krála Jekoniása z deszét jezér vi-

tézmi, i znamenitimi mo'zi i vsze kovácse i teszácse v Babilon, országi je pa dao drúgoga Krála. I tak je sztalo králevsztvo Jude escse deszét lét. Gda je pa Zedekiás pomôcs i obrambo iszkao pri Egiptamezi, prôti Nebukádnezári, prisli szo Káldeuske, kak povôden na nyega. Dvê leti szo bránili 'Zidovje szvoj váras; v sterom czajtí je tak veliki glád posztano med nyimi, ka szo matere szvojo málo deczo vmárjale i jele. Na szlédnye je nepriátel podzájao váras. Zedekiás je na pobêgi vu rôke protivníkov szpadno, i szpunila sze je nad nyim rêcs

proroka Ezekiela: „kâ v Bâbel prîde i tam merjé, ali zemle one vido nebode.“ Kâldeuske szo nyemi ocsí vö szkopali, i to szlédnye, ka je nyemi viditi dopüszcseno, je bila szmrt színov nyegovi, steri szo pred ocsmí nyegovimi szpomorjeni; potom je odpelani v Babilon. Váras pa i Czerkev szo poroblena, i z zemlov zglfhana, vsze je doli po'zgáno, i ta drága poszôda czerkevna je zracúnana i v Bela Czerkev Babilonszko odnesena. Kama je prêsla Lada Zákona je niscse nej zvedo. To lüdsztvo je pa zvúna nisteri znameniti mô'zov, k sterim je Nebukádnezár dobro vüpazen meo, i vno'zine sziomaski lüdi, od steri sze je ni húdo ni dobro csakati nej dalo je vu rázlocsne krajíne Babilónie raszposzlano, tak, liki pleve od vetra raznosene, kak szo proroczke nazvêsztili.

Med timi nisterimi nazá osztányenimi je bio Jeremiás, kí je zdâ pod zrüsenosztjom Jerusálema szvoje placnoszti szpêvao.

51. Dániel.

Ono vözo szí neszmemo tak miszlití, liki da bi 'Zidovje z czêla húdoj völi szvoji obládnikov podvr'zeni, li nyíhovi rob-szlugi bilí. Sztáva nyíhova je nej bila bole vbôga, kak vu zdányi nisteri krajínaj. Z Kâldeusi szo glhno szlobodesino i k náj vísioj csészti prisztóp meli. Szam Nebukádnezár je dao 'zidovszke mladéncze gori hrániti ino vsiti. Med têmi szo bilí Dániel, Sadrák, Mesák, Abednego, stere je szledka Nebukádnezár v náj vísiso csésztt posztavo, vu steroj szo zemlákom szvojim na postenyé i haszek bilí, i z ednim szvetloszt szpoznanya od Bôga med poganmi rászirjávali. Ali tak nisteri teski boj szo meli vö presztáti.

Za grêh szo dr'zali jeszti z hráne, stero szo z sztola Nebukádnezárovoga vdáblali, i 'zeleli szo od kamurnika, da bi nyim bilo dopüszcseno szocsébo jeszti, i meszto vína, vodô piti. Tô je Bôg nad nyimi tak blagoszlovo, ka szo od ti ovi doszta csrsztvési i mocsnêsi bilí i gda je prislo vrêmen, náj bi sze pred Krála posztavili na, modrôszt i znánye gledôcs je nej bilo nyim glhnoaga ni ednoga. I zracúnani szo med szluge králevszke.

Z ti vnôgi porobov, stere je Nebukádnezár z rázlocsni országov vküpe szpravo, je zapovedao eden 60 singov viszikoszti zláti kêp zlejáti. Na goriposzvecsüvnye toga kêpa szo vküp szprisli vszi vládniczke. I vö je szkrícsano: „Tô sze vam velí,

narodom, lüdém, i jezikom: esi bodte esüli glász rôga, trombönt, hárfe, czitare, szpêvanye i vszako igranye, nanízte sze pred tim zlátim kêpom, steroga je dao Nebukádnezár posztaviti, molécsi ga. Kí pa nenaklekne kôlin, taki sze vu ognjeno pécs vr'ze.“ Komaj je minôlo poszvecsüvanye, kak szo Sádrák, Mesák Ábednego, kí szo pôleg csészti meli pri poszvecsüvanyi nazôcsi bidti, pri Králi obto'zeni, ka szo szamí sztáli, gda je vsze na obráz szpadnolo. Nebukádnezár je nyé pred szébe zapovedao, govorécsi: „Kako? ví nescsete cseszti Bogá mojega? 'Ze bomo vidili, gde je Bôg, steri vász vö ftrgne z rôke moje.“ Ogdôvorili szo: „ovo, Bôg nas, steroga mí molimo zmo'zen i z te ognjene pécsi, i z recsjov, z rôk tvoji vö ftrgnoti, i esi nász nerêsi, znáj, ka toga zlátoga kêpa, steroga szí dao posztaviti, dônok nescsemo moliti.“ I krôto sze je raszrdo Nebukádnezár, i zapovedao je to pécs szedemkrát vrocêsê zakúriti, kak drúgacs. Tak szo ti mo'zje vu szvoji plásesáj, obüteli klübúka i vszoi odêvki zvezani, v to ognjeno pécs zmetani. Ogen je na teliko ráseni, ka szo ti mo'zje, kí szo je ze'zgati meli, vmorjeni od ognya plámna; ali ti trijé mô'zje szo zvezani szpadnoli na szrêdo v pécs. Te sze je krôto presztraso Král, govorécs szvojim tanácsnikom: „Jeli szmo nej szamo trí mô'ze dáli v ogen vr'zti? dônok stiri mô'ze vídim v ognji hoditi prôszte i neszkrsene, i te strti je rávno, kako szin Bo'zi.“ I prisztôpo je Nebukádnezár k gesztjam pécsi ognjene, ino je erkao: „Sádrák, Mesák, i Abednego, szlugi Bôga náj vísesnyega hodte vó!“ I vö szo prisli, i ni vlász nyí je nej priesvrkno, i nika oszmójénoga nej obdísano na nyi. Král je pa erkao: „Blagoszlovleni je Bôg! kí je odposzlaio Angela szvojega, i oszlôbodo szluge szvoje, kí szo sze vu Nyem vúpali.“ Vu czéлом králevsztvi szvojem je dao zapovedati: „Kí bode Bôgi Sadráka, Mesáka i Abednegoa hüðô gúcsao, má prêdti.“ Potom je veliko oblászt dao tém trêm mo'zom vu czéлом szvojem králevsztvi.

Csi je 'ze Nebukádnezár toga mládoga Dániela za veliko méo, naszledník nyegov Belsáczár ga je escse za vékse prestímao; náj víse je pa nyega posztavo Dárius, Král Medie, kí je toga sztarcza, namesztníka posztavo nad trétjim talom králevcsine szvoje, i 'zelo takáj posztáviti nyega ober czêle králevcsine. Za té szrecse volo szo pa ti veliki v tak groznoj návisztí meli Dániela, ka szo ga podkopati priszégno. Nej je pa bilo mogôcse prôti nyemi gori náidti kaj, zvéna nyegove

Bo'ze szlú'zbe. Nepriateľje nyegovi szo doprineszli pri Králi, ka je vödao zapoved: „Kí sze vu treszeti dnévi bode, k Bôgi, ali csloveki molo, zvúna Krála, vr'ze sze pred orozsláne.“ Dániel sze je pa li nej hénýao moliti cseresz dnéva trikrát, pôleg szvoje návade pri odprtom obloki, k Bôgi szvojemi. Nepriateľje nyegovi szo nej bíli zámüdni, Králi eta nazvêsztiti. Král bi nyega rad mülúvao, ali pôleg nyegove králevszke dáne rêcsi, szo ga i na tô nagnoli, ka Dániela v jamo orozslánov dáo vr'zti. „Bôg tvoj, je erkao te Král, komi sze tí nepresztanoma molis, naj zmore tebi!“ Dveri jame je Král z szvojim lasztivnim prsztanom zapecsato; nika je nej jo, i czêlo nôcs nej mogao szpati. Za útra sze je pri czájti paseso k jami, ino je krícsao: Dániel, szluga 'zivoga Bôga, jeli te je Bôg tvoj i od orozslánov rêso?“ Odgôvoro je Dániel: „Bôg moj je odposzlaio Angela szvojega, steri je zápro grlo, orozslánov ka szo me nej mogli obsáiti.“ Te sze je jáko obêszelo Král, i zapovedao je Dániela z jame vö potégnoti, te mo'ze pa nyega to'zêcse notri zmetati, kí szo prvle, kak bi do téo prisli, od orozslánov raszpráskani. Dárius je pa dao vö szpízati: „Vu mojem czêlom králevsztvi sze Bôga Danielovoga bojte ár je on Oszloboditel, i vu nevôli pomocsník, i csiní znamênya, obôje, na Nebi i na Zemli.“

52. Jerusálem znôvics nazá goriposztávlen.

Z szedemeszetimi lêti szledka po opúszcsênyi Jerusálema je Kôres, Persie vladár, posztano Král nad Assyriov, Mediov, ino Babyloniov. Taki to prvo leto szvojega kralúvanya je dao

vszêm vu nyegovom dr'zányi bívajôcsim Izraelitanczom oznaniti, ka sze szlobodno vu domovino szvojo nazá póvrnéjo, i szmêjo váras i Czérkev nazá gori posztaviti. „Nebész Goszpodin Bôg! je bila zapôved, je meni zapovedao, naj nyemi v Jerusálemi Hi'zo nazá gori posztávim; záto kí je med vami z národa nyegovoga, nyegov Goszpodin Bôg bojdi 'z nyim, i odhája vu domovino szvojo.“ Zapovedao je túdi 5400 zláte poszôde, stera je z Czérkvi v Babilon prinesena Izraelitanczom nazá dati. Kí sze je z Jerusálema esese nej szpozábo, oprávlao sze je k domô idényi. Ali náj véksi tál Izraelitanczov i 'Zidovov szo v Assyrii i Babilonii sztan vdarili i obogatili, i szamo stirideszét dvê je-

zero hi'zniocsév na vékse z Judevoga i Levia pokolênya, je pod Josuom visesnyim popom, i Dávidovim osztáňkom Serubábelom poiszkalo gori zrúsenoszti Jerusálema.

Náj prvêsa szkrb nyíhova je bila Oltár Goszpodna gori zozídati, i Hi'zi Bo'zój grünt polo'ziti. Popevje szo napré sztanoli z trombôntami, ka bi dícsili Goszpodna. Ali vnôgi ti sztarczov, kí szo to prvêso Czérkev dobro znali, szo sze na glász jôkali, vidôcsi on nevolen zacsétek te nôve, na teliko, ka sze je placs ti sztarczov, i veszélo szpêvanye ti mládi, vu velikoj vno'zini nej moglo raszpoznati.

Med vnôgimi teskôcsami, stera szo deli podmetávane, szo nyim na znamenito pomôcs bilí Haggeus i Zakariás proroczke z tanácsom, trôstom i odümlávanyem szvojim. Samaritanuske,

kí szo 'z nyimi vrét zídati steli, ali od 'Zidovov nej k ezój püszcseni, szo sze krepíli to delo vszáko dôb zasztávlati; potvárjali szo je pred Králom, nad nyé szo vdarili z ro'zjom, tak, ka je med zídanyem polojno mo'zov moglo z ro'zjom vö sztánoti, i ti zidárje tüdi zvüna 'zlicze i lopate szo mecs opászani noszili. Tô sze je godílo pod Králmi za Cyrusom, Dáriusom i Artaxerxesom. Dárius Král je odposzlaó Esro, pizsmoznancza z Persie domô, ki je tüdi z szebom vzéo z Bábela escse to ovo poszôdo Czérkevno, i Csészt Bo'zo, i vész szvetszki réd pôleg Násztave sztári ocsákov nazá posztavo. Artaxerxes ali szí Ahasverus (Arthasastha) je pa Nehemiása, pehárnika, i prêdnyega vládnika, na nyega lasztivno molbo v Jerusálem za poglavára

odposzlaó, naj bi to porúseno sztêno okôli Jerusalema nazá gori zozídao. Ár szo zozídali Czérkev i hi'zé, ali te váras je escse bio liki odprta vész.

Z recsjom Králove Persie szo 'Zidovom jáko nagnyeni bili. Szam Xerxes, náj gizdavêcsi Král, je edno 'zidovszko deklino, Esther, za 'zeno vzéo, po steroj je 'Zidovom doszta dobra prikázao. I kak je Mardokeus nyé sztríciz, prôti 'zitki Xerxesa vcsinyeno vküp priszéganye zezvedo, i Kralíczi nazvêszto, je zaprvá li szamo imé nyegovo zapíszano vu Kroniko; nadale je nej oblônani. Ali po nisteri lêti je Mardokeus, te 'zidov, na národa szvojega veliki haszek, za prvoga vládnika persiszkôga zviseni.

Kak dugo je Nehemiás poglavár Persiszki bio v Jerusá-

lemi, je nej jemaó plácse esészti szvoje, nego ober toga vszáki dén po sztópétdeszét pôzvao k sztoli szvojemi. Z szvojega lasztivnoga pa poszôdo i zmogao vszákomi, gde je prevüpaó, zvéna ka bi gda koga oberkao za volo dugá. Nej sze je z níksega dela ali teskôcse vö jemaó. Pri sztêne okôli Jerusálema zidanyi, je szlugom szvojim z ovimi vrét zapovedao delati. Z szvojov példov teliko doprineszo pri sztarêsi i prémocsnêsi lüdsztva, ka szo i eti tim szíromákóm i zalo'zeno zemlo nazá prêkpúsztili, tüdi i dúg tá senkali.

Tákse mo'ze je potrebüvalo za szébe lüdsztvo Izraelszko k szvojemi do csasza gori zmáganyi, ali od toga právoga Oszloboditela guesí Goszpôd po Malakiás proroki: Ovo jasz poslem Angela mojega, kí pripraví pôt pred menom. I taki príde vu Czerkev szvojo Goszpôd, koga ví iscete, Angel Zákona, koga 'zeléte. Ovo, ide, velí vszej seregôv Goszpodin Bôg.

„Szprávlaj sze!
Lüdsztvo Bo'ze zídat Hi'zo
Jehovi!“ tak velí Kores Král.
I z vere i vüpazni szo
Vzéli vszi vu tom závezki tál
Radoszt v Vísnyem je nyé bátrivíla
I nyim k deli môcs delíla.

Nasztáne
Tak ta drúga Hi'za Szvéta,
I rümi 'ze vu nyé kríli
Na díko Goszpôda szvéta
Vísni pészem glász veszéli. —
Ali ka nyô bole zvisziti má,
Tô ji Jezus Krisztus szám dá

Prídavek

k Prígodam z Sztároga Zákona vö zebránim.

Pôleg proroküvanya Dánielovoga, je melo stiri sztô oszmeszét trí lét, od nazá posztávlenjá Czerkvi, do Krisztusa prectesti. I vu etom császi szo meli 'Zidovje znamenite szrecsne prígode.

Sándor te veliki sze je na vnogo csüdüvanye szvoji Vojov zasztôpo Czerkvi, i Popév Ednoga Bôga, i vesíno je z lüdsztvom

doszta dobra. Po nyegovoj szmrți je Ptolomaeus, eden nyegovi Vojov, steri je Král pôsztao v Egiptomi, podzájao 'Zidovszki ország, i vnogo jezér 'zidovov zvézani odpelao v Egiptom. Szin nyegov i naszlednik vu vladársztvi je 'zidovom vnogo dobra szkázao, i dao je Szvéto Píszmo z velikim sztroskom na greski jezík doli obrnôti.

Potom kak szo du'ze od sztô lét pod Egiptomszkimi Králmi bíli, szo prisli pod oblászt Antiokusa Krála Syrie. Ete je z rá-tanyem i sztrasüvanyem vnogo jezér 'Zidovov na prelámlanye Závezka i bolvansztvo zapelao. Vnôgi szo sze pa ráj dáli na szmrt zmantrati, naj bi li, k gori sztanényi na eden hôgsi 'zítek pridti mogli. Te jáko vite'zni rod Makkabeu sov sze je predevszêm vö szkázao. Tej szo oszlôbodili ország od vsze túhe oblászti. Ali poszebi obsztáti szo nêprevâpali, nego szo mogli iszkati závezek z Rimlanczi, kí ponüezavsi prí-liesno vrêmen szo szi der'zélo pod dácsó vrgli, i 'zidovszkomi országi poglaváre dáli. Pod ravnanyem Rimlanszkim szo meli 'zidovje Herodesa Edomitanszkoga za Krála, kí je lí z iménom bio táksi. Bio je bár mo'z velike pámeti, vítézni bátriven, ali pri tom krvi'zelen tyrán.

Za Malakiásom je vecs nej sztano prorok, kí bi 'zaloszna szrczá z bo'zim trôstom o'zivávae. Tém bole 'zelno je csákani Szin Dávida, te Obecsani, te Szvéti Bo'zi, kí bi nazá posztavo králevszki sztolec z Dávidov, i odbío Rimlancze z der'zéle. Ali drúgacs szo meli szkúsziti! Vem je 'ze Esaiás prorok szvedo-cso : „Bo'ze miszli szo nej vase miszli, i cslovecse potí szo nej Bo'ze potí; nego, kak dalecs je néba od zemle, tak szo vísise túdi Bo'ze potí od lüdi pôti, i Nyegove miszli od cslovecsi miszel.“

Prigode

z Nôvoga Zákona vözebráne.

1. Gábriel Angel k Zakariási i Márii odposzlan.

'Zivelo je vu vrêmeni Herodesa, Krála Judee, vu Judee bre'zni krajínaj eden pár pobo'zni popovszkoga réda lúdi, kakti Zakariás i O'zêbet. Obsztarala szta obá, i nej szta mela deczé, stero je za neszrecso stímano. Prigôdilo sze je, gda je nyega doszégno réd vu popovszkøj szlú'zbi, i bio bi vu Szvétom Czerkvi Jerusálemszke, ka bi ogen prineszo na oltár, kâ sze je szkázao nyemi tam Angel Goszpodna i nazvêszto, ka sze nyemi porodí szin, steroga imé má zvati Ivan. Té obrné vnôge z szinov Izraelszki k nyíhovomi Goszpodni Bôgi, i bode naprê so pred Messiásom vu Dúhi i môcsi Eliásovoj. Zakariás dvojécsi je znamênye proszo. Eresé nyemi Angel: „Jasz szem Gábriel, kí sztojím pred líczom Bo'zim, i poszláni szem k tebi, naj ti eta nazvêsztim. I ovo, bodes nêmi, notri do onoga dnéva, v sterom sze tá szpunijo, záto ka szí nej vervao recsam mojim.“ Tak sze je tûdi zgôdilo. Zakariás je od toga megnyená mao nej mogao gúcsati ni edne rêcsi, i gda je vö sao k lüdszti nej je bio szpodoben ono blagoszloviti.

V sêsztom mészeczi za tém je pá poszláni té iszti Angel od Goszpodna k ednoj deviczi, z iménom Márii v Názaret i pozdravo nyô z etimi recsmí: „Zdrava bojdi, stera szí miloszcsó dobíla Goszpôd je z tebm, blá'zena szí tí med 'zenámi!“ — Ta pobo'zna Mária sze je szászila nad táksov recsjov, ali te Angel ji eresé: „Neboj sze Mária! ár szí miloszcsó naisla pri Bôgi. Ovo porodís színá, i zvála bos imé nyegovo Jezus. Té bode veliki, i szin toga vísisnyega sze bode zvao, i dá nyemi Goszpodin Bôg sztolec z Dávida, ocsé nyegovoga. I bode kralûvao nad hí'zov Jákobovov na veke!“ — Gda je Mária pítala: „kakda bode tô, eresé nyê Gábriel: „Dúh széti príde na tébe, i môcs toga vísisnyega te obszêncza; záto i to porodjeno Szvéto sze zvalo bode Szin Bo'zi. Ár je nej nemogôcsa pri Bôgi ni

edna rêcs.“ — Mária je ponízno vzéla to milosztivno obečsanye Bo'ze, i odísao je od nyé Angel.

Naszkori je sla Mária vu bre'zno krajíno Judee k O'zébeti, Zakariásovoj tŭvárisiczi. Pri prvom pokloní je napunyena O'zébet z Dúhom szvétim, ino je imenŭvala Mário za mater Goszpodna szvojega. Mária pa eresé: „Zvisáva dŭsa moja Goszpodna, i veszelí sze dŭh moj vu Bôgi Zvelicsiteli mojem. Ár sze je zgledno na poníznoszt szlŭ'zbenicze szvoje. Ár ovo od etimao me blá'zeno bodo pravili vszi národje, ár je vesíno meni velika, kí je zmo'zen, i koga Imé je szvéto!

Po trej mészeczi sze je Mária povrnôla nazá domô v Ná-zaret. O'zébet je pa porodíla sziná, kak je nazvêszto Angel Zakariási. Vu ôszmom dnévi sze melo to dête obrezati ino imé zadobiti. Rodbina ga je stela Zakariása imenŭvati, mati pa Ivana. Kak szo pa opítali oco, kí je itak nêznao gúcsati pro-szo je tábliczo. Med píszanyem sze je pa szilno odvézalo vezalo jezika nyegovoga, i gúcsao je: „Ivan je imé nye-govo.“ I pá je gúcsao od toga mao, i vszáki, kíkoli je od té csŭdne prígode csŭo, csŭdŭvao sze je. „Kakoli bode z toga de-teta?“ szo szi gúcsali lŭdjé. Zakariás je pa napunyen z Dúhom szvétim i prorokŭvao je, govorécsi: Blá'zeni je Bôg Goszpôd Izraela; ár je prigledno i odkŭpo lŭdsztvo szvoje, liki je gúcsao po vŭsztaj ti szvéti prorokôv szvoji od vekôma, i szpômeno sze z szvojega szvétoga Zákona, i z príszege, stero je príszégno Ábrahâmi, ocsi nasemi. I tí dête sze bodes prorok toga Vísis-nyega zvalo. Ár bos hodo pred Goszpodnom, naj priprávlas

potí nyegove, i dás szpoznanye zvelicsanya lüdsztvi nyegovomi, na odpüszcesanye grêhov nyíhovi!“

Ivan je pa rászo, i krêpo sze je v dühi i bio je vu szamôszti vu püsztínaj, notri do vrêmena vu sterom sze je méo szkázati Izraeli.

2. Krisztus Jezusa narodjênye.

Vu oni dnévi je zísła zapoved Augustus Czaszara, da bi sze szpíszae vesz szvét, vszáki pôleg szvojega pokolênya, sztaroszti ino sztáve, záto szo i vu Kanaáni mogli idti vszi, da bi sze zapíszali, vszáki vu szvoje lasztivno meszto, gde je nyegov rod od nigda mao bívao. Mária je bíla z králevszkoga roda Dávidovoga, szteri rod je 'ze bole na ménse prisao i obszirmato, rávno tak i Jo'zef nyé zárocsnik i teszácš v Názareti bívajôcsi. Tomi sze je szkázao Angel vu szne, erkôcsi, Mária porodí sziná, i zvao bos imé nyegovo Jezus (Odkúpitel) ár on odkúpi lüdsztvo szvoje od

grêhov nyihovi. Bilo takáj nyemi zapovêdano, naj bi Mário k szebi vzéo. Sao je tak 'z nyôv do Bethlehema, gde zívo rod Dávida od nigda mao, i szpunilo sze je proroküvanye Mikeása, kí je erkao, kâ sze vu tom málom Bethlehemi more naroditi Messiás Král Izraela. Pridôcsa v Bethlehem, nej szamo hi'ze szo 'ze vsze pune bilé z tühénczi, nego ni v ostaríi szta 'ze nêmogla meszta dobiti, i mogla szta sze v stalo na sztan vzéti. Tü je porodíla Mária sziná szvojega prvorodjenoga, povíla ga je v plenicze i polo'zila ga je v jaszli. Na táksem meszti je le'zao, kak szlabo vbôgo dête On, kí szedí zdâ na náj vísisem vszej thronusov! Niscse ga je nej znao zvüna Jo'zefa i Márie, niscse je nej márao za Nyega.

Ali tô je znano melo grátati. Na pôli szo bilí pasztérje, sztrá'zo dr'zécsi v nocsi nad czrêdov szvojov. K nyim prisztôpi

Angel Goszpodna, díka Goszpodnova je nyé okôli vzéla, i ercsé nyim Angel: „Ovo nazveszcsávam vam veliko radoszt, stera bode vszemi lüdsztvi: ár sze je narôdo vam dnesz Zvelicsitel, kí je Goszpon Krisztus vu Dávidovom meszti. Tam náidete to dête v plenicze povito, polo'zeno v jaszi.“ I na nágli posztáne z Angelom vno'zino vojszké nebeszke, hvalécse Bogá i govorécse: „Díka na viszíni Bôgi, mír na zemli, vu lüdi pa dopádnenyé.“ — Po etom z jezero jezér vüsztt szhájjâcsem zvisávanyi Bôga szo ti Angelje odísli vu nebésza; ti pasztérje szo pa v onoj noesi tá sli v Bethlehem i naisli szo pôleg pripuveszti angelszke i vö szo razglászili te recsí, stere szo nyim povêdane. Vszi kí szo csüli szo sze csüdüvali: Mária je pa zdr'zála vsze ete recsí premetávajôcsa je vu szrezi szvojem.

Vu ôszmom dnévi po narodjênyi je obrêzано to dête, i dáno nyemi je imé Jezus.

Stirideszétí dén po rodsztvi je to dête pôleg Právde Môsesove v Jerusálem v Czerkev prineseno. Bio je vu Czerkvi eden pobo'zen sztarecz z iménom Símeon, komi je bilo oznanyeno od Dühá szvétoga, kâ pred szvojom szmrtjom bode vido Krisztusa Goszpodnovoga. Té dén je prisao z nadignenyá Dühá szvétoga vu Czerkev, vzéo je to dête na nárocsa szvoja, i erkao je: „Zdá odpüszcsávas szlugo tvojeja Goszpodne pôleg rêcsi Tvoje vu míri: ár szo vidile ocsi moje zvelicsanye tvoje!“ — Márii je pa erkao: „Ovo ete je polo'zen na szpádnenyé i gorisztánenyé vnôgim vu Izraeli, i na znamênye, komi bodo prôti gúcsali: eto tvojo dűso tűdi mecs preszmekne, naj sze vö vjávijo vnôgi szrecz premislávanya!“

Prisztôpila je i edna obsztarana prorokojcza, Anna, vadlűvala je Goszpodna i gúcsala od nyega vszêm csákajôcsim odkűplenyé v Jerusálemi.

3. Môdri od krajín zhodni.

Ka je nagnolo Jo'zefa i Mário na tó, naj sze i potom v Bethlehemi zdr'závata, neznamo; zadoszta, ka szta tam bilá, gda szo nika szledka môdri prisli od szuncsenoga zhoda, ino Messiása zvedávali. „Gde je te porodjeni Král 'zidovszki? ár szmo vidili nyegovo zvêzdo na szuncsenom zhodi, i prisli szmoga molit.“ Z tém pítanyem szo prisli v Jerusálem; ár bi sze tam, kak szo stímali, tó náj bole moglo znati. Od stiri jezero

lêt mao je csákani Messiás, zdâ je na nágli prineseni glász, ka sze je narôdo, Ali Herôdes, meszto ka bi sze jáko veszelío, sze je zburkao, i 'z nyim vesz Jerusálem, — nemajôcsi dobre dūsnevêszti. Herodes je vküp prizvao te Veliki Tanács, szpitávavsi od nyi, gde bi sze méo Krisztus poroditi. Nyim szo

Píszma Prorokôv zadoszta znána bilá, i taki szo odgôvorili: „v Bethlehemi, ár je tak píszano po Proroki Mikeási.“

Herodes pun hûde zdûhe, je zvao te môdre i szkrblívo je zvedávao od nyi ono vrêmen, v kom sze je szkázala ta zvêzda, odposzlae je te Môdre v Bethlehem i erkao: „idôcsi, szkrblivo szpitávajte od deteta, gda je pã náidete, nazvêsztite mi, da je i jasz, tá idôcsi molim.“ Ali on je nácsiso pamet méo.

Ti môdri szo on iszti vecsér dale pôtnikûvali, i zvêzda, stero szo vidili na zhodi, nyim je pokazala pôt k deteti. Po-
kleknoli szo pred nyim, i molili szo je, ôdprli szo kinese szvoje,
i darûvali szo nyemi zláto, i kadilo i myrho. Ali opômenyeni

od Bogá vu szne, naj sze nevrnéjo nazá v Jerusálem, szo po drúgoj pôti sli vu szvoje domovine. Nad tém sze je Herôdes krôto razsrdo, ár bi toga znôvics narodjenoga Krála rad z Szvêta prepravo, i nej je znao, kak nyega gori náidti. Naj ga gvüsno preprávi, je zapovedao szpomoriti vszo deczo v Bethlehemi, i vu vszej krajínaj nyegovi od dvej lét i ni'ze sztaro. I szlísani je placs, jocs, i czvil vnôgi! Ali Bôg sze je poszkrbo, naj Herôdes czílanya szvojega nedoszégne. Ár kak szo odísli

ti môdri sze je szkázao Angel Goszpodnov vu szne Jo'zefi, erkôcsi: „Sztani gori, vzemi to dête i mater nyegovo, i bê'zi v Egiptom, i boj tam dokecs ti povêm; ár je Herôdes iscse na pogübel.“ I sztanovsi Jo'zef v onoj nocsi, je vzéo to dête, i mater nyegovo, i odísao je v Egiptom. Po szmrsti Herodesovoj sze je pá szkázao Angel Jo'zefi, govorécsi: „idi v Izraelszko zemlo, ár szo szpômrlí, kí szo iszkali dûso deteta.“ — Tak szo sze povrnoli pá nazá, i prisli szo do Názareta i prebívali szo tam.

4. Jezusa detinsztvo.

Jeli lübléna decza, zdâ bi radi poszlúsali kákسا pripuvedávanya z detinsztva Jezusovoga, kak sze je oponásao na roditele i drúgo deczo gledôcs, kak i ka sze je vsio, delao, z kém sze je lôdo?

Ali od toga malo sztojí vu Biblii. Nyega dvanájszet lét sztaroszt detinsztva sze naprêdáva z etimi recsmí: „To dête Jezus je raszlo i krêpilo sze je v dûhi, napunyeno z modrosztjom, i miloszcsa bo'za je bíla nad nyim.“ Ali vu tej máli recsáj vecs povédano jeszte, kak vu ednom dúgom 'zitka be'záji: ah! da bi sze ednomi vszákomi krszesanszkomi deteti tákse szvedosztvo dati znalo. I on je, csi je bár Bôg bio vu nyem, dônek dête bio, kak tí. I on je lacsen, 'zéden, trûden, sznen grátao. Szvavolnoszt, lêhkomíszelnoszt, ni hûdôba je nigdár nej szpoznana nad nyím, i nej je méo niksega grêha vu szrezi, kak mí vu nasem. Z zname nitim tálom je lûbo Rêcs Bo'zo, ono nej szamo pascslivo estéo, nego od nyé szí tûdi premisláva. Tô sze dá viditi z ete prí gode stero nam Szvétí Lûkács Evangelista naprêdáva.

Roditelje Jezusovi szo sli vszáko leto v Jerusálem na Szvétek Vûzenszki. I gda je bio dvanájszet lét sztar gori szo sli pôleg návade Szvétka. I szpunivsi sze ti dnévi, gda bi sze nazá povrnoli oni, to dête Jezus je osztanolo v Jerusálemi, i nej je znao Jo'zef i mati nyegova. Stímala szta pa, ka je med pôtnikmi. Sli szo pa eden dén pôti, i iszkali szo ga med rodbinov i med znánimi. I gda bi ga nej naisli povrnoli szo sze v Jerusálem iszkajôcsi ga.

Prigôdilo sze je po trej dnévi, ka szo ga naisli vu Czérkvi szedécsega naszrêdi med vuciteli, poszlúsajôcsesega, i szpitávajôcsesega nyé. Csûdivali szo sze pa vszi, kí szo ga poszlúsali, nad rázumom i odgovárjanyem nyegovim. I vidôcsi ga roditelje nyegovi, léknoli szo sze. I ersé nyemi mati nyegova: „Szinek zaka szí nam tak vesíno? ovo ocsa tvoj i jasz szva te z boleznosztjom iszkala.“ I ersé nyima: „ka je, ka szta me iszkala?“ neznate ka je meni potrêbno bidti vu oni, stera szo ocsé mojega“ (i tak csiniti kak mi je zapovedao ocsa moj). Dûh Bo'zi ga nadigno, naj vu Czérkev ide. — Ali onedva szta nej razmela to rêcs, stero je nyima pravo.

I doli je sao 'z nyima v Názet i bio je podlo'zen nyima. I mati nyegova je zdr'zála vsze ete recsí vu szrezi szvojem. I Jezus je gorijemao vu modrôsztí i viszikosztí i miloszcsi pri Bôgi i lûdí.

5. Jezus sze od Ivana okrszti i od vrága szkúsáva.

Z toga deteta Ivana je veliki mô'z grátao. Gda je bio vu pûszcsávi sze je zgodíla k nyemí Rêcs Bo'za, naj naprê sztôpi

pred lüdsztvo Izraelszko. I hodécsi po vszej okôli bodôcsi dr'zélaj Jordana, je predgao krszt povrnenyá na odpüszcsanye grêhov, i erkao: „Povrnte sze, ár sze je priblí'zalo Králevsztvo nebeszko.“ Bio je pa Ivan odeti z szrsztmi kumile, i remeni pojász je noszo okôli ledevjá, i jo je kobilicze ino méd polszki.

I vö je sla k nyemi vsza Judee der'zéla i Jerusálemezi; i krszcseni szo vszi v Jordánszkom potôki od nyega, vadlüvajôcsi grêhe szvoje. I da szo ga vnôgi za toga obecsanoga Messiása dr'zali, erkao nyim je Ivan; „Jasz isztina krszcsávam vász vu vodi na pokôro; kí pa za menom príde mocsnêsi je ód méne, steroga sôlinczov reménye odvêzati szem nej vrêden: On bode vász krszcsávao vu Szvétom Dúhi i v ognji.“

V tom czajti je sztôpo Jesus v treszeto leto. I prisao je od Galilee k Jordani k Ivani, da bi sze okrszto od nyega. Ali Ivan sze je odgovárjao, erkôcsi: „meni sze je potrêbno od tébe krsztiti, i tí k meni prihájas?“ Jezus je pa odgôvoro: „niháj zdâ ár sze tak dosztája náj szpuniti vszo praviczto. Teda ga je püszto.“

Jezus okrszcsen je preczi gori sao od vodé, i molo sze je; i ovo Nebésza szo sze ódprla ober Nyega. I vido je Ivan Dühá Bo'zega v telovnom obrázi doli idôcsega liki golôba, i idôcsega na Nyega. I vcsinyen je glász z nebész govorécsi: „Ete je Szin moj lübléni, v kom sze mi je dobro dopadnolo!“

I Jezus je odneseni od Dühá vu püszcsávo, da bi sze szküsávao stirideszét dní od vrága, i bio je z divjácsinov, i nika je nej jo vu oni dnévi. I gda bi sze oni szpunili, na

szlédnye je ogládo. I prisztôpivsi k nyemi te szküsávecz je erkao: „Csi szi Szin Bo'zi, ercsi naj eta kaménya krúh bodo!“ Jezus je pa odgôvoro: „Píszano je, eslovek ne'zivé z szamim krúhom, nego z vszákov recsjov, stera z vúszt Bo'zi szhája.“ Te ga je vzéo vrág vu szvéto meszto, i posztavo ga je na petrotniczto Czérkvi, i erkao nyemi je: „Csi szi Szin Bo'zi, vr'zi sze doli! ár je píszano, kaj Angelom szvojim zapovej od tébe, naj te varjejo, i na roké te vzemejo, da kak nevdáris vu kamen nogé tvoje.“ Erkao nyemi je Jezus: „Pá je píszano: neszkü-sávaj, Goszpodna Bogá tvojega.“

Pá ga je vzéo vrág na edno jáko vizzoko gorô, pokazao nyemi je vsze králevcsine toga Szvêta i nyí díko, vu eduoj piknyiczto vrêmena, i erkao Nyemi: „Tebi dam vszo eto oblászt, csi doli szpadnovsi me molo bodes; ár je meni dáno, i komi jo scsém, tomi jo dam.“ Teda nyemi velí Jezus: „Odídi kraj od méne satan! ár je píszano: Goszpodnoga Bogá tvojega moli, i nyemi szamomi szlú'zi!“

I gda bi szkoncsao vsze szküsávanye te vrág, odíso je od nyega do csasza, i ovo Angelje szo prisztôpili, ino szo Nyemi szlú'zili.

6. Pozványe vucseníkov Jezusovi. Szvádba v Káni.

Ivan je sztao pri Jordáni, i 'z nyim dvá vucseníkov nyegovi. I gda je vido Jezusa hodécsega, ercsé: „Ovo Ágne cz Bo'zi! I naszledüvala szta Jezusa. Obrnovsi sze pa Jezus, velí nyima: „Ka iscseta?“ Odgôvorila szta: „Rabbi (Vucsitel) gde sztojís?“ Ercsé nyima: „Hodta i poglednita!“ Sla szta záto i osztanola szta tiszti dén pri nyem. Bilá szta pa János i András. András náide náj prvle brata szvojega Simona, i ercsé nyemi: „naisli szmo Messiása,“ i pelao ga je k Jezusi. Gda bi ga pa Jezus vido ercsé: „Tí szi Simon, szín Jonasov, tí bos sze zvao Kefas (t. j. Peter, pecsína). Te drúgi dén je naisao Jezus Filippa i velí nyemi: „Naszledúj me!“ Filip je naisao Náthánaela i velí nyemi: „Od steroga je píszao Môses vu Právdi i Proroczke, naisli szmo ga, Jezusa, Sziná Jo'zefovoga od Názareta.“ I ercsé nyemi Náthánael: „Z Názareta more ká dobroga bidti?“ Velí nyemi Filip: „hodí i pogledni!“ — Vido je Jezus Nathánaela idôcsega k szebi i ercsé k nyemi: „Ovo právi Izraelita vu kom jálnosztí nega!“ Ercsé nyemi Ná-

thánael : „odkud me znás?“ Odgôvoro je Jezus : „Prvle, liki te je Filip zvaó, gda szi pod figov bio, szem te vido.“ Odgôvoro je Náthánael : „Rabbi, tí szi Szin Bo'zi, tí szi Král Izraelszki.“ Odgôvoro je Jezus : „Kâ szem erkao tebi : vido szem te pod figov, verjes : véksa bodes od eti vido.“

I na trétji dén je bilo gosztüvanye vu Káni Galilee, i bíla je tam Mária, mati Jezusova. Zváni je pa bio i Jezus i vucsenízke nyegovi na gosztüvanye. I gda bi sze zmenkávalo víno, ercsé Mária Jezusi : „nemajo vína.“ Ercsé ji Jezus : nê je esese prisla vóra moja.“ Ercsé mati nyegova szlugom : „Kakoli bode vam velo, vsinte.“

Bilo je pa tam sészt kameni vèder. I ercsé Jezus szlugom : „napunte ta vèdra z vodom!“ I napunili szo je strihoma. I velí nyim : „zajímlite 'ze i neszte sztarisíni! Med tém sze je pa ta voda na víno obrnôla. Gda bi pa kôstao sztarisína to na víno obrnyeno vodô, i nej znao odkecz bi bilo, zové 'zenina, kí je túdi nej znao, i ercsé nyemi : vszáki eslovek oprvics dobro víno polo'zi pred gosztí i gda szo sze napôjili, teda to lagovêse. Tí szi pa zadr'zao to dobro víno notri do etimao.“ — Eto je to prvo csúdo, stero je vesíno Jezus i vò je vjavo diko szvojo, i vervali szo vu nyem vucsenízke nyegovi.

7. Samaritanszka 'zena.

Jezus bodôcsi na Szvétek Vüzenszki v Jerusálemi, je odísao nazá prêk po Samárii v Galileo. Teda je priso v edno me-szto Samárie, Sichár zdenyeno. Bio je pa tam sztüdenez Já-

kobov. Obtrúdivsi na pôti, szi je doli szeo pri sztúdenzi. Vu-
cseníczke nyegovi szo pa odíslí vu meszto, ka bi kâ hráne kú-
pili. Príde pa edna 'zena z Samárie zajímat vodô. Velí nyej
Jezus: „dáj mi piti.“ Da szo 'Zidovje z Samaritanczi nikaksega
obcsinsztva meti nej steli, csüdivala sze je ta 'zena nad onov
prosnýôv govorécsa: „Kakda ti 'Zidov bodôcsi, od méne piti
proszis, da szem jasz Samaritanszka 'zena?“ Odgôvoro ji Jezus:
„Da bi znála sto je té, kí te vodô proszi, tí bi proszila nyega.
i on bi ti dao 'zivo vodô. Kí pijé z vodé, stero nyemi jasz
dam, neo'zija na veke.“ Ta 'zena je nej zarazmila, kâ Jezus od
koj nevidôcsega gucsi, kakti od szpoznanya isztine, i záto velí
nyemi: „Goszpodne, dáj mi to vodô, naj ne'zíjam, niti nehod-
dim eszi zajímat.“ Velí nyej Jezus: „Idi, zovi mo'zá tvojega!“
Odgovorí ta 'zena: „nemam mo'zá.“ Ercsé nyej Jezus: „Dobro
velís. Ár szi pét mo'zov mēla, i steroga zdâ más, je nej tvoj
mô'z.“ — Vidôcsa ta 'zena, kak csüdno zná Jezus vesz nyé
szkroven násztaj, taki je míszlila, ka je tô nej prôszti cslovek,
i té nyô gvüšno povcsi od tè récsne bojne, jeli je vadlűványe
'Zidovov to právo, ali pa ono ti Samaritánusov. Právila je záto
Jezusi: „Goszpodne, vídim, ka szi tí prorok. Osevje nasi szo
na etom brêgi (Garizim) molili Bogá, i ví velíte, ka je v Je-
rusálemi meszto, gde trbej moliti: kí má isztino?“ — Velí
nyê Jezus: „Veri meni, ka príde vóra, gda ti isztinszki mol-
itvárje ('Zidovje ali Samaritanczi) molili bodo Oceso vu dúhi,
vu isztini. Bôg je Dúh, i kí nyega molijo, vu dúhi i vu isztini
ga morejo moliti.“ Ercsé ta 'zena: „Znam ka Messiás príde,
kí nam vsza nazvêszti.“ Velí Jezus: „Jasz szem, kí z tebm
gucsím.“

Szlísavsá eta ta 'zena, nihála je szvoj vres, bê'zala je vu
meszto, i velí lűdém: „Pojdite, poglednite csloveka, kí mi je
vsza povedao, kakoli szem vcsiníla, jeli je nej on Krisztus?“
Vô szo sli záto z meszta, i prisli szo k nyemi. I osztano je
na nyihovo prosnyo dvá dní pri nyi, i vesio je je. I vnogo ji
je vervalo, i pravilo toj 'zeni: „Zdâ 'ze nej vecs szamo za tvo-
jega gucsa volo verjemo; ár szmo szamí csüli i známo, ka je
ete zaisztino te Zvelicsitel Szvêta, te Krisztus.“

8. Petrovo ríblovlenýé i stater.

Jezus je prebívao v Kapernaumi, v tom pri môrji Gali-
leánszkom bodôcsem meszti. Prigôdilo sze je, gda bi on sztao

pôleg te jezere, vno go lüdsztva sze je tizkalo k nyemi za poszlüsanye Rêcsi Bo'ze. Sztôpivsi vu ládjo, vesio je z te ládje to lüdsztvo. Potom je erkao Simoni: „Pelaj na globocsíno (t. j. dale kraj od broda) i püszтите vlaké vase na lovlenýé!“ Eresé Peter: „Mester, czêlo nôcs szmo delali, i nika szmo nej zgrabili, ali na rêcs Tvojo raszpresztrém te vlák.“ I veliko vno'zino ríb szo zgrabili, ka sze je trgao vlák nyíhov. I kivali szo tühárisom, vu drúgom ládji bodôcsim, da bi prisli i pomagali nyim. I napunili szo obej ládji tak, da bi sze pográ'zale. Vidôcsi eta Simon Peter, szpadno je k kolenam Jezusovim, govorecsi: „odídi od méne Goszpôdne, ár szem jasz grêśni cslovek!“ Ár ga je groza obvzêla, i vsze kí szo 'z nyim bilí nad lovleným ríb, stere szo zgrabili. I erkao nyím je Jezus: „Naszledújte me i vesiním vász lüdi ríbicse!“ I pelavsi te ládje k zemli, nihávsi vsza, naszledúvali szo nyega.

Szledka ednôk je prisao Jezus z vucseníkmi szvojimi z Galilee v Kapernaum. I prisztôpili szo oni, kí Czérkevno dácsó beréjo, na stero dácsó je eden vszáki Izraelita od szvojega 20-toga leta mao zavézan, i pítali szo Petra: „Vucsitel vas nedá didrakme?“ Velí Peter: „Kapa“. I gda bi v hi'zo prisao, prêsao ga je Jezus, erkôcsi: „Ka sze ti zdí, Simon? Králove ete zemlé od steri jemléjo vámo ali dácsó? Od szinov szvoji, ali od tühénczov?“ Odgôvoro je Peter: „od tühénczov.“ Eresé nyemi Jezus: „Tak szo szinovje szlobodni.“ (Záto Jezus, kak Szin Bo'zi, nebi bio du'zen dácsó placšúvati k Czérkvi Bo'zój.) „Naj ji pa neszpácsimo: idôcsi vr'zi vodiczó v môrje, i gori pridôcsó to prvo ribo vö potégni, i odpri ji laloko, i náides v nyê edno statero (eden raniski) vzemi jo, i dáj jo

nyim za méne i tébe.“ I Peter je vesíno tak. Jezus je pa v ednom hípi poszvedoco, ka je pokoren Právdi i goszpôd nad Natúrov.

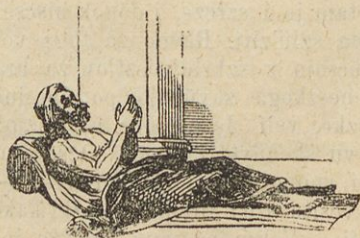
9. Bre'zna Predga.

Vno'zina lúdsztva je prihájala k Jezusi, ka bi ga poszlú-sali. Teda szi je doli szeo na ednoj gori, i vesio je je, stero sze imenúje „Bre'zna Predga.“ Vu toj Predgi velí: „Blá'zeni szo, ki szo sziromáczeke vu dúhi, kí sze 'zalosztíjo, ti krotki, kí gladújejo i 'zójajo pravicezo, ti milosztivni, kí szo csísztoza szrczá, ti mirovni, kí sze za volo praviceze, kí sze za mojo volo pregányajo.“ Vucseníkom szvojom je erkao: „Ví szte szol zemle, ino szvetloszt Szvêta.“ Vadlúvao je, kak je nej prisao razve-zúvat právdo, nego réd pokázati, kak jo pôleg vôle Bo'ze potre'bnó szpuniti. Vesio je, kak je potre'bnó álmostvo dávati, Bogá moliti ino sze posztiti, nej pred lúdmí, naj sze od nyi vídi, nego vu szkrivnom, gde li ocsa nebeszki viditi more. Vucse-níke szvoje je opomíno, naj szi neszprávlajo kincsov na zemli, ár gde je kincs, tam je i szrcze, i dônok niscse nemre na ednôk dvôma goszpôdoma szlú'ziti. Rávno za toga volo naj ni szrczá szvojeja nepo'zmécsajo z szkrblivosztjov za hráno i oblecsalo, nego na Ocsó nebeszkoga zavüpajo potre'bsine szvoje. „Glé-dajte fticze nebeszke, velí Jezus, one neszejajo, ni ne'zenyajo, niti neszprávlajo vu skegnye, i dônok Ocsa vas nebeszki nyé hráni. Nej szte ví vnogo poglavitési od nyi? — I za oblecsalo ka sze szkrbíte? vesite sze: líliomi polszki kakda rasztéjo: ne-delajo, ni nepredéjo. Velim pa vam, ka sze je ni Salamon vu vszój díki szvojoj nej tak oblácsao, kak edno z eti. Csi pa trávo polszko, stera dnesz jeszte, a vütro sze pa v pécs vr'ze, Bôg tak oblácsa: nej li vász z vnôgim bole maloverezi? —

Iscsite prede — vszêm Králevsztvo Bo'ze, i nyega praviczto, i vsza eta sze vam pridájo.“ — Nadale escse hába Jezus v toj predgi vucseníke od neszmilenoga oszodjávanya bli'znyi, porácea szkrbno varvanye miloszsese dárov, stere od Bogá vdáblajo i búdí prosziti, naj escse vecs dobíjo. „Ár, kí je med vami té eslovek, steroga csi bode proszo szin nyegov krúha, jeli nyemi kamen dá? Ali csi ga bode ribo proszo, ka bi nyemi kacso ponúdo? Csi záto ví húdi bodôcsi, znáte dobre dári dávati deczi vasoj, od koga bole Ocsa vas, steri je vu nebészaj, dá dobra onim, kí ga proszijo?“ — Vsza sterakoli scséte, naj vam vcsiníjo lúdjé, tak i ví vcsinte nyim.“ — Potom hába Jezus od sirôke czeszte te nemarlívoszti, stera pela na szkvarjênye, od krívi vucsitelov, kí zvúna dober obráz jálijo, i od toga szamo gôlo vúsztvavlúvanya, stero escse nepripomore v Králevsztvo nebeszko. Potrêbno je (i ná tô kebzújíte decza) nej li szamo poszlúsanye, í na pametznánye, nego túdi csinênye. I eto je zaprtek nyegove Predge: „Záto sterikoli csújje ete moje Recsí, i csini nyé, priglihávaó bom ga k csednomi mô'zi, steri szi je hi'zo na pecsíni poczimprao. I doli je prisla ploha, i sli szo potoczke, i píhalo je vôtrovje, i szpadnoli szo k onoj hi'zi, i nej sze je podrla; ár je na pécsíni fundálivana. I vszáki, kí csújje ete moje Recsí i necsiní je, priglihávani bode k blá'znomi mô'zi, steri je szvojo hi'zo na pêszek poczimprao. I doli je prisla ploha, i tekli szo potoczke, i píhalo je vôtrovje, i vdarili szo v hi'zo ono, szpádnola je, i bio je szpadáj nyé veliki.“

10. Csüda Jezusova.

Jezus je bio v Jerusálemi na Szvétki. Bíla je pa tam jezera, stere imé bilo Bethesda, i mēla pēt trnáczov, vu tiszti je le'zalo velike vno'zine bete'zníkov i szlepczov, plantavi i szúhi, csákajô-

csi vodé gíbane. Ár je Angel pôleg vrêmena doli sao vu jezero i zmôto je nyé vodô. Záto kí je prvi notri sao po zmôtanyi te vodé, ozdravo je, kaksté beteg szi je méo. Bio je pa tam niki cslovek, kí je 38 lét bio bete'zen. Toga, gda bi vido Jezus le'zécsega i szpoznnavsi, ka je 'ze dugo bete'zen, ercsé nyemi: „Scsés zdrav bidti?“ — Odgôvoro je te nemocsen: „Goszpodne! csloveka nemam, kí bi me, gda sze voda zmôti, vu jezero vrgao; dokecs pa jasz idem, drúgi pred menom ide doli.“ Velí nyemi Jezus: „Sztani gori, vzemi posztelo tvojo i hodi!“ I preczi je zdrav grátao te cslovek, i vzéo je posztelo szvojo, i hodo je.

Jezus je sao v Kapernaum. Bio je pa tam eden rimszki Sztotnik, kí je meo szlugo, steri nyemi je bio drági, i steri je v szmrtnom betégi le'zao. Szlísavsi Sztotnik od Jezusa, poszlaio je k nyemi te Sztarise 'Zidovov, proszécsi ga, da pridôcsi, zvrácsi szlugo nyegovoga. Oni pridôcsi k Jezusi. proszlí szo ga jedrno, govorécsi: „Vrêden je komi tô vesinís, ár líubi nas národ, i szprávisese nam je ou poczimprao.“ Jezus je pa sao 'z nyimi. Gda szo pa 'ze nêbill dalecs od hi'ze, poszlaio je k Nyemi te Sztotnik priatele szvoje, govorécsi nyemi: „Goszpodne! netrúdi sze, ár szem nej vrêden, ka bi notri sao pod sztrêho mojo; záto szem i szamoga szebé nevrêdnoga dr'zao, ka bi k tebi sao: nego ercsi z recsjom i ozdrávi szluga moj. Ár szem i jasz pod oblászt posztávleni cslovek, i mam pod menom vitéze, i csi ercsém etomi: „idi!“ — i ide; i drúgomi: „prídi!“ — i príde; i szlugi mojemi: „csíni tô!“ i csiní. Tí pa, znamenüvao je z tém, vékso oblászt más od cslovecse, i tém bole gvüсно je ka sze zgodí pôleg rêcsi tvoje. — Gda bi pa eta Jezus esüo, esüdüvao sze je nad nyim, i obrné sze k naszledüvajôcsemi nyega lüdsztvi, i ercsé: „Velim vam ni vu Izraeli szem tákso vero nej naisao.“ — I gda szo sze povrnoli ti poszláni nazá vu hi'zo, nášli szo toga beté'znoga szlugo ozdrávlénoga.

Jezus je notri sao vu ládjo z vucseníkmi szvojimi, i erkao nyim je: „hodmo prêk jezere!“ Púsztilí szo sze od broda. Plavajôcsi pa oni, zászpao je. I ovo, veliko zburkanye je posztanolo vu môrji tak, da bi sze ládja pokrívála od válovja. I prisztôpivsi vucseníczke nyegovi, obüdili szo ga, govorécsi: „Goszpodne, zdr'zi nász, pogíbamo!“ I velí nyim: „ka sze bojíte? maloverczy!“ Teda gorisztanovsi, poprêto sze je vetrom i môrji, i vesinyeno je veliko ftisanye. Lüdjé szo sze pa esüdüvái, govorécsi: „kaksi je ete, ka szo nyemi i vetrovje i môrje pokorni. — Szrecsno szo preplavali prêk na drúgi sztran, vu Gergezenusov dr'zélo, i potom,

kak je Jezus tam dvá vrágometna od vnôgi (legio) húdi dühov zvráco, pá sze je nazâ povrno na môrji v Kapernaum. I razgláseno je, ka je vu hi'zi domá. I preczi sze ji je vnogo vküp szpravilo, tak da szo vecs nej meli presztora ni pri dveraj, i gúcsao nyim je to Rêcs. I prisli szo k nyemi z Bo'zim 'zlakom vdárjenoga noszécsi, nesenoga od stiraj. I da szo nej mogli k Nyemi pridti, za volo lüdsztva, odkrili szo pokriv tam, gde je bio, i prédrli szo mosznicze, i tak szo doli písztli to posztelo, na steroj je te zlakom vdárjeni le'zao. Vidôcsi pa Jezus vero nyihovo, ercsé tomi 'zlakom vdárjenomi: „Szinek, odpüszcseni szo tebi tvoji grêhi. Tebi velim: sztani i vzemi posztelo tvojo, ino idi vu hi'zo tvojo.“ I sztano je taki, i vzéo je posztelo, i vö je sao pred — vszêmi tak, da szo sze csüdivali vszi, i dícsili szo Bogá, govorécsi: „Nig-dár szmo nej táksega dela vidili!“

11. Csüda Jezusova.

Prigôdilo sze je, ka je Jezus so vu meszto, stero sze zové Nain, i sli szo 'z nyim vucseníczke nyegovi vnôgi, i doszta lüdsztva. Gda sze je pa pribli'zao k vrátam toga meszta, ovo nesen je vö eden mrtvi, kí je bio materé szvoje jedínorodjeni szin, i ona je vdo-vicza bíla, i vnogo lüdsztva toga meszta je bilo 'z nyôv. I gda jo

vido Goszpôd, szmilüvao sze je nad nyôv, i erkao je nyê: „Nejô-csi sze!“ — I prisztôpivsi dotekno sze je skryne, (kí szo ga pa neszli, sztanoli szo) i ercsé: „mladénecz, tebi velim, sztani gori!“ I gori sze je opravo te mrtvecz, i zácsao je gúcsati. I dao ga je materi nyegovoj. Vzéo je pa sztráh vsze, i dícsili szo Bogá, govorecí: „Prorok veliki je sztano med nami, i prigledno je Bôg lüdsztvo szvoje!“

Naszkori je pá v Kapernaumi prisao eden mô'z k Jezusi, komi je imé Jairus kí je bio vládnik Szprávisesa. Té szpadnovsi k nogam Jezusovim ga je proszo, naj bi notri sao vu hi'zo nyegovo, ár je méo jedínorodjeno csér, okôli dvanájszet lét sztaro, stera je bíla na szkrádnvoj vöri. Gda je pa Jezus so, lüdsztvo ga je sztisz-kávalo, ár je vszáki 'zelo náj bli'ze pri nyem bidti. Med nyimi je bíla i edna 'zena, v krvávom otôki bodôcsa 'ze dvanájszet lét, stera je czêlo szvoje 'zivilénye na vrácese potrosila, i nej sze je mogla od nikoga zvrácsiti. Prisztôpivsa odzajaj k Jezusi, doteknola sze je robá gvanta nyegovoga, z tém moesnim vúpanyem kâ sze tak zvrácsi. Tak veliko vúpazen je mêla k Jezusi, i ozdrávila je taki. Jezus pa ercsé: „Sto sze me je dotekno?“ Odgôvorili szo vucseníczke: „Mester, lüdsztvo te psé i sztiszkáva, i právis, sto sze me je do-

tekno?“ Jezus pa ercsé : „Dotekno sze me je nikák. Ár szem jasz szpoznao, ka je môcs vösla od méne.“ Vidöcsa ta 'zena, trepetöcs je szpádnola pred Nyega i vadlúvala je vszo isztino. On ji pa erkao : „Vúpaj sze, csí moja, Vera tvoja je tebé zvrácsila : idi vu míri!“ Gda je pa esese gúcsao, prisao je niki od Jairusa, govorécsi : „mrla je 'ze csí tvoja, netrúdi Vuacsitela.“ Jezus pa szlísavsi eta, je odgövoró nyemi : „Neboj sze, li veri, zdr'zí sze csí tvoja.“ Notri idöcsi vu hi'zo, nej je dopú:zto notri idti nikomi, nego Petri, Jakubi, i Jánosi i ocsi te deklícske ino materi. Jökali szo sze pa vszi i plakali szo. Jezus je pa erkao : „Nejöcste sze ; nej je mrla, nego szpí!“ I oszmejjali szo ga, ár szo znali, ka je mrla. On pa geto je vsze vö vrgao, príjao je nyé rokô i krícsao je govorécsi : „deklicska tebi velím, sztani gori!“ I povrno sze je dúh nyé, i taki je gori sztánola.

12. Csüda Jezusova.

Edna velika vno'zina lüdi sze je vküp szprávila oköli Jezusa, i szmilüvao sze je nad nyimi : ár szo bilí liki ovezé, stere nemajo pasztéra. I zácsao je je vesíti vnôga. Gda je dén 'ze szkoro odte-
kao, prisztöpili szo k nyemi vucseníczke nyegovi, govorécsi : Pú-
szto je to meszto, i 'ze je vöra vnôga, odpüsztí je, da idöcsi vu
oköli bodöcse vesznicez i mészta, kúpijo szí krúha, ár ka bi
jeli nemajo.“ Odgovorécsi pa Jezus, erkao nyim je : „dájte nyim
vi jeszti.“ Právijo nyemi : „jeli idöcsi, kúpimo za dvészto szô-
dov krúha i dámo nyim jeszti?“ On nyim pa velí : „keliko lê-

bov máte? idte i poglednite.“ I gda bi szpoznali povedali szo ; pét i dvej ribiczi.“ I zapovedao nyim je, ka bi vsze doli poszádili po rédi na zeléno trávo. I doli szo szeli po rédi po sztô i po pétdeszét. I vzéo je ti pét lêbov krúha i dvej ribiczi, zglednovsi vu nebésza, blagoszlovo je je, i vलोmo je te krúh, i dao ga je vucseníkom szvojim, da bi ga lüdsztvi dáli, i tivi dvej ribiczi je túdi vszêm razdêlo. I jeli szo vszi, ino szo sze naszítli. Jezus je pa velo vucseníkom szvojim : „vküp poberte to drobtinye, stero je gori osztanolo, naj kaj neprêde.“ I nábrali szo dvanájszet kosárov puni. I bilo ji je, kí szo jeli, liki pétjezero mô'zov zvúna 'zén i otrôk.

I Vucseníczke nyegovi szo sli vu ládjo, da bi plavali na drúgi sztran ; On je pa nazâ osztano, i gori je so na goro szam molit, i bilo je v nocsisnyem vrêmeni. Ládja je pa 'ze na szrêdi morja bila, i premetávala sze je od válov, ár nyim je vöter bio protiven. Ob strtoj sztrá'zi te nôcsi (v gojдно rano) je pa prisao k nyim Jezus, hodécsi po môrji. I vidôcsi ga vucseniczke po môrji hodécsega, presztrasili szo sze govorécsi : „szküsnyáva je!“ i od sztrahá szo krícsali. Preczi nyim je pa gúcsao Jezus govorécsi : „Vúpajte sze, jasz szem ; nebojte sze!“ Odgôvoro je pa Peter! „Goszpodne csi szí Tí, zapovej naj jasz k tebi idem po vodáj.“ On je pa erkao : „Poj!“ I vöidôcsi Peter z ládje, hodo je po vodáj idôcsi k Jezusi. Vidôcsi pa vöter mocsni, zbojao sze je, i zácsao sze je ftáplati. Krícsao je záto govorécsi : „Goszpodne, zdr'zi me!“ Preczi pa Jezus vö ftégnovsi rokô, ga je príjao i nyemi erkao : „maloverecz, zaka szí dvojó?“ — I idôcsa v ládjo, ftisao je vöter.

Z csúd Jezusovi bi escse vnoga meli naprêdávati, da bi presztor znásao. Tak je szlêpe, glúhe nême, plantave, i gobavcze zvrácsao, vragé zmetávao, i v kaksté nevoláj i medlovnosztaj bodôcsim zmogao. Stera sze vu Nôvom Zákoni gori náidejo.

13. Ta velika grêsnicza i Kananeanszka 'zena.

Szlísajte zdâ dvej prígodi, od edne velike lübézni i od edne velike Vere.

Simon eden Farizeus je proszo Jezusa, naj 'z nyim jej. I ovo edna 'zena vu onom meszti, stera je bíla grêsnicza, gda bi zvêdla ka je Jezus doli szeo vu hi'zi Farizeusovoj, je prineszla eden alabastrom mazala, i sztojécsa pri nogáj Jezusovi odzajaj, i plakájôcsa zacsne skropiti nogé nyegove z szkuzami, i z vlászmi gláve szvoje je brízala, i kúsúvala nogé nyegove, i mázala z mazalom. Vi-

dôcsi pa eto Farizeus, kí ga je zvaó, ercsé vu szebi govorécsi : „Ete, da bi prorok bio, bi zvaó, sto i kaksa je eta 'zena, stera sze ga do-tíce, ár je grêsnicza.“ I odgovorécsi Jezus, ercsé nyemi : „Simon, mam ti nika povedati.“ On pa velí : „Vucsitel povej.“ Velí Jezus : „Dvá du'zníka je méo niki poszodník : eden nyemi je du'zen bio pét sztô szôdov, te drúgi pa pétdeszét. Da szta pa nej mela nazâ dati, obôma je tá darüvao. Povej mi zâto, steri ga bode með nyima bole lübo?“ Odgovori Simon : „Stímam, ka ov, komi je vecs da-rüvao.“ Jezus velí : „prav szí szôdo.“ I obrné sze k toj 'zeni i er-

csé Simoni : „Vídís eto 'zeno? Notri szem prisao vu tvojo hí'zo, vodô za nogé moje szí mi nej dao, eta je pa z szkuzami skrôpíla nogé moje, i z vlászmi gláve szvoje je je bríszala. Küs szí mi nej dao ; eta pa kak szem notri prisao nej hênýala küsüvati nogé moje. Z oliom glavo mojo szí mi nej namazao ; eta je pa z drágim ma-zalom mázala nogé moje. Zâto velim tebi, odpúszeseni szo nyé vnôgi grêhi, ka je vnogo lübila ; komi sze pa malo odpúsztí, malo lübi.“ Ercsé pa nyê : „Odpúszeseni szo ti grêhi ; idi vu míri.“

T a d r ú g a p r í g o d a .

Jezus je odísao na krajine Tyrusa i Sidona. Stéo sze je vu szamôszti zdr'zâvati, ali nej je mogao szkrivomá bidti. Edna Siro-fenicysanka, stere csi je mêla necsístoga dühá, kak je zacsúla, pridôesa je szpâdnola pred nogé nyegove, i proszila ga je, ka bi toga vrâga vö vrgao 'z nyé cséri. Jezus pa ercsé nyê : „Niháj, naj sze prvle naszitijo otroczi, ár je nej dobro vzéti krúh deczé, i vrcsti scsenzom.“ Z tém je stéo nyô szkúsziti. Ona je pa odgovoríla : „tak, Goszpodne, ár i scsenzí pod sztolom jeggio z drobtinya otrôk.“

Teda erkao nyé Jezus : „o 'zena, velika je tvoja vera ; bojdi ti kak scsés!“ I ozdrávila je csí nyé od tiszte vöre.

14. Szmrt Ivana Krsztitela.

Ivan je dokoncsao szvoje veliko delo, i pribli'závao sze je k koncovi 'zítka szvojega. Méo je pa mantrnik grátati za volo isztine. Stero sze je etak zgôdilo.

Herodes Král je Herodiásojczo, brata szvojega Filippa 'zeno, prôti právdi k szebi vzéo, ino je od Ivana, koga drúgacs rad poszlúsao, szresno pokárani za toga grêha volo. Záto ga je Herodes v temniczo dao djáti. Szprevájôcsi pa Herodes szvojega narodjenyá dén, plészala je csí Herodiásojcze, i dopádnola sze je Herodesi, kí ji je z príszegom obecsao dati, kakoli ga bode proszila. Ona pa naprej navcsena od materé szvoje, erkla : „dáj mi eti vu szkledi glavô Ivana Krsztitela.“ I razdrészelo sze je Král, ali za volo príszege i vküp szedécsi je zapovedao dati. I poszlao je ednoga, kí je vzéo glavô Ivana v temniczi. I prinesena je gláva nyegova vu szkledi, i dána je toj devojki, i neszla jo je materi szvojoj. I pridôcsi vucseniczke nyegovi, vzéli szo têlo nyegovo, i pokopali szo je, ino idôcsi nazvêsztili szo Jezusi.

15. Priszpodobnoszti Jezusove.

Jesus je vu priszpodobnosztaj ino prilikaj szvoja vcsenyá naprêdávao, naj ona poszlúsávcezi le'zi obdr'zíjo, stera vucseníkom vszígdar obilnej vözlo'zo. Nistera z ti znamenitêsi eszi prilo'zimo.

„Vô je sao szejács szejat szemen szvoje. I vu szejanyi je nistero szpadnolo kre pôti, i zaklácseno je, i fticze nebeszke szo je pozobale. I drúgo je szpadnolo na pecsino, i vô zidôcse je poszêhnolo, da je nej melo vlage. I drúgo je szpadnolo na szrêdo med trnye, i gda bi z trnyom vrét gori raszlo, zadísilo je je trnye. I drúgo je szpadnolo na dobro zemlo, i vô zidôcse je prineszlo száda

sztô teliko.“ Eta gda bi povedao je gori szkrícsao : „Kí má vúha na poszlúsanye, naj poszlúsa!“

Pítali szo ga pa vucseníczke nyegovi, gôvorécsi, kaksza je tá prílika ? On je pa erkao : „Szemen je Rêcs Bo'za. Stero szemen je kre pôti szpadnolo, tô szo ti poszlúsávci, potom príde vrág i vzeme Rêcs od szrezá nyihovoga, naj neverjejo, ino sze nezvelicsajo. Stero je pa na pecsino ; szo oni : kí, gda csújejo, z radosztjom gori vzemejo Rêcs, i tej korenyá nemájo, kí do csasza verjejo, i vu vrêmeni szkúsávanya odsztôpíjo. Stero je pa v trnye szpadnolo, tej szo, kí poszlúsajo, i od szkrblivoszti ino bogátsztva i nászladnoszti 'zítka idôcsi, sze zadávlajo, i zrêloga száda neprínásajo

Stero je pa v dobro zemlo szpadnolo, tej szo : kí vu szrezi lêpom, dobrom, szlísavsi to Rêcs obdr'závajo jo i szád prinásajo vu trplivoszti.“

Drúgo prílika je pred nyé djao erkôcsi : „Priszpodobno je králevszto nebeszko csloveki szejajôcsemi dobro szemen vu nyivo szvojo. Gda bi pa lûdjé szpáli, prisao je nyegov nepriátel i poszêjao je kôkol med pseniczo, i odísao je. Gda je pa gori zrászla tráva, i szád je prineszla, teda sze je szkázao i kôkol. Prisztpívsi pa szlugi toga goszpodára szo erkli nyemi : „Goszpodne, jeli szí nej dobroga szemena szejao vu tvojo nyivo, odkud je pa kôkol?“ On nyim je pa erkao : „Nepriatel cslovek je tô vesíno.“ Ti szlugi szo pa erkli nyemi : „scsés zátô, da idôcsi ga vö szplevémo?“ On je pa erkao : „Nej! naj kak pobérajôcsi kôkol, nesztrgate vö navküp 'z nyim i pseniczo. Nihájte naj vküp raszté obôje do 'zétve, i vu vrêmeni 'zétve povêm 'znyeczom : poberte prvo kôkol, i zvé'zte ga

vu sznopje na 'zganyé; pšeniczô pa vküp szpravte vu moj skegen.“ Prisztôpili szo k nyemi. vucseniczke nyegovi, govorécsi: „prelo'zi nam tô príliko od kôkola nyive.“ Odgovorécsi Jezus je erkao nyim: „Kí to dobro szemen szejja, je Szin Cslovecsi. Nyiva je pa ete szvét. To dobro szemen szo pa ti szinovje Králevsztva; kôkol szo pa szinovje toga húdoga. Nepriátel pa, steri je eta szejao, je vrág. 'Zétva je szkoncšanye Szvéta. 'Znyeczi szo pa Angelje. Liki sze pa szpoberé te kôkol i z ognym sze za'zgé: tak bode vu szkoncšavanyi etoga szvéta. Posle szin cslovecsi Angele szvoje i szpoberéjo z Králevsztva nyegovoga vsze szpáke, i one, kí csinijo neprávdenoszt. I vr'zejo je v pécs ognjeno, tam bode jôkanye i zobno skrípanye. Teda sze ti pravicsni szvétili bodo, liki szunce, vu Králevsztví Ocsé mojea. Steri má vúha na poszlúsanye, naj poszlúsa?“

16. Drúge prílike Jezusa.

Drúgo príliko je dao pred nyé, govorécsi: „Priszpodobno je Králevsztvo nebeszko k Zrni horesicsnomi, stero je vzéo eden cslovek, i poszejjae je je vu nyivo szvojo; stero je isztina náj ménse med vszém szeményem: gda pa gori zraszté, vékse je od kaksté zelenyá, i bode tak veliko drêvo, da pridôcse fticze nebeszke szí gnêzda naprávlajo na vejkae nyegovi.“

Drúgo príliko je nyim gúcsao: „Priszpodobno je Králevsztvo nebeszko k Kvászi, steroga je vzéla 'zena, ino ga je zmêszila vu trí mericze mele, dokecs sze je czelô szkvászila.“

„Pá je priszpodobno Králevsztvo nebeszko k Kincsi szkri-tomi vu nyivi, steroga je eden cslovek naisao, ino ga je szkrió, i od radoszti nyega je odísao, i vsze ka je méo, je ôdao, i kúpo szí je nyivo ono.“

„Pá je priszpodobno Králevsztvo nebeszko k Csloveki tr'zezi, iszkajôcsemi dober d'zünd'z. Steri, gda je naisao eden drághi d'zünd'z, odidôcs je ôdao vsza, ka je méo, i kúpo ga je.“

„Pá je priszpodobno Králevsztvo nebeszko k Vrsi vr'zenoj vu môrje, i ze-vsžákoga ploda ribe vküp szprávlajôcsoj. Stero, gda sze je napunila, vö potégnovsi ríbicke na brêg, i szedécsi, ta dobra szo vö szpôbrali vu poszôdo, ta húda szo pa vö zmetali. Tak bode vu szkoncšavanyi etoga szvéta: vö bodo sli Angelje, i odlôcsijo te húde na szrêdi med pravicsnimi, ino je vr'zejo vu pécs ognjeno. Tam bode jôkanye i zobno skrípanye.“

Drúgo príliko je nyim erkao:

„Priszpodobno je Králevsztvo nebeszko k csloveki goszpodári, kí je vö sao v gojčno rano najímat delaveze vu goricze szvoje. Pogôdo sze je pa z delavczmi na dén za eden 'zukavecz (15—18 kr.) i poszlaó jo nyé vu goricze szvoje. I vöidöcsi oköli trétje vöre (v gojčno ob devetój) vido je drúge sztojécse na pláczi manyüküvajôcse. I onim ercsé: „Idite i ví vu goricze moje, i ka bode pravicsno, dam vam.“ Oni szo pa odíslí. Pá vöidöcsi oköli sészte i devéte (dvanájszete i trétje) vöre priszpodobnim tálom je vesíno. Oköli edenájszete (péte) vöre pa vöidöcsi, naisao je drúge manyüküvajôcs szlojécse, i ercsé nyim: „Ka eti sztojíte czéli dén manyüküvajôcsi?“ Velíjo nyemi: „zátó, ka nász je nisce ne j nájao.“ Velí nyim: „idite i ví vu

goricze moje, i ka bode pravicsno, vzemete.“ Gda bi pa vecsér grátáo, velí goszpôd ti goríc z vanczari szvojemi: „zovi te delaveze i dáj nyim nyíhov nájem, zacsní sze pa od szlédnyega do prvoga.“ I pridöcsi oni, kí szo ob edenájszetoj vöri najéti bilí, vzéli szo vszáki po 'zukavezi. Pridöcsi pa ti prvi, stímali szo, ka vecs vzemejo, ali i oni szo vzéli vszáki po 'zukavezi. Gda bi pa vzéli, mrmrali szo prôti Goszpodári, govorécsi: „eti poszlédnyi szo li edno vöro delali, i k nam szi je priglíhne vesíno, kí szmo noszili czêloga dnéva bremen i vrocsíno.“ Odgovorécsi pa ercsé ednomi 'z nyi: „priátel necsiním ti kriviczo. Nej szi sze za eden 'zukavecz pogôdo z menom? Vzemi ka je tvoje, ino idi; jasz pa scsém etomi szlédnyemi telíko dati, líki tebi. Ali nej je szlobodno meni csiniti, stero scsém z mojim? ali je tvoje okô húdo, ka szem jasz dober? Tak bodo ti szlédnyi prédnyi, i ti prédnyi bodo szlédnyi. Ár doszta jí je pozváni, malo jí je pa odebráni!“

17. Priszpodobnoszti Jezusove.

Pribli'závali szo sze k Jezusi publikánuske i rázloczni grêsniczke, da bi ga poszlúšali. I mrmrali szo Farizeuske i pi-szácske, govorécsi: „Ète grêsnike k szebi prijímle i jej 'z nyimi. Ercsé pa nyim eto príliko, govorécsi: „Sto je táksi cslovek z vász, kí má sztô ovécz, i csi edno z nyí zgübí, nenihá ti devétdeszét i devét vu púszesávi, i ide za tov zgüblenov, dokecs jo nenáide. I gda jo náide, gori jo dene na plécsa szvoja ráduvajôcs¹ sze, i pridôcsi vu hi'zo, vküp zezové priátele i szôszide, govorécsi nyim: „radújte sze z menov, kâ szem naisao ovczô mojo to zgübleno!“ Velim vam, tak bode radoszt vu nébi nad ednim grêsnikom pokôro csinécim bole, liki nad devétdeszét devét pravicsnimi, sterim je nej potrêbno pokôre.“

„Ali stera je tá 'zena, stera má deszét grosôv, csi zgübí eden gros, jeli nevu'zgé szvêcse i pomêcse hi'zo, ino ga iscse szkrblivo, dokecs ga nenáide? I gda ga náide, vküp zezové priátelicze i szôszide, govorécsa: „radújte sze z menov, kâ szem naisla te grôs steroga szem zgübíla?“ Tak velim vam, radoszt bode pred Angelmi Bo'zini nad ednim grêsnikom pokôro csinécim.“ Erkao je pá: „Niki cslovek je méo dvá sziná, i ercsé te mlájsi szvojemi ocsi: ocsa dáj mi vö tál blága, kí sze mené dosztája. I razdêlo nyima je vsze 'zivlênnye. I po nej vnôgi dnévi vküp szpravivsi vsza te mlájsi szin, je odísao vu daleko der'zêlo, i tam je zapravo blágo szvoje 'zivôcsi obloszúno. Gda bi pa vsza potroso, grátao je mocsen glád po der'zéli onoj, i on je zácsao pomenkávati, ino idôcsi sze je pridrú'zo k ednomi mesztanesari one dr'zéli, steri ga je poszlae na pôle szvoje szvinyé pászt. I 'zelo je napuniti trbúh szvoj z rogacsiczami, stere szo jele szvinyé, i niscse nyemi ji nej dao. Vu szébe pa idôcsi ercsé: „keliko nájimnikov ocsé mojega obilno má krúha, jasz pa od gláda pogíbam.“ Gorisztanovski, sao bom k ocsi mojemi, i ercsém nyemí: „Ocsa pregrêso szem prôti nébi i pred tebom, i vecs szem nej vrêden, ka bi sze tvoj szin zvao; vcsíni me, liki ednoga nájimnikov tvoji!“ I gori sztanovski sao je k ocsi szvojemi. Gda bi pa escse on dalecs bio, vido ga je ocsa nyegov, i szmilüvao sze je i bi'zécsi szpadno je na sinyek nyegov, kúsno ga je. Ercsé pa nyemi te szin: „Ocsa, pregrêso szem prôti nébi i pred tebom; i vecs szem nej vrêden, ka bi sze tvoj szin zvao.“ Ercsé pa te ocsa szlugom szvojim: „prineszte to prvo szüknyo i oblêcste nyemi jo, i dájta prsztan na rokô nyegovo, i csrêvle

na nogé, i prineszte to krmleno tele, i zare'zte je, i jedôcsi vezélmo sze ! Ár je ete moj szin mrtev bio, i o'zivo je; i zgüblen je bio, i náiden je.“ I zácsali szo sze veszeliti.

18. Te bogátecz i Lázár.

Pri toj príliki je pripuedávao Jezus naszledüvájôcso prígado : „Bio je niki bogat cslovek, kí sze jo oblácsao vu skarlat i kment, i gosztío sze je vszáki dén szvetlo. Bio je pa niki sziromák z iménom Lázár, kí je vr'zeni bio k vrátam nyegovim pun mozolov, i 'zelo sze je naszítiti z drobtinyom. stero je kapalo z sztola toga bogácza ; ali i pszi pridôcsi szo lízali mozole nyegove. Prigôdilo sze je pa, da bi mro te sziromák, i neseni je od Angelov vu krílo Ábrahámovo ; mro je pa i bogátecz i zakopan je. I vu péklí gori prizdignovsi ocsi szvoje, bodôcsi vu mokaj, vido je Ábraháma ôzdalecs, i Lázara vu nárocsaj nyegovi. I on kricsécsi ersé : Ócsa, Ábrahám, szmilúj sze mi, i posli Lázara, naj namocsi konecz prszta szvojega vu vodô i raszladí jezík moj ; ár sze mantram vu etom plámni ! „ Ersé pa Ábrahám : „ Szinek, szpômeni sze, ka szi tí vzéo ta dobra tvoja v 'zítki tvojem, i Lázár priszpodobno ta húda ; zdâ sze pa on obeszeljáva, tí sze pa mantrás. I vise vszega toga med nami i vami je velika prepaszt potrdjena : da, kí scséjo prék idti

od etecz k vam, nemorejo, niti od tisztecz k nam prêk pridti nemorejo.“ Erkao je pa : „proszim te tak Ocsa moj, naj ga posles vu hi'zo ocsé mojega, — ár mam pêt brátov — da nyim poszvedocsi, naj i oni neprídejo vu eto meszto te moke.“ Ercsé nyemi Ábrahám : „Májo Môsesa i Proroke ; naj poszlúsajo one.“ On pa ercsé : „Nej tak, Ocsa Ábrahám, nego csi bode sto od mrtvi sao k nyim, povnéjo sze.“ Erkao je pa nyemi Ábrahám : „Csi Môsesa i Proroke nebodo poszlúsalí, niti, csi bi sto z mrtvi gorisztano, nebodo vervali.“

19. Decza sze pozové, mô'zje sze szküsziyo.

Prineszli szo Jezusi otroke, ka bi sze ji dotekno Vucseníczke szo pa kárali one, kí szo je tá prinásali. Vidôcsi pa Jezus, prôti nyemi je bilô, i ercsé nyim : „Pûs z tite otroke k meni prihájati i neprepovedávajte nyim, ár je táksi Králevszto Bo'ze. Zaisztino velim vam: kikoli nevzeme Králevszto Bo'ze, liki dête, nikako nebode v nyé notri sao.“ I vzéo je je na nárocsa, polo'zo je roké na nyé i blagoszlovo je je.

Preczi za tém pribi'zí eden mladénecz, i na kôlina szpadnovsi szvoja pred Jezusom, pítao ga je : „Vucsitel dober, ka mam csiniti, naj 'zítek vek i vecsni ōrokújem?“ Jezus nyemi je pa erkao : „Ka me právis dobroga?“ Niscse je nej dober, nego li eden, Bôg. Deszétero Bo'zo Zapoved jeli znás!“ On pa odgovorécsi, ercsé nyemi : „Vucsitel eta szem vsza zdr'zao od mladoszti mojga, ka mi escse

falí? — Jezus sze pa na nyega zglednovsi, polúbo ga je, i ercesé nyemi: „Edno ti falí. Idi, kakoli más, odáj, i dáj sziromákom, i méo bos kines vu nébi, i potom hodi, naszledúj mené, vzévsi krí'z na szébe.“ On pa razdrézeljeni nad tov recsjov, je odísao 'zaloszen; ár je méo doszta ládanya. I okôli gledôcsi Jezus ercesé vucseníkom szvojim: „Kak 'zmetno ido notri vu Králevsztvo Bo'ze, ki doszta pênez májo.“

I dônok je nej dugo trpelo, ka szo naisli ednoga táksega bogáca. Kakti Jezus obszlédnyim notri v Jerusálem idôcs, je sao szkoz po Jerichi I ovo eden mô'z, po iméni zváni Zakeus, kí je bio vládnik publikánusov, i té je bio bogat. Té je iszkaao modus viditi Jezusa, i nej je mogao od lúdsztva, ár je vizikoszti mále bio. I naprê bi'zécsi pred nyega, gori je sao na malino, da bi ga vido, ár je po tom mogao mímo idti. I kak je prisao Jezus na ono meszto, gori sze zglednovsi, vido ga je, i ercesé nyemi: „Zakeus! setúj doli idti, ár je dnesz potrêbno meni vu tvojoj hí'zi osztánoti.“ I setúvao je doli idti, i k szebi ga je prijao z radosztjom. I kí szo ga vidili, vszi szo mrmrali govorécsi, ka je k grêsnomi mô'zi sao notri pocívat. Sztojécsi pa Zakeus ercesé Goszpodni: „Ovo, polovicze poistva mojega, Goszpodne, dam sziromákom, i esi szem koga v kom vkano, nazáj nyemi dam stirikrát teliko.“ Ercesé pa nyemi Jezus: „Dnesz je zvelicsanye etoj hí'zi vsinyeno, geto je i on szin Ábrahámov. Ár je prisao Szin eslovecsi iszkat i zdr'závat to zgübleno.“

20. Te milosztiven Samaritánus i neszmleni szluga.

Niki právdeník je prisao k Jezusi, i szküsávajôcsi ga je pítao : „Vucsitel ka mi je csiniti, naj 'zítek vek i vecsni órokújem?“ Jezus ga je opôto na právdo : „Lúbi Goszpodna Bogá tvojega z czêloga szrczá tvojega, i z czêle dúse tvoje, i czêle môcsi tvoje, i z czêle pámeti ; i blíznyega tvojega, liki szamoga szebé.“ On je pa stéo szebé szpravicsati ercsé Jezusi : „a sto je moj blíznyi?“ Jezus je pa meszto odgovora pripovedávao eto prigodo :

„Eden cslovek je doli sao od Jerusálema v Jericho, i szpadno je med razbojniké ; kí szo ga i szlekli i oranili i odíslí szo i niháli szo ga na polmrtvoga. Prigôdilo sze je pa, da bi eden Pop doli sao po onoj pôti : i gda bi ga vido, ogno sze ga je. Priszpodobno pa i Levíta bodôcsi pri tom meszti, idôcsi i vidôcsi ga, ogno sze ga je. Naszlêdnye je prisao eden Samaritánus, od koga bi sze te 'zidovszki mô'z náj menyé pomôcsi trôstao. Ali té ga vidôcsi, sze je szmilúvao nad nyim i prisztopivsi je zvézao rane nyegove, geto je oli i

víno v nyé vlejao, i djao ga je na szvoje lasztivno 'zivincse, pelao ga je vu ostaríjo i szkrb jo méo na nyega. I v gojčno dale pôtnikúvajôcsi, vó vr'ze dvá 'zukaveza (likí pol raníska), dao nyidva je ostariási, i erkao nyemi je : „mej szkrb na nyega, i csi kâ vecs potrosis, jasz gda nazáj pridem, nazáj ti dam.“ — „Sto sze eti trej vídi tebi blizesnyi bídti toga szpádnyenoga med razbojniké?“ — Odgôvoro je te právdeník : „Kí je miloszeso 'z nyim vesíno.“ Erkao nyemi je Jezus : „Idi i tí priszpodobno csíni!“

Ali kak bode z timi neszmlenimi?“ Od toga nász povcsí Jezus vu ednoj priszpodobnoszti :

„Priszpodobno je Králevszstvo nebeszko k esloveki králi, steri je stéó racsun csiniti z szlugami szvojimi. Gda bi pa zácsao on racsun csiniti, prinesen je nyemi eden du'zník, kí je du'zen bio deszét jezér talentomov (petnájszet do dvajszeti millionov raniski). Gda pa nebi méo z kém plácsati, zapovedao je Goszpôd nyegov odati nyega, i 'zeno i deczo, i vsza ka je méo ino plácsati. Doli szpadnovsi záto te szluga, molo sze je nyemi, govorécsi: „Goszpodne! mej potrplénye z menom i vsza ti plácsam.“ Szmilüvao sze je pa te Goszpôd nad szlugom onim, púsztó ga je, i vesz dug nyemi je odpúsztó. Vöidôcsi pa szluga on, naisao je ednoga z szebom szlü'zécsega, kí nyemi je du'zen bio sztô 'zukavczov (blúzi pét dvajszeti raniski), i zgrabívsi ga, zadávlaó ga je, erkôcsi: „plácsaj mi, ka szí du'zen!“ Doli pa szpadnovsi te 'z nyim szlü'zécí pred

nogé nyegove, proszo ga je erkôcsi, mej potrplénye z menom, i vsza ti plácsam. On je pa nej stéó, nego idôcsi ga je vu temniczo vrgao, dokecs bi plácsao, ka je du'zen bio. Gda bi pa vidili ti 'z nyim szlü'zécí, stera szo sze zgôdila, jáko szo sze razdrézelili, ino idôcsi szo oznanili goszpôdi szvojemi vsza, stera szo sze zgôdila. Teda ga je prizvao goszpôd nyegov i ercsé nyemi: „húdi szluga, vesz on dúg szem ti odpúsztó, da szí me proszo: nej sze je trebelo i tebi szmilüvati nad z tebom vrét szlü'zécísim tivárisom tvojim, liki szem sze i jasz nad tebom szmilüvao?“ I razszrdo sze je goszpôd nyegov, dao ga je hohárom, dokecs bi plácsao vsze, ka je du'zen bio.“ — „Tak i Ocsa moj nebeszki vesiní vam, csi neodpúsztíte vszáki brati szvojemi z szrczá szvojega presztoplenýa nyegova!“

21. Od poníznoszti.

Jezus je erkao nikim, kí szo stímali vu szebi, ka szo pravicsni i te drúge szo za niko meli, eto príliko : „Dvá csloveka szta gori sla vu Czérkev Bogá molit eden Farizeus i te drúgi publikánus. Farizeus sztojécsi je pri szebi etak molo : „Bóg hválo ti dávam, ka szem nej, liki drúgi lűdjé, zgrablűvci, nepravicsni, prázniczke, ali kak i ete publikánus. Posztim sze dvakrat vu tjédni, i deszetino dam ze-vszeza, ka ládam.“ I publikánus ôzdalecs sztojécsi, je nej stéo ni ôcsi vu nebésza prizdignoti, nego sze je bio vu prsi szvoje, govorécsi : „Bóg ! ftisaj sze meni grêsniki!“ Velim vam, doli je sao ete szpravicsani vu hízo szvojo bole, liki ov. Ár vszáki, kí sze zviszi, ponízi sze ; kí sze pa ponízi, zviszi sze.“

Vu drúgom hípi szo prisztôpili vucseniczke k Jezusi erkôcsi : „Sto je te náj véksi vu Králevsztvi nebeszkom?“ I prizvavsi Jezus edno dête, posztavo je je na sziêdi med nyimi, ino je erkao : „Zaisztino velim vam, csi sze neobrnéte i bodete, liki decza, z nikak-sim tálom neprídete vu Králevsztvo nebeszko. Sterikoli sze záto ponízi, liki eto dête, té náj véksi bode vu Králevsztvi nebeszkom ; i sterikoli gori vzeme tákse dête vu Iméni mojem, mené vzeme gori. Vidite, da nezavr'zete ni ednoga z eti máli ! Ár velim vam, kâ Angelje nyihovi vu nebészaj vszigdár glédajo obráz Ocsé moga, kí je vu nebészaj.“

Pá drúgoga hípa je bio Jezus v Jerusálemi v Czérkvi, i erkao je vu vcseneyj szvojem : „Varte sze od píszacsov, kí scséjo vu dúgi szűknaj hoditi i poklányanye meti na placzáj, i prêdnye sztolcze vu szpráviscsaj, i prêdnye szedênye pri goszczseneyj.“ Etak vu-

csécsi szi je széo pred Czerkevno Ladiczo, da bi vido, kakda bi lúdsztvo metalo pêneze vu to Ladiczo. I vnôgi bogati szo vrgli notri doszta. Prisla tûdi edna szirôta vdovicza, stera je vrgla dvá pêneza. I prizvajôcsi vucseníke szvoje, eresé nyim : „Zaisztino velim vam, ka je eta szirôta vdovicza od vszej, kî szo metalí, vecs vrgla vu ladiczo. Ár szo vszi z obilnoszti szvoje metalí, eta pa szvojega szíromastva vsza, ka je mêla, notri vrgla, czêlo 'zivlêneye szvoje.“

22. Jezusa preobrázanye.

Jezus je nika prvle pred szvojim szlêdnyim v Jerusálem idényem, k szebi vzéo trí szvoje vucseníke, Petra, Jakuba i Jánosa, i gori je je pelao na edno visziko gorô zôszeb. I premêno sze je pred nyimi, szvêto sze je obráz nyegov, liki szuncze, gvant pa nyegov sze blízskao i bêli grátáo jáko, liki sznêg ; kaksega fárbar na zemli nemre obêliti. I szkázala szta sze nyemi Môses i Eliás vu díki, gucsécsa z Jezusom od szmrti nyegove, stero je mêo sztrpeti v Jerusálemi. Na Petra pa i kí szo 'z nyim bilí je veliki szen szpadno. Predramivsi sze pa, vidili szo díko nyegovo, i tiva dvá mô'za 'z nyim sztojécsiva. Teda velí Peter Jezusi : „Goszpodne ! dobro je nam eti bidti : Napravmo trí satore, Tebi ednoga, Môsesi ednoga, i ednoga Eliasi.“ Ár je nêznao, ka bi gúcsao, ár szo bilí presztraseni. Gda je pa escse gúcsao, eden szvetli oblák je nyé obszenczao. I prisao je glász z obláka, govorécsi : „Ete je moj lübléni Szin, v sterom sze mi je dobro dopadnolo, nyega poszlúsajte !“ I kak sze je té glász zgôdo, náiden je Jezus szam. Vucsenícze pa szpadnovsi na obráz, zbojali szo sze jáko. I prisztôpivsi Jezus. dotekno sze ji je, ino je erkao : „Sztante gori, i nebojte sze !“ — I doliidôcsi z gore, prepovedao nyim je Jezus, erkôcsi : „Nikomí nepovejte to vidêneye, dokecs Szin cslovecsi od mrtvi gori nesztáne.“

23. Jezus tríkrát príde v Bethánio.

Edno vôro hoda od Jerusálema, z ovkraj Oliveczke gore je bila Bethánia, eden váras, v sterom je 'zivo te pobo'zen Lázar z dvôma szvojima szesztrama Márthov i Máriov, steri szo od Jezusa jáko lübléni, i Nyega csesztô na sztan goriprijali. Prigôdilo sze je ka je ednôk k nyim prisao, i vszi dományi szo jáko radi bilí, vszáki v szvojo dôb. Mária szi je szêla pri nogáj Jezusovi, i poszlúsala je

Rêcs nyegovo ; Martha je pa pascsliva bila okôli vnogoga szlû'zenyá. Posztanovsa pa ercsé : „Goszpodne! nemáras, ka me je szesztra moja szamo nihála szlû'zit? Povej ji záto, naj mi pomága.“ Odgovorécsi pa ercsé nyê Jezus : „Mártha, Mártha szkrbís sze i pascsis sze okôli vnôga ; Edno je pa potrêbno. Mária szí je odebrála te dober tál, steri sze nevezeme od nyé.“

Jezus je pri szvojem szlêdnyem tá idênyi v Jerusálem na pôti ete glászi vzéo z Bethánie : „Goszpodne, ovo steroga lûbis, je jáko nemocsen.“ Szlísavsi pa Jezus ercsé : „Eta nemocsnoszt je nej k szmrí, nego na Bo'zo díko, naj sze dícsi Szín Bo'zi po nyem.“ Jezus je potom escse osztano tam, vu sterom meszti je bio, dvá dní, i teda ercsé vucseníkom szvojim : „hodmo pá vu Judeo!“ Velíjo nyemi vucseníczke : „zdá szo te iszkali kamenüvati 'Zidovje, i pá ides tá?“ — Odgôvoro je Jezus : „Csi sto vu dnévi hodi, nepotekne sze.“ Potom nyim velí : „Lázár nas priátel je zászpao ; ali idem naj ga obüdim.“ Erkli szo nyemi vucseníczke : „Goszpodne csi je zászpao, ozdrávi.“ Erkao je pa tô Jezus od szmrí nyegove, oni szo pa stímali ka od szpanyá szna právi. Teda nyim záto ercsé Jezus ocšiveszno : „Lázár je mro ; ali hodmo k nyemi.“ I sli szo tá. Kak je pa Mártha zacšúla, ka Jezus ide, pred Nyega je bê'zala i erkla Nyemi : „Goszpodne, da bi eti bio, brat moj nebi mro.“ Velí nyê Jezus : „Gorisztáne brat tvoj.“ — Velí nyemi Mártha : „znam, ka gorisztáne, vu gorisztányej na szlêdnyi dén,“ Ercsé nyê Jezus : „Jasz szem gorisztanenyé i 'zítek. Kí verje vu meni, i csi merjé, 'zívo bode, i vszáki, kí 'zivé, i verje vu meni,

nemerjé na veke. Verjes tó?“ Veli nyemi: „Kapa Goszpodne, jasz verjem, ka szi tí Krisztus ov Szin Bo'zi na Szvét pridócsi.“ Na tó je zvála Mário szesztro szvojo, z sterov szo bili vnôgi 'Zidovje, tróstajócsi nyô. Mári je prisla hitro, i 'Zidovje, kí szo stímali, ka ide k grobi Lázara, naj sze tam jôcse, szo jo naszledüvali. Mária je szpádnola pred nogé Jezusove, govorécsa: „Goszpodne, da bi tí eti bio, nebi mro brat moj.“ Jezus záto, kak jo je vido plakajóeso i 'z nyôv pridócese 'Zidove plakajócese, zaskrípno je vu Dúhi i zburkao sze je, ino sze je zaszkuzo. Pravili szo záto 'Zidovje: „Ovo, kakda ga je lúbo!“ Erkao je Jezus: „gde szte ga polo'zili?“ Veli jo nyemi: „Goszpodne, hodi i pogledni,“ Mislzili szo ka szamo grob scsé viditi, ár pomócs szo 'ze stímali készno biditi. Bíla je pa lüknya, i kamen je bio na nyô djáni. Ercsé Jezus: „Vzemte te kamen.“ Veli nyemi Mártha: „Goszpodne, 'ze disí, ár je 'ze strtoga dnéva.“ Veli ji Jezus: „Nej szem ti pravo, ka csi bos vervalá, vídila bos diko Bo'zo?“ Vkráj szo vzéli te kamen. Jezus je pa gori zdigno ocsí i erkao; Ocsa hválo ti dájem, ka szi me poszlúno: — jasz szem pa znao, ka me vszigidár poszlúnes; — ali za volo lüdsztva okóli sztojécsega velim, naj verjejo, ka szi me Tí poszlao.“ I eta govorécsi je z velikim glászom kríesao: „Lázár hodi vó!“ I vó je

prisao te mrtvi zvézane roké i nogé majócsi z povialom, i obráz nyegov je z briszacsov obdáni bio.“ Veli nyim Jezus: „Odvé'zte ga, i púsztite ga, naj ide.“

Po tom sze je zdr'závao Jezus niki csasz vu szamôszti, vu Efrem váراسi blúzi pri pûszcsávi. Z sesztimi dnévi pa pred Vûz-mom je pá v Bethánio prisao, gde szo Nyemi napravili vecsérjo, vu hizi nikoga Simona, i Mártha je szlú'zila, Lázar je pa eden bio z oni, kí szo vkûp doli szeli. Vzéla je pa Mária eden fûnt z prá-voga nárdusa dráge masztí, i mázala je nogé Jezusove, bríszala je z vlászmi szojimi nogé nyegove, hi'za je pa napunyena z disényem te masztí. Velí zátó z Vucseníkov nyegovi eden, Judás Iskariotes, kí ga je bodôcsi bio odati : „Zaka je tó mazalo nej odáno za trí sztô szôdov i dáno szíromákóm?“ — Erkao je pa tó nej, da bi szkrb méo na szíromáke, nego, ka je tát bio, i mosnyô je méo, i ona, stera szo notri metali je on noszo. — Erkao je Jezus : „Niháj jo. Dobro delo je vcsiníla z menom. Ár szíromáke bodte vszígdar z szebom meli, i gda seséte morete nyim dobro csiniti ; mené pa nebodete vszígdar meli. Ona, ka je mēla je vcsiníla, naprê je pri-sla mazat moje tēlo na pokápanye. Zaisztino velim vam, gdekoli sze bode predgao ete Evangeliom vu czêlom Szvêti, i ka je ona vcsiníla, gúcsalo sze bode na nyé szpomínanye.“

24. Jezusa taidénye v Jerusálem.

Te drúgi dén je sao Jezus z Bethánie v Jerusálem. I pridô-csi v Bethfágo k Oliveczkoj gori, je poszlaeo dvá vucseníka, govo-récsi nyima : „Idita vu eto vész, stera je pred vama, i preczi ná-i-deta edno oszelniczo privézano i 'zrbé 'z nyôv ; odvé'zta jo, i pri-pelajta jo meni. I esi bode vama sto kâ pravo, povejta : „Gospôd nyé potrebúje, i preczi je odpûszti.“ Tó je pa vsze vcsinyeno, da bi sze szpuníla Rêcs po proroki povêdana : „Povejta cséri Sionszkoj : Ovo Král tvoj ide tebi pokoren i szedécsi na oszelniczi, i 'zrbéti

pod járem navajene oszelnicze.“ Idôcsa tiva vucsenika, vesínila szta, kak je nyima zapovedao Jezus, pripelala szta to oszelniczo i 'zrbé i djalá szta na nyidva gvant szvoj i gori szta ga poszádila na nyega. To drúgo lúdsztvo je pa presztéralo gvant szvoj na pôt ; niki szo pa szekali vejje z drevja i na pôt metali. To lúdsztvo pa napréidôcse i naszledüvájôcse je kricsalo govorécse : „Hosánna Színi Dávidovomi ! Blagoszlovenj, kí je prisao vu Iméni Goszpodnovom ! Hosánna na viszíni !“

I kak sze je priblí'zao Jezus k Jerusálemi, vidôcsi to meszto, jôkao je nad nyim, govorécsi : „Da bi tí poznalo, i escse vu etom tvojem dnévi, stera szlísijo k mîri tvojemí ! zdâ je pa szkrito od ôcsi tvoji. Ár prídejo dnévi na tébe, i okôli tébe vr'zejo nepriátelje tvoji szpicze, i obszédejo te, i vküp te sztíznejo na vsze kraje ; i z zemlov te zglíhajo, i színi tvoje vu tebi, i nenihájo vu tebi kamen na kamni, ka szí nej szpoznalo vrêmen priglédanya tvojega !“ — I nôtri idôcsi vu Czérkev, zácsao je vö metati te odávájôcse vu nyê i kúpüvájôcse i sztole pênez minyávczov je szpremetao i sztolcze golôb odávvczov. I ercsé nyim : „Piszano je : Hi'za moja sze Hi'za molitvena bode zvála“ ví szte jo pa napravili na razbojnikov jamo. Szlísavsi pa poglavníczke popôvszki i pizácské deczo kricséso vu Czérkvi : „Hosánna Színi Dávidovomi !“ razcsémerili szo sze i erkli szo Nyemi : „csújes, ka eti právjio ?“ Jezus nyim je pa erkao : „kakpa ! jeli szte nigdár nej esteli : z vüszti málicski i cze- czájôcsi szí szí hválo szpravo ! — ?“ I nihávsi je, vö je sao z meszta v Bethánio, i tam je osztano. — Rano (v Pondélek) pa nazâ idôcsi vu meszto, je ogládo. I vidôcsi edno figovo drêvo kre pôti, majôcse lísztje. I pridocsi k nyemi, nika je nej naisao, nego li lísztje, ár je nej bilo escse vrêmen fig. I Jezus ercsé nyemi : „Nigdár vecs z tébe na veke nisese száda ne jej ! I preczi je poszênolo ono figovo drêvo do korenjá. — Eto figovo drêvo je kêp lúdsztva 'zidovszkoga, stero je túdi nêstelo száda prinásati.

25. Od goríc z delavecz i králevszkoga gosztívanya.

V tom isztom dnévi je gúcsao Jezus v Jerusálemi naszledüvájôcse prílike : „Bio je eden goszpodár cslovek, kí je poszádo gorícze, i okôli zagrádo z pletom, i szkopao je v nyí preso, i poczimprao je türen i vö je je dao delaveczom i odísao je inam. Gda bi sze pa priblí'závalo vrêmen brátve száda, poszlae je szluge szvoje k tim delaveczom, da bi vzéli szád nyí. I delaveczí prijavsi szluge

nyegove, nisteroga szo zbili, nisteroga szo pa bujli, nisteroga szo pa szkamenüvali. Pá je poszlao drúge szluge vecs od ti prvi, i vesínili szo nyim rávno tak. Ob szlédnyim pa posle k nyim sziná szvojeja, govorécsi: „zasztôpijo sze sziná mojega.“ Ti delavezi pa, gda bi vidili sziná, erkli szo med szebom: „ete je te órocsník, pojte, bujmo ga, i ládajmo nyegovo órocsíno.“ I vzéli szo ga, i vö szo ga vrgli z vinograda i bujli szo ga. Záto, gda príde Goszpôd toga vinograda, ka bode csinío delavezom onim?“ Erkli szo nyemi: „te húde hüdô pogübí, i goricze vö dá drúgim delavezom, steri nyemi notri dájo szád vu szvojem vrêmeni.“ Velí nyim Jezus: „Záto velim vam: „vkraj sze vzeme od vász Králevsztvo Bo'ze, i dá sze poganom prinásajôcsim szád nyegov.“

Erkao nyim je pá drúgo príliko, govorécsi: „Priszpodobno je Králevsztvo nebeszko k csloveki Králi, kí je napravo gosztüvanye Színi szvojemí, i poszlao szluge szvoje zvat te pozváne na gosztüvanye; i nej szo steli prídti. Pá posle drúge szluge erkôcsi: „povejte tim pozvánim: ovo, obed moj szem pripravo, moji günczi i tûcsne sztvári szo bujte, i vsza szo gotova; pojte na gosztüvanye.“ Oni szo pa nêmarali za nyé, i odísli szo, kí na szvojo nyivo, kí pa na szvoje preküpsüvanye. Ti drúgi szo pa zgrabili szluge nyegove, ospotali szo je, ino szo je bujli. Gda bi pa csüo te Král, razszrdo sze je, i poszlao je vojszko szvojo, i pogúbo je lüdomorceze one, i meszto nyíhovo je zé'zgao. Teda velí szlugom szvojim: „gosztüvanye je isztina, gotovo, ali ti pozváni szo ga nëvrêdni. Idte záto

na kri'zopotje, i kékoli náidete, zovte je na gosztüvanye.“ I vöidôcsi szlugi oni na potí, vküp szo szpravili vsze, sterekoli szo naisli, i dobre i lagove. I napunilo sze je gosztüvanye z timi szedécsimi. Notri pa idôcsi Král glédát te szedécse, vido je tam ednoga csloveka, kí je nêbio obleceni z gvantom gosztüvanya, i velí nyemi: „priátel, kakda szi eszi notri prisao, nemajôcsi gvanta szvadbenoga?“ On je pa zanêmo. Teda ersé te Král: „Vr'zte ga vu vürêsnyo kmiczo, tam bode jôkanye i zobno skrípanye. Ár ji je doszta pozváni, ali malo ji je odebráni.“

Drúgoga hípa prôti nepobo'zoszti pizácsov i Farizeusov gucsécsi Jezus je z etimi recsmí dokoncsao: „Jerusálem! Jerusálem! kí vmárjas proroke, i kamenújes one, steri sze k tebi posílajo, kelikokrat szem stéo vküp szpraviti otroke tvoje, liki kokôs vküp szprávla piscsancze szvoje pod perôti, i nej szte steli! Ovo, nihá sze vam, hi'za vasa püsztá: ár velim vam: nebudete me vidili od etecz mao, dokecs nebudete pravili: Blagoszlovleni te idôcsi vu Goszpodnovom Iméni!“

26. Jezusa reesi od szlêdnyi dugovány.

I vöidôcsi Jezus z Czérkvi, prisztôpili szo k Nyemi vucseníczke nyegovi, i kázali szo nyemi te zidíne Czérkvi, ka szo z lëpim kaményem i z dármi osznâ'zene. Jezus nyim je pa erkao: „Nevídite vsza eta? Zaisztino velim vam, z nikaksim tálom sze nenihá kamen na kamni, steri sze porúso nebi. Gda bodte pa vidili, ka je Jerusálem okôli obvzétí od vojszké, teda znájte, ka sze je priblízalo opüszcsávanye nyegovo. Teda kí szo vu Judei naj be'zijo na

goré; i kí szo na szrêdi vu nyem, naj vöido; i kí szo vu dr'zélaj naj notri neido v nyega. Ár szo tô dnévi zadomescsávanya, naj sze szpunijo vsza, stera szo píszana. 'Jaj pa tim noszécсам i nadája-jôcsam vu tizti dnévi. Ár bode sztizskávanye veliko na zemli i szrditoszt nad lüdsztvom etim. I szpádnejo od osztricza mecsa, i v robsztvo bode pelani med vsze pogane, i Jerusálem bode klácseni od poganov, dokecs sze neszpunijo vrêmena poganov.“

I szedécsi Jezus na gori Oliveczkoj pítali szo ga zôszeb Peter i Jakub, i János i András: „Povej nam stero bode znamênye tvojega prîsesztjá i szkoncsanya etoga Szvétá?“ Ercsé nyim Jezus: „Doszta ji prîde vu mojem iméni, govorécsi: jasz szem Krisztus, i vnôge zapelajo. Bodete csüli boje, i bojov glászi. Sztáne národ prôti národi, i králevsztvo prôti králevsztvu i bode glád i pomor i zemlé gíbanye po vnôgi mészta. Teda dájo vász na moko, i vmo-ríjo vász. I predgani bode ete Fvangeliom Králevsztvá Bo'zega po vszem Szvétu, na szvedosztvo vszemi národi; i teda prîde konecz. I bode teda velika moka, kaksá je nej bíla od zacsétka Szvétá, notri do toga mao, niti je nebode. Teda, csi sto vam bode pravo: „Ovo eti je Krisztus, ali eti,“ ne verte. Ár liki blísk szhája od szuncsenoga zhoda, i szká'ze sze notri do záhoda: tak bode i prîsesztjé Sziná cslovecsega. Ár, gde bode mrlina, tá bode sze szprávlali i orli. — Preczi pa po mokaj oni dnévov potemnej szuncze, i mészecz nedá szvetloszti szvoje, i zvézde bode kapale z nebész, i mócsi nebeszke sze gíbale bode. I teda sze szká'ze znamênye Sziná cslovecsega na Nébi. I teda sze bode plakali vszi národi zemle, i vidili bode Sziná cslovecsega pridôcsega na obláki nebeszkom z mocsjôv i díkov velikov. I posle Angele szvoje z trombônte glászom velikim, i v kûp szprávjijo te odebráne nyegove od stiri vetrov, od edni krajôv nebész, notri do drúgi nyí krajov. — Od oni dnévov pa i vöre nisece nezna, niti Angelje nebeszki, nego Ocsa moj szam. Veroszttújte záto, da neznate, stero vëro vas Goszpôd prîde.“

27. Recsí Jezusa od szlédnyi dugovány.

Teda priszpodobno bode Králevsztvo nebeszko k deszét deviczam, stere szo vzelé lampase szvoje i vö szo sle prôti 'zenini. Pét ji je pa 'z nyí bilo csedni, pét pa nôri. Te nôre szo vzelé lampase z' szebom, ali nej szo vzelé olia. Te csedne szo pa vzelé oli v poszôdáj szvoji z lampasmi szvojimi. Gda bi sze pa müdio 'zenin, zadrêmale szo vsze, ino szo zászpale. Opôlnôcsi je pa

kríesanye posztanolo : „ovo 'zenin ide, idte vö pred nyega!„ Teda szo gorisztanole vsze one devojke, i osznâ'zile szo lampase szvoje. Te nôre szo pa tim csednim erkle: dájte nam z olia vasega, ár lampasje nasi vgasújejo!“ Ogdôvorile szo pa te csedne, govorécse; „nej tak, naj kak zadoszta nebode nam i vam, nego idite bole k odávczom i kúpte szi ga,“ Gda bi pa one odísle kúpüvat, prisao je te 'zenin, i te gotove szo notri sle 'z nyim na gosztüvanye, i zaprte szo dveri. Potom szo pa prisle i te drüge devicze erkôcse: Goszpodne, Goszpodne, odpri nam!“ On pa odgovorécsi ercsé: „zaisztino velim vam, neznam vász.“ — Verosztújte záto, da neznate dnéva niti vöre, vu steroj Szin cslovecsi príde. — Ár liki cslove na pôtidôcsi, je zézvao szvoje szluge, i'tá nyim je dao blágo szvoje. Tomi ednomi je dao pét talentomov, tomi drügomi dvá, tomi trétjemi pa ednoga, vszák-semi pôleg soje premôcsi, i odísao je preczi. Idôcsi pa, ki je pét talentomov vzéo, pritr'zo je 'z nyimi drúgi pét talentomov. Z priszpodobnim tálom, i kí je dvá vzéo, je dôbo dvá drúgiva. Ki je pa toga ednoga vzéo, idôcsi, zakopao ga je v zemlo i szkrió je pêne.

ze goszpôda szvojega. Po vnôgom vrêmeni je pa prisao te goszpôd oni szlugov, i csiní 'z nyimi racsun. I naprê sztôpi te prvi, govorécsi: „Goszpodne, pét talentomov szi mi dao, ovo drúgi pét talentomov szem dôbo 'z nyimi.“ Ercsé pa nyemi goszpôd nyegov: „dobro je, szluga dober i veren, nad malim szi bio veren, nad vnôgim te posztávím: idi notri vu radoszt goszpôda tvojega!“ Prisao je i te drúgi z szvojima dvôma vdoblenima talentomoma: i tomi je goszpôd priszpodobno erkao. Na szlêdnye príde i te trétji, ino ercsé: Goszpodne, znao szem, ka szi tí trdi cslovek; 'zenyas, gde szi nej szejao, i szprávlas, gde szi nej raszipávaov. I bojécsi. szem sao i szkrió talentom tvoj vu zemlo. Ovo más to tvoje.“ Ercsé nyemi goszpôd nyegov; „lagov i ftraglivi szluga! i csi bi tak bilo kak právis, dônok bi du'zen bio dati pêneze moje minyá-

vzom, i pridôcsi bi jasz vzéo to moje z 'zojom. Záto vzemte od nyega te tálentom, i dájte ga tomi, kí má deszét. Ár vszákomi, steri má, sze dá, i obiljávae bode; od nemajôcsega sze pa i tô vzeme, ka má. I toga nehasznovitoga szlugo vö vr'zte vu vünêsnyo kmiczó, tam bode jôkanye i zobno skrípanye.“

„Gda pa príde te Szin cslovecsi vu díki szvojoj, vküp sze bodo szprávlali pred Nyega vszi národi. I odlôcsi je ednoga od drúgoga, liki pasztér razlôcsi ovezé od kozlov, i posztávi ovezé z dôszne szvoje; te kozle pa z lêve. Teda ersé te Král onim, kí szo 'z nyegove dôszne: „Pojte blagoszlovleni Ocsé mojega, ôrokújte pripravleno vam Králevstvo od zacsétka Szvétá. Ár szem lacsen bio, i dáli szte mi jeszti. 'Zéden szem bio i napojili szte me. Pôtnik szem bio i gori szte me príjali. Nági szem bio i odeli szte me. Beté'zen szem bio, i priglednoli szte me. V temniczi szem bio, i prisli szte k meni.“ Teda bodo Nyemi odgovárajali ti pravicsni, govorécsi: „Goszpodne, gda szmo tebi tak szlú'zili?“ I odgovorécsi te Král ersé nyim: „Zaisztino velim vam, kakoli szte vcsínili ednomi z eti brátov moji ti náj ménsi, meni szte vcsínili.“ Teda ersé i onim, kí bodo z lêve sztráni. Odídte od méne, prekléti vu ogen vek i vecsen, kí je szprávleni vrági, i Angelom nyegovim! Ár szem lacsen bio, i nej szte mi dáli jeszti; 'zéden szem bio, i nej szte me napojili; pôtnik szem bio, i nej szte me gori príjali; nági szem bio, i nej szte me odeli; beté'zen i v temniczi szem bio, i nej szte me priglednoli.“ Teda bodo nyemi odgovárajali i oni, govorécsi: „Goszpodne, gda szmo te vidili lacsnoga, ali 'zédnoga, ali pôtnika, ali nágoga, ali beté'znoga, ali v temniczi, i nej szmo ti szlú'zili?“ Teda odgovorí nyim govorécsi: „Zaisztino velim vam, kakoli szte nej vcsínili ednomi z eti náj ménsi, ni meni szte nej vcsínili.“ I odído eti vu moko vek i vecsno; ti pravicsni pa vu 'zítek vek i vecsni!“

28. Nôg mûvanye i Krisztusova Szvétá Vecsérja.

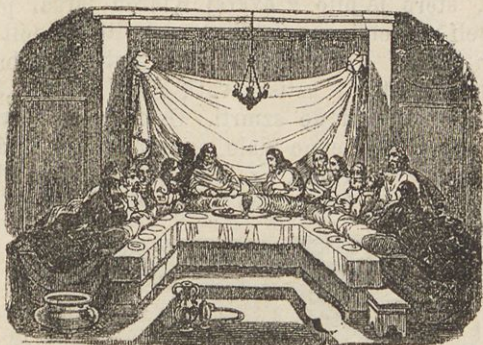
Jezus je te szlédnye dní pred szvojjim trplênym cserez dnéva vu Czérkvi vsio, na nôcs sze je pa v Bethánio na sztán vzéo. Te sze je zgôdilo eden vecsér, ka je Jezus od vecsérje gorisztano, i doli dene gvant i vzeme briszacso i opáse sze 'z nyôv. Potom vlijé vodô vu mûvaoniczo, i zácsao je mûvati nogé vucseníkov i briszati z briszácsov. Pridôcsi k Simon Petri, velí Nyemi on: „Goszpodne, tí bi meni mujvae nogé?“ Odgôvoro je Jezus: „Ka jasz csiním, ti

zdâ neznas; szpoznas pa potom.“ (Kakti eto nôgmûvanye je znamenilo ono dûhovno ocsiscsavanye, steroga szo potrêbni vszi, kí z Jezusom tál meti 'zelejo.) Velí Peter: „Z nikaksim tálom nebos prao nogé moje na veke.“ Odgôvoro nyemi je Jezus: „Csi ti ne bom mujvao, nemas tála z menom.“ Szlísavsi eta Peter velí: „Goszpodne, nej li nogé moje szamo, nego i rokê i glavô.“ Velí nyemi Jezus: „Kí je mujti, nej nyemi je potrêbno, nego naj li nogé muje, ár je csíszti czêli. I vi sz te csíszti, ali nej vszi.“ Ár je dobro znao, ka je 'ze vrág vrgao vu szrece Judás Iskariotesa naj ga odá; za toga volo je pravo: Nej szte vsz í csíszti.“ Potom szí je doli szeo Jezus, ino erkao vucseníkom szvojom: „Znáte, ka szem vam vesino? Ví mené zovéte, Vucsitel i Goszpôd, i dobro velíte; ár szem. Csi szem záto jasz Goszpôd i Vucsitel mujvao nogé vase, i ví morete eden drúgomi prati nogé. Példo szem vam dao, naj, liki szem jasz vesíno v a m, i ví csiníte. Zaisztino, zaisztino velim vam: Nej je szluga véksi od goszpôda szvojega, niti te poszelnik je nej véksi od onoga, kí ga je poszlaó. Csi eta znáte blá'zeni szte, csi je i csiníte.“

I prvi dén prêsisnyekov, gda bi ágnecea vûzenszkoga klali (v Csetrtek) ercséjo Jezusi vucseníczke nyegovi: „Gde scsés, da idôcsi pripravimo, naj jês ágnecea?“ I poszlaó je dvá z szvoji vucseníkov v Jerusálem, i ercsé nyima: Idita vu meszto, i pred váj príde eden cslovek vres vodé noszécisi, za nyim idta. I gde bode notri sao, povejta te hi'ze goszpodári: Vucsitel velí, gde je ostaría, gde jêm ágnecea z mojimi vucseníkmi? I on vam poká'ze veliko vecsérjeniczo, tan nam pripravte.“ I vö szo sli vucseníczke nyegovi i prisli szo vu meszto, i naisli szo tak, liki je nyim povedao, i pripravili szo toga ágnecea. I gda je vecsér posztano, sao je i Jezus z Vucseníkmi szvojimi v Jerusálem. Na pôti kre goríc z táidôcsi, je erkao Jezus: „Jasz szem te isztinszki trsz, i Ocsa moj je goríc delavecz. Vszáko rozgo, stera vu meni neprinása száda, vkraj vrê'ze; i vszáko, stera szád prinása, ocsíszti, naj vecs száda prinása. Osztante vu meni i jasz vu vami. Liki rozga nemore száda neszti száma od szébe, nego csi osztáne na trszí; tak ni ví, csi vu meni neosztánete. Csi sto neosztáne vu meni, vö sze vrê'ze, liki rozga, i poszêne, i vküp je poberéjo i vu ogen je vrê'zejo i zgurí.“ Vnôge drúge etak znamenite recsí je gúcsao Jezus vu eti szlêdnýi dnévi pred mokami szvojimi, vucseníkom szvojom, náime od Dûhá Szvétoga steroga nyim poszlati obecsao. Stere Recsí sze gori náidejo vu Evangeliomi Szvétoga Jánosa.

Gda szo pa doli szeli ino ágnezza vŕzenszkoga jeli, ercsé Jezus vucseníkom szvojim : „Zaisztino velim vam, eden me z vász odá, kí z menom jej. Oni szo sze pa zácsali 'zalosztiti, i praviti

nyemi eden po ednom : „nej li jasz?“ I te drŕugi : „nej li jasz?“ On pa ercsé nyim : „Eden z ti dvanájszet, kí namáka z menom vu szkledo. Isztína Szin eslovecsi ide, liki je píszano od nyega. Jaj pa esloveki onomi, po kom sze Szin eslovecsi odá; bole bi nyemi bilô, da bi sze nigdár nênarôdo on eslovek.“

I gda bi oni jeli vzéo je Jezus krŕih i blagoszlovivsi vlomo ga je, i dao ga je vucseníkom, govorèsi : „Vzemite, jête, eto je moje têlo, stero sze za vász dá; tô csinte na moje szpomínanye.“ I vzéo je peháar i blagoszlovivsi dao ga je nyim, govorèsi : „Píte z etoga vszi; tô je moja krv nôvoga Zákona, stera sze za vnôge vöprelejé na odpúszesanye grêhov. Velim vam : Nebodem pio od eti mao z etoga száda toga trsza notri do onoga dnéva, gda bom ga pio z vami nôvoga vu králevsztvi Ocsé mojega.“

29. Jezus v Gethsemáne püngradi.

I hválo szpopêvavsi ('Zolt. 115—118.) pôleg návade Szvétka Vŕzenszkoga, szo vö sli na goro oliveczko. I ercsé Jezus na pôti Vucseníkom szvojim : „Ví sze vszi szpácsite vu meni esese vu etoj noci. Ár je píszano : zbíjem pasztéra i razbe'zíjo ovezé te esrêde. Ali po mojem gorisztanênyi bom pred vami sao v Galileo.“ Odgovorèsi pa Peter, ercsé nyemi : „I csi sze vszi szpácsíjo vu tebi, jasz sze nigdár neszpácsim.“ Ercsé nyemi Jezus : „Zaisztino velim tebi : Vu etoj noci, prvle liki bode kokôt popêvao, me tríkrát

zatajís,“ Velí nyemi Peter : „I csi de mi z tebom mrêti, dônok te nezatajím. Sz priszpodobnim tálom szo erkli i vszi vucseníczke.

Teda je prisao Jezus 'z nyimi na meszto, stero sze veli Gethsemáne, stero je bilo z ovkraj Kidron járka, pri gori oliveczkoj. I velí vucseníkom szvojim : „szedte szí doli eti, dokecs idôcsi molim etam.“ I z szebom je vzéo Petra Jakuba i Jánosa, zácsao sze je 'zalosztiti i sztiszkávati, i velí nyim : „Jáko je 'zalosztna dúsa moja notri do szmrti. Osztante eti i verosztújte z menom.“ I naprêidôcsi edno malo, szpadno je na obráz szvoj molécsi i govorécsi : „Ocsa moj, csi je mogôcse, naj prêde od méne ete pehár, ali nei, 'kak jasz scsém, nego kak tí.“ I prisao je k vu-

sceníkom i naisao je nyé, ka szo szpáli, i velí Petri : „Tak nemorete edno vöro verosztúvati z menom? Verosztújte i molte, da vu szkúsávanye neprídete : Dúh je isztina gotov, ali têlo je szlabo.“ Páli drügôcs idôcsi je molo, govorécsi : „Ocsa moj, csi nemore ete pehár prêdti od méne, nego csi ga pijém, bojdi vola Tvoja!“ I pridôcsi, naide je pá li szpajôcse, ár szo nyíhove ocsí 'zmetne bilé. I nihá je, i odíde, i pá moli tretícs tô iszto Rêcs govorécsi. Szkázao sze je pa Nyemi Ángel od nébe, steri ga je krepío. I gda bi bio vu boji te szmrti, pobo'znêse je molo. Bío je pa znój nyegov, liki kaple krvi, tekôcse na zemlo. I gda bi gorisztano od molítvi. pridôcsi k vucseníkom, ercsé nyím : „Szpite nadale i pocsívajte. Ovo priblí'zala sze je vöra, i Szin cslovecsi sze dá vu roké grêsníkom. Sztante gori, pojdmó. Ovo priblí'zao sze je kí me odá.“

30. Jezusa zgrábijo, i Peter ga zatají.

Júdas Iskáriotes je vládníkom Popôvzskim 'Zidovov obecsao, ka nyim Jezusa v rôke dá, steri szo nyemi za tô plácsali treszeti

srebrni pênez. Da je pa Júdas znao, ka sze Jezus dosztakrát vküp szpravo v Gethsemáni z vucseníkmi szvojimi, tá je pelao te sereg vítězov i szluge Ferizeusov, stere szo vládniczke popôvuszki ino sztarisi lüdsztva z oro'zjom i drogmí vö poszlali. Júdas nyim je dao znamênye, govorécsi: „Steroga jasz kúsнем, té je, primte ga.“ I preczi prisztôpivsi k Jezusi, ercsé: „Zdrav bojdi Rabbi!“ i kúsno ga je. Jezus nyemi pa ercsé: „Judas, z kúsüvanyem Sziná cslovecsega odás?“ Vidôcsi pa vucseniczke nyegovi, stero sze je godílo, erkli szo nyemi: „Goszpodne, jeli homo je bilí z mecsom?“ I Peter nêcsákajôcs na odgovor Jezusa, je vöpotégno mecs i vdaro je vísisnyega Popa szlugo, i odszekao nyemi je dêszno vühô. Bilô je pa imé szlugo Málkus. Erkao je teda Jezus Petri: „Vtekní mecs tvoj vu no'znicze. Jeli te pehár, steroga mi je Ocsa dao, nebom píó?“ I doteknovsi sze vühá nyegovoga, zvrácsó ga je. Vidôcsi pa vucseniczke Jezusovi, ka sze nescse prôti dr'zati, niháli szo ga vszi, i odbê'zali szo. I niksi mladénecz (vêm Mark Evangelista) je naszledüvao Jezusa, oblecseni v rüsenszkom gvanti na golôti, steroga szo príjali ti szlugi. On pa nihá to rüsenszko szra-kiczo, nági be'zêcs od nyí.

Jezus je pelani k vísisnyemi Popi, pri kom je czêli Veliki Tanács vküp szprávleni bio. Peter ga je pa naszledüvao ôzdalecs, notri do dvora vísisnyega Popa. I vküp je szedo z hlápczmi i szegrêvao sze je pri ogní, csákajôcsi vöidênye. Teda je prisla edna z dekél toga vísisnyega Popa, i vidôcsa Petra, gléda na nyega i velí: „I tí szi z Nazarenszkim Jezusom bio. On je pa tajjó, govorécsi: „Neznam ga, niti nerazmim ka tí právis.“ I vö je sao vu predvor, i kokôt je szpopêvao. Ali Peter je nej zaszlísao. I ta deklécska vidôcsa nyega, pá je zácsala praviti tim tam sztojécsim: „Ete je eden z oni.“ On je páli tajjó. I po malom vrêmeni szo pá-

li ti tam sztojécsi pravili Petri: „Zaisztino szi 'z nyí, ár szi Galileánecz, i gúcsanye tvoje je priszpodobno.“ On sze je pa zácsao preklinyati i priszégati: „Neznam csloveka toga, koga právite.“ I drügôcs je kokôt szpopêvao. I zgliedno sze je Jezus na Petra, i szpômeno sze je Peter z Rêcsi Goszpodnove, i vöidôcsi jôkao sze je britko.

31. Jezus pred Kajafásom.

Med tém je Jezus od vísisnyega Popa Kajafása vöszpítávani. Té ga je pítao od vucseníkov nyegovi, i od návuka nyegovoga. Odgôvoro nyemi je pa Jezus: „Jasz szem ocsiveszno gúcsao Szvéti. Jasz szem vszigdár vesío vu Szpráviscsi i vu Czérkvi, gde sze zevszega kraja 'Zidovje vkúp szprávlajo, i vu szkrivnoszti szem nikaj nêgúcsao? Ka mené pítás? Pítaj one, kí szo me poszlúsali, ka szem nyim gúcsao; ovo, tej znájo, ka szem jasz pravo.“ Eta gda bi on velo, eden ti hláp-czov tam sztojécsi je za vúha vdaro Jezusa, erkôcsi: „Tak odgovárjas vísisnyemi Popi?“ Odgovoro nyemi je Jezus: „Csi szem hüdô gúcsao, poszvedocsi od húdoga; csi szem pa dobro, ka me bíjes?“

Vládniczke pa Popôvszki i ti sztari i czêli Tanács szo iszkali krívo szvedosztov prôti Jezusi, da bi ga vmôrili. I nej szo naisli. I csi szo gli vnôgi krívi szvedoczke naprê sztôpili, nyihova szvedoszta szo sze nêglihala. Teda je gorisztano vísisnyí pop i pítao Jezusa: „neodgovorís nika, ka eti prôti tebi szvedocsijo?“ On je pa múcsao, i nika je nej odgôvoro. Pá ga je vsisnyi Pop pítao i nyemi pravo: „Primárjam te na 'zívoga Bôga, naj nam povês, csi szi tí Krisztus, Szin Bo'zi?“ Velí, nyemi Jezus: „Jasz szem. I od széga mao bodete vidili Sziná cslovecsega szedécsega na deszniczi zmo'znozti Bo'ze, i pridôcsega na obláki nebeszkom.“ Teda je te vísisnyi Pop razprascso szüknye szvoje, govorécsi: „Ka nam je vecs potrêbno szvedokov? Ovo, zdâ szte csüli preklinyanye nyegovo z vúszt nyegovi. Ka sze vam zdí?“ Oni szo ga pa vszi szôdili, ka je vrêden szmrta. — Ti mo'zje pa, kí szo dr'zali Jezusa, ospotávali szo ga. I zácsali szo niki plúvati na nyega, i zakrívati obráz nyegov, i za vúha ga bitti i praviti: „prorokúj, sto te je vdaro?“ I hlápczi szo ga z paliczami bili.

I preczi zránya szo pálí Tanács dr'zali vszi vládniczke

popôvszki, i ti sztarisi lüdsztva prôti Jezusi, da bi ga na szmrt dáli. I zvézali szo ga, ino szo ga odpelali, i dáli szo ga Pontius Pilatusi poglavári. Vidôcsi Júdas, kí ga je ôdao, ka jê oszodjen, po'zalo je i nazâ je povrno ti treszeti szrebrni pêneze poglavníkom popôvszkim, i tim sztarisom, govorécsi: „Pregrêso szem, ka szem to nekrivicsno krv ôdao.“ Oni szo pa erkli: „Ka mí máramo, tí vidi!“ I vr'ze te szrebrne pêneze vu Czerkev, obrné sze, odíde i obêszí sze. Poglavniczke popôvszki szo pa vzéli te szrebrne pêneze i erkli szo: „Nej je szlobodno vr'zti vu Czerkevno ladiczo, ár je krví czêna.“ Tanács pa der'zécsi, szo kúpili za nyé edno nyivo loncsárszko na pokopálicse tühénczov. Záto je zvána ona nyiva, n y i v a - k r v í notri do denésnyega dnéva.

32. Jezus pred Pilátusom i Herodesom.

Jezus je pa sztao pred Poglavárom i pítao ga poglavár, gevorécsi: „Tí szí Král 'Zidovszki?“ Jezus nyemi je pa erkao: „Králevszto moje je nej z etoga szvêta. Da bi z etoga szvêta bilo Králevszto moje, szlugi moji bi sze vojszküivali, da bi sze nêdao 'Zidovom.“ Erkao nyemi je záto Pilátus: „Dönok szí tí Král?“ Odgôvoro je Jezus: „Tí velís, ka szem jasz Král. Jasz szem na ete Szvét narodjeni, i na tô szem prisao na ete Szvét, naj szvedocsim

od isztine. Vszáki kí je z isztine, poszlüsa moj glász.“ Velí nyemi Pilátus: „Ka je isztina?“ I tō erkōcsi, páli je vōsao k 'Zidovom, i velí nyim: „Jasz nikaksega zroka nenáidem vu nyem.“ Oni szo sze pa pokrêpili, govorécsi: „gori nadigáva lüdsztvo, vucsécsi po czêloj Judei, zácsavsi od Galilee notri do tecz.“ Pilátus pa, gda bi szlúsao Galileo, pítao je, esi je On Galileánecz. I szpoznávsi, ka je z oblászti Herodesove, poszlaog ga je k Herodesi, steri je v tiszti dnévi, tūdi za Vüzma volo v Jerusálemi bío. Herodes pa vidōcsi Jezusa, sze je jáko radüvao. Ár ga je stéog od vnogo vrêmena mao viditi, ár je vnogo csüo od nyega, i vüpaog sze je, ka de káksa znamênya vido, stero on vesiní. Szpítávao ga je rázlocsna. Jezus je pa nika nêodgōvoro nyemi. Herodes ga pa za niko prestímavsi z szvojov vojszkōv i ospotavsi oblêkao ga je v szvetli gvant, i nazâ ga je poszlaog k Pilátusi. Vesinyena szta szí pa priatela medszebom Pilátus i Herodes vu tisztom dnévi. Ár szta pred témtoga vu protivinsztvi bilá eden prōti drúgomi.

Na Szvéték je pa segō méog te poglavár odpüsztíti lüdsztvi ednoga zvézanoga, steroga szo steli. Meli szo pa teda zvézanoga roba ednoga znamenitoga, razbojnika ino lüdomorcza, kí sze je zvao Barabás. I Pilátus ercsé 'Zidovom: „Steroga seséte, naj vam ga püsztim? Barabása ali Jezusa, kí sze zové Krisztus?“ I gda bi on szedo na szōdnyem sztolezi, poszlála je k nyemi 'zena nyegova govorécsa: „Nika nemas tí z onim pravicsnim; ár szem jasz doszta trpêla dnesz vu szne za nyega volo.“ Poglavnézke pa Popōvszki i tí sztarisi szo nagnoli lüdsztvo, da bi proszili Barabása, Jezusa bi pa pogúbili. Velí nyim Pilátus: „Ka bom pa csinío z Jezusom?“ Velíjo nyemi vszi: „Vzemi ga! rászpi, rászpi ga!“ Gda bi pa vido Pilátus, ka nika nevalá, nego vékse zburkanye gratíje, vzéog je vodō i mújo szí je roké pred lüdsztvom govorécsi: „Csíszti szem jasz od krví etoga pravicsnoga. Ví vidite.“ I odgovorécsa vsze lüdsztvo ercsé: „Krv nyegova nad nami, i nad szinmí nasimi!“ Káksa szleposzt! kak grozna blōdnoszt!

33. Jezus na szmrt oszodjen.

Teda je vzéog Pilátus Jezusa, i zbicsüvao ga je, i vitézje szo szpleli korōno z trnya, i polo'zili szo jo nyemi na glavō, i erdēcsi gvant szo vrgli okōli nyega, i erkli szo: „Zdrav bojdi Král 'Zidovszki!“ I za vüha szo ga plúszkali. Vō je sao záto pá

Pilátus i velí nyím : „Ovo vö vam ga pelam, naj szpoznate, ka vu nyem niksega zroka nenáidem.“ Vö je sao zátö Jezus, noszécsi trnavo korôno i erdécsi gvant. I velí nyím : „Ovo eslovek!“ Gda bi ga zátö vidili vládniczke popôvuszki, i hlápczi, krícsali szo, govorécsi : „Rászpi ga, rászpi ga!“ Velí nyím Pilátus : „Vzemte ga ví i rászpíte ga, ár jasz nenáidem vu nyem nikaksega zroka.“ Odgôvorili szo nyemi 'Zidovje : „Mí právdo mámo, i pôleg právde nase more mrêti, ka je shebé Sziná Bo'zega vesíno.“ Da bi zátö csüo Pilátus to rêcs, bole sze je zbojao. I notri je sao vu pravdeno hi'zo pá, i velí Jezusi : „Odkud szí tí?“ Jezus nyemi je pa nej dao odgovora. Velí nyemi zátö Pilátus : „Meni nebos gúcsao? Neznas, ka oblászt mam te rászpéti i oblászt mam te odpúszítiti?“ Odgôvoro je Jezus : „Nebi méo oblászti nikakse nad menom, da ti nebi bilo dáno odzgora. Za toga volo, kí je mené tebi vu rôke dao, véksi grêh má. Po etom je iszkao Pilátus odpúszítiti ga. 'Zidovje szo pa krícsali, govorécsi ; „Csi toga od-

püsztiš, nej szi priátel Czaszarov. Vszáki, kí sze Krála 'naprávla je prôti Czaszari.“ Záto Pilátus szlísavsi to rêcs, prêk nyim je dao Jezusa vu roké, da bi sze rászpno. I Jezus je noszo kri'z szvoj.

Naszledüvala ga je pa vnoĝa vno'zina lüdsztva i 'zén, stere szo sze 'zalosztíle i jôkale szo ga. Obrnovsi sze pa k nyim Jezus, ercšé: „Cserí Jerusálemszke, nejôcste sze nad menom, nego nad szebom sze jôcste, i nad szinmì vasimi. Ár csi sze eta csiníĝo nad szirôvim drêvom, ka sze bode nad tim szúhim godílo!“

34. Jezus na Krí'zi.

I pridôcsi na meszto, kotero sze velí Golgatha, tô je temena meszto, dáli szo Nyemi piti víno z mírhom zmêšano. Tô zapojitĝe je dávano tim na szmrt oszodjenim da bi drevéni grátali prôti boleznosztam. Jezus szi je pa stéo popolnoma szebi znan osztánoti

i záto je nêvzéo te pítvine. I tak je Zvelicsitel nas, te jedíni Csíszti i Nedú'zen na Krí'z prebitti, na rokáj i nogáj szvoji prelüknyani. Za moji i tvoji grêhov volo je tô vesinyeno, i za volo grêhov vszega szvêta! I rászpéta szta 'z Nyim dvá razbojnika, eden z dôszne i eden z lêve nyegove sztráni. Stero grozno delo szo vítêzje Rim-lanszki meli doprineszti. Jezus pa ercšé: „O csa, odpüszti nyim, ár neznáĝo ka csiníĝo.“ Vítêzje szo pa vzéli gvant nyegov, i vesínili szo stiri tále 'z nyega, vszáksemi vítêzi eden tál. Bíla je pa szüknya nyegova nesívana, od vrhka szetkana czelô. Erkli szo pa záto eden drúgomi; „Neraszprászkajmo jo,

nego vr'zmo sors na nyô, steroga bode.“ Tá szo zátó vesínili ti vítéjze. Pilátus je napíszao titulus, 'zidovszki, greski, deacski, i djao ga je na Krí'z. Bio je pa písani: „Jezus Nazarenszki, Král 'Zidovszki.“ To lüdsztvo pa i vládniczke popôv'szki i vítéjze ospotávajôcsi z píszácsmi i sztarismi szo erkli: „Csi szí Szín Bo'zi, hodi doli z Krí'za.“ Tekájse i eden ti hüdodelníkov ga je preklinyao, govorécsi: „Csi szí tí Krisztus zdr'zi szam szebé i náj.“ Te drúgi ga je pa pokárao, govorécsi: „Ni tí sze nebojís Bogá, geto szí vu ednákoj szôdbi? I midva isztina pravicsno; ár vrêdua, stera szva delala jemléva: ete je pa nika nej vesíno hüdoga.“ I ercsé Jezusi: „Szpômeni sze z méne Goszpodne! gda prides vu Králevszto Tvoje.“ I ercsé nyemi Jezus: „Zaisztino velim te bi, dnes z menom bodes vu Paradí'z omi.“ Sztáli szo pa pôleg Krí'za Jezusovoga mati nyegova, i szesztra materé nyegove Mária, 'zena Kleofásova, i Mária Magdalêna. Jezus zátó, gda bi vido mater i vucsenika pôleg sztojécsega, steroga je lúbo, velí materi szvojoj: „'Zena, ovo je tvoj szín!“ Potom velí vucseníki: „Ovo mati tvoja.“ I od tiszte vöre jo je k szebi vzéo te vucseník vu szvoja lasztivna. Ob pôldné vrêmena je pa kmicza bíla na vszój zemli notri do trétje vöre po pôldnévi. I Jezus je krícsao z velikim glászom, govorécsi: „Bôg moj, Bôg moj, zaka szí mené osztavo?“ Potom znavsi Jezus, ka szo sze 'ze vsza szkonesala, naj sze szpuni Píszmo, ercsé: „'Zíj a m.“ Bíla je pa tam edna poszôda polo'zena puna z jesziom. Oni pa napunivsi spongio z jesziom, i okôli hí'zopa jo zaszúkavsi, szo jo pritekneli Nyemi k vüsztam. Da bi zátó vzéo te jeszi Jezus, erkao je; „Szpunilo sze je!“ I Jezus pá kricsécsi z velikim

glászom, ercsé: „O esa, vu roké Tvoje porácsam dűs o mojo. I eta erkôcsi, i nagnovsi glavô, tá je dao Ocsi dűh szvoj. I ovo zakrivalo Czérkvi sze je razpraszesilo na dvôje, od zgora notri do tél. I zemla sze je genola, pecsíne szo sze pokale, i grobovje szo sze odpérali, i vnôga tēla ti szvéti, kí szo zászpali, szo gori sztanola; i vö idôcsi z grobov po gorisztanenyei nyegovom, szo sli vu szvéto meszto, i szkázali szo sze vnôgim. Vidôcsi pa sztotnik tam sztojécsi pred nyim, zemlé gíbanye, i ka je tak krícsécsi premíno, ercsé: „Zaisztino ete cslovek je Bo'zi Szin bio!“ I vsze lűdsztvo, stero sze je vkűp szpravilo na glédanye etoga, vidôcse, stera szo vesinyena, bilo sze je vu przi, i povrnolo sze je.

35. Jezus pokopan.

Jezus je mro v Pétek pred Velikov Szobottov Vűzenszkov. Da ta mrtva tēla cserez Szobotte nebi na Krí'zi zosztanola, szo proszili 'Zidovje Pilátusa Poglavára, naj sze tim raszpétim szterejo golēni nyíhove, i doli sze vzemejo. Tô je csinyeno z dárdov, z sterov je i te szlédnyi szmrtni vdárecz dávani. Prisli szo záto ti vitézje, i sztrli szo golēni obôma hűdodēlnikoma, steriva szta z Jezusom vkűp raszpéta. Pridôcsi pa k Jezusi, da bi ga vidili 'ze mrtvoga, nej szo sztrli Nyegova golēni; nego eden vitézov je z dárdov szvojov szmekno v nyegovo rebro, i preczi je vö sla krv i voda. Tô je vesinyeno, naj sze szpuni Piszmo: „Nyegova kôszt sze naj nesztere.“ I pá drűgo Piszmo velí: „Vidili ga bodo, v steroga szo szmeknoli.“

Gda bi pa vecsér grátao, prisao je Jo'zef od Árimáthie, eden bogat i prestímami Tanácsnik, ali kí je nêbió vküp zlo'zeni vu tanácsi i deli nyíhovom, ár je i on bio vucseník Jezusa szkriwni. Té je szméo notri idti k Pilátusi i proszo je tâlo Jezusa. Pilátus sze je pa csüdúvao, csi bi 'ze mro, i prizvao je sztotnika pítao ga je, csi bi 'ze dávnó mro? I szpoznásvi od sztotnika, dao je to tâlo Jo'zefi. I Jo'zef je kúpo rüsenszko plátno, i doli je vzéo tâlo Jezusovo z Krí'za. Prisao je pa i Nikodemus, kí je oprvics prisao k Jezusi v nocsi, i prineszo je zmêsanye mírhe i áloesa, okôli sztô füntov. Teda szo vzéli tâlo Jezusovo, i zâvili szo je v prté z zâcsimbov vrét, liki je sega 'Zidovom pokápati. Bio je pa tam blúzi, gde szo ga rászpili, eden ográdecz, i vu ográczí grob nôvi, vu sterom je esese nigdár nisece nêbio polo'zeni, Jo'zefa lasztiven grob. Tam szo polo'zili tâlo Jezusa záto, ka je blúzi bio te grob.

Drúgi dén pa, steri je po Velikom Pétki, szo sze vküp szpravili vládniczke Popovszki i Farizeusje k Pilátusi, govorécsi: „Goszpodne szpômenoli szmo sze, ka je ov zapelávecz erkao esese 'zivôcsi: Po trétjem dnévi gori sztánem. Zapovej tak sztrá'ziti te grob notri do trétjega dnéva, da kak pridôcsi vucseníczke nyegovi v nocsi vkrádnejo ga i pravili bodo lüdsztvi: Gori je sztano od mrtvi, i bode ta szlêdnýa zblôdnoszt hûsa od te prve.“ Ercsé nyim pa Pilátus: „Máte sztrá'zo, idite, sztrá'zte te grob, kak znáte.“ Oni szo pa odíslí, zapecsatili szo kamen, i okôli szo vzéli grob z sztrá'zov.

36. Jezusa od mrtvi gorisztanênye.

Prvi dén po Velikoj Szobotti (tô je v Nedelo) v gojdnó rano sze je zgôdilo veliko zemlé gíbane: ár je Angel Goszpodnov doli prisao z Nebész, i prisztôpivsi je odvâlaó te kamen od dvér, ino szí je doli szeo na nyega. Bio je pa pogléd nyegov, liki blíszk, i gvant nyegov beli, kako sznêg. Ti varivácske szo sze pa od bojáznoszti nyega presztrasili, i vcsinyeni szo bilí, liki mrtvi.

Ali Jezus je 'ze gorisztano, ni nêbilo Nyemi potrêbno esakati, dokecs bi Nyemi Angel grobe ôdpro. I nistere pobo'zne 'zene, stere szonaszledüvale Jezusaz Galilee, szo 'ze v Pétek vecsér kúpile zácsimbo i mazalo, z sterim szo stele po Szobotti tâlo Jezusovo nama-zati. Té szo v gojčno rano sle k grobi. Mária Magdalena je po ednoj bli'zányoj pôti sla na prê tá, i prisla je k grobi prvle, gda je escse kmicza bila. Zagledne pa, ka je kamen odvâlani bio, i hitro be'zi po onoj pôti pá nazâ i nazvêshti Pétri i Jánosi: Odneshli szo Goszpodna z groba, i neznamo, kama szo ga djáli.“ Vö szta sla záto brs obá vucseníka, da bi vidila z szvojima ocsama, i naszledüvala je nyidva Mária Magdalena. Med tém szo i te ove 'zene tá prisle k grobi, i naisle szo ga práznoga. I gda bi sze one zadrgávale nad tém, ovo dvá Angela szta posztanola kre nyíh vu bliszka-jôcsem gvanti, i bojale szo sze jáko. Ercsé nyim pa eden ti Angelov: „Ka iscsete toga 'zivôcsega med mrtvimi? Nega ga eti, gori je sztano. Idite, povejte vucseníkom Nyegovim.“ I vöidôcse, hitro szo bê'zale od groba; ár je trepetanye i groza na nyé prisla.

Dokecs szo sze one po toj ðugsoj pôti v Jerusálem nazâ povrnole, szta prisla Peter i János k grobi, i vidila szta prté polo'zene szame, vu stere je bio Jezus povíti. Nyega szta pa nej naisla, i tûdi szta stímala, ka szo ga odneshli; ár nyima nej prislo na pamet, ka je Nyemi potrêbno z mrtvi gorisztánoti. Odísła szta záto páli k szvojim tiva vucseníka. Mária je pa sztála pri grobi, jocsécsa vinej. Gda bi sze pa nagnola vu grob, vídila je dvá Angela vu bêli odêvkaj szedécsa. I oni nyê velíjo: „Zena, ka sze jôcses?“ Veli nyim ona: „Odneshli szo Goszpodá mojega, i neznam kama szo ga djáli.“ I eta erkôcsa, obrnôla sze je nazâ, i vídi Jezusa sztojécsega, i nej je znála ka je Jezus. Velí pa nyê Jezus: „Zena ka jôcses? Koga iscses?“ Ona je pa stímala, ka je ogracsár, velí nyemi: Goszpodne, esi szí ga tí odneshao, povej mi,

gde szi ga djao? i jasz ga vzemem.“ Velí nyê Jezus: „Mária!“ Obrné sze pa ona i velí nyemi: „Rabbuni!“ i szpádnola je Nyemi k nogam. Velí ji Jezus: „Nedotekni sze me, ár szem escse nej gorisao k Ocsi mojemi. Idi pa k mojim bratom i ercsi nyim: Gori idem k mojemi Ocsi i k vasemi Ocsi, k mojemi Bôgi i k vasemi Bôgi.“ — Dokecs szo pa te ove 'zene escse sle v Jerusálem nazveszesávet vucseníkom, pred nyé je prisao Jezus, govorécsi: „Zdrave bojdte.“ One pa prisztôpivse, szo sze zgrabile nôg nyegovi, i molile szo ga. Vsze one z Máriov Magdalênov navkûpe szo nazvêsztile vsza Apostolom. Oni szo pa nêsteli vervati.

37. Potüvanye v Emaus.

On iszti dén sze szkázao Jezus i Petri, kí je za szvojeja szpadája volo trôst znamenito potrebüvao. Dvá drúgiva vucseníka szta sla vu onom dnévi v meszto, komi je imé Emaus, stero je liki trí vôre hoda od Jerusálema. I onedva szta szi zgucsávala med szebom od vszê eti prígod. Teda sze je 'z nyima pôdao eden mô'z

na pôti, steroga szta nej poznala, i té ercsé nyima: „Kakse recsí szo tô, stere prôti eden drúgomi mecseta, hodécsa, i szta 'zalosztna?“ Odgovorí eden, komi je imé Kleofás: „Ti szi szam túhenez v Jerusálemi, kí nezna, stera szo sze zgôdila v nyem v

eti dnêvi?“ I ercsé nyim : „Stera?“ Onidva szta pa erkla nyemi : „Od Jezusa Nazarenszkoga, kí je bio proroczki mo'z zmo'zen vu deli i v rêcsi pred Bôgom i vszêm lüdsztvom : Kakda szo ga tá dáli vládniczke popôvszki i poglavniczke nasi na szôdbo te szmrti i rászpili szo ga. Mí szmo sze pa vúpali, ka On bode, kí odkúpi Izraela. Ali ze vszêm etim je ete te trétji dén 'ze dnesz, kak szo eta vesinyena. Ali i 'zene nike z nász szo nász szaszile, stere szo v gojдно rano pri grobi bilé, i geto szo nej naisle télo nyegovo, prisle szo govorécsa, ka szo vidênje Angelov vidile, kí szo pravili, ka On 'zivé. I odíslí szo niki z nász k grobi, i naisli szo tak, liki szo te 'zene povedale ; Nyega szo pa nêvidili“ I On nyim je erkao : „O neszpametni ! i vûhkoga szrczá vervati vsza, stera szo pravili Proroczke ! Nêli je, pôleg nyíh prorokûvanya potrêbno bilo tá trpeti Krisztusi i tak notri idti vu díko szvojo?“ I zacsnovsi od Môsesa, i od vszê Prorokôv, raszkládao je nyim vsze ona Píszma, stera szo od Nyega píszana. I pribli'závali szo sze k meszti, v stero szo sli. I On sze je dr'zao, liki da bi dale stéo idti. I priprávlala szta ga, govorécsa : „Osztani z nama, ár je szuncze 'ze k vecséri, i dén sze je nagno.“ I notri je sao, da bi 'z nyima osztano. I zgôdilo sze je gda bi szi dol szeo 'z nyima, vzéo je krúh, blagoszlovo ga je, vlomo gaje i dao gaje nyima. Nyidva ocsí szo sze pa ôdprle, i poznala szta ga. I on sze je nevidôcsi napravo pred nyima. I erkla szta eden drúgomi : „Nej je náj szrcze gorelo vu nama, gda je nama gúcsao na pôti, i gda je nama razkládao Píszma?“ I gorisztanovsa vu onoj vóri, povrnola szta sze v Jerusálem, i naisla szta vkûp szprávlene, ti edenájszet, i kí szo 'z nyimi bilí, govorécsa : „Goszpôd je zaisztino gorisztano i szkázao sze je Petri.“

Gda bi szi pa eta oni gúcsali, Jezus je, gda bi dveri zaprte bilé, szam posztano na szrêdi med nyimi, i ercsé nyim : „Mír vam bojdi !“ Presztrasivsi sze pa i bojécsi vesinyeni, stímali szo ka dühá vídijo. I ercsé nyim : „Ka szte sze zburkali, i zaka sze obüdjávajo té míszli vu szrczáj vasi ? Glédajte roké moje i nogé moje, ka szem jasz ; slátajte me i glédajte ; ár düh meszá i kôszt nema, liki mené vídite meti.“ I eta govorécsi, pokazao nyim je roké i nogé. Gda bi pa escese nêvervali od radoszti i csüdûvali bi sze, ercsé nyim. „Máte ka jêsztvine eti?“ Oni szo pa pôdali nyemi eden tál pecsene ribe i mesztovnoga medú. I vzéo je i jo je pred nyimi.

38. Jezus sze szká'ze Tomási, ino pri môrji Genezáreth.

Tomás pa eden z ti dvanájszet je nêbio 'z nyimi, gda je prisao Jezus. Pravili szo nyemi záto ti drúgi vucseníczke: „Vidili

szmo Goszpodna.“ On nyim pa ercsé: „Csi nebom vido vu rokáj nyegovi znamênya czvekôv i vr'zem prszt moj vu znamênye czvekôv, i vr'zem rokô mojo vu rebro nyegovo, nebom vervao.“ I po ôszmom dnévi szo pá vküp bilí vucseníczke nyegovi, i Tomás 'z nyimi. Prisao je Jezus, dveri szo pa zaprte bilé, i posztano je na szrêdi i ercsé: „Mír vam bojdi!“ Potom velí Tomási: „Neszi prszt tvoj eszi i vidi roké moje, i neszi rokô tvojo i vrzi jo vu rebro moje, i neboj nevervani, nego vervani.“ I odgovori Tomás, i ercsé, nyemi: „Goszpôd moj i Bôg moj!“ Velí nyemi Jezus: „Ka szi me vido, Tomás, verjes, blá'zeni szo, kí nevidijo, i dônok verjejo.“

Potom szo sze ti vucseníczke pá nazá povrnoli k szvojim

ôpraviczam k môrji Tiberiášovom. Ednôk szo czêlo nôcs zaman vö metali vlake szvoje. Gda bi pa 'ze rano bilo, sztao je Jezus na brêgi, i píta nyé: „Szinki, jeli máte kâ k jêsztvini?“ Odgôvorili szo Nyemi: „Nemamo.“ On nyim pa ercsé: „Vrzte na dêszno sztran ládje te vlák i náidete.“ I zgrabili szo 153 veliki ríb. Teda velí János Petri: „G o s z p ô d j e.“ Szlísavsi tó Peter, vr'ze sze vu môrje, i preplavi na brod. Ti drúgi vucseníczke szo prisli z ládjev. Gda bi pa vöšli na zemlo, vidili szo 'zerjávo vögelje nalo'zeno i ribo gori djáno i krúh. Velí, nyim Jezus: „hodte obêdite.“ Znali szo pa vszi, ka je Goszpôd. Gda bi pa 'ze obêdivali, velí Simon Petri Jezus: „Simon, Jonasov szin, jeli me lúbis vecs od eti? Velí nyemi; Kapa Goszpodne, ti znás ka te lúbim.“ Velí nyemi: „Pászi ágnece moje.“ Velí nyemi pá drügôcs: „Simon, Jonasov Szin lúbis me?“ Velí nyemi: „Kapa, Goszpodne, ti znás ka te lúbim.“ Velí nyemi: Pászi ovczé moje.“ Velí nyemi tretics: „Simon, Jonasov szin, lúbis me? Razdrészelo sze je Peter, ka nyemi je tretics velo: lúbis me, i velí nyemi: „Goszpodne, tí vsza znás tí vês ka te lúbim.“ Velí nyemi Jezus: „Pászi ovczé moje.“ Zaisztino, zaisztino velim tebi, gda szí mládi bio, szam szí sze opasüvao, i sao szí, kama szí stéo; gda pa obsztaras, vö razpresztrés roké tvoje i drúgi de te opasüvao, i pelao, kama nebos stéo.“ Tó je pa erkao znamenüvajôcsi, z kaksov szmrtjev bode dícsó Bogá.

Drúgoga hípa sze je pá szkázao Jezus vecs kak pét sztô bratom k csazi.

39. Krisztusa v Nébozasztoplêne.

Prvle kak je Jezus od Vucseníkov szvoji szlobô vzéo, dáo nyim je ete znamenite Zapôvedi i obecsanye:

„Dána mi je vsze oblászt na Nébi i na zemli; záto idite po vszem Szvétí, vesite vsze národe, i krsztite je vu Imé Bogá Ocsé, Sziná i Dühá Szvétoga. I vesite je zdr'závati vsze, stera szem vam zapovedao! Kí bode vervao, ino sze okrszti, zvelicsa sze; kí pa nebode vervao, szkvarí sze. Znamènya pa te vervajôese bodo eta naszledüvala: Vu Iméni mojem bodo vragé zganyali, z nôvimi jezikmi bodo gúcsali, kaese bodo gori jemáli; i esi szmrtnoga kâ pilí bodo, nebode nyim skôdilo. Na bet'zue bodo roké dêvali, i ozdrávijo. I ovo, jasz szem z vami vszáki dén, notri do szkonsanya Szvétâ.“

Gda je Jezus vucseníke szvoje ob szlédnyim vküpe szpravo, zapovedao nyim je, naj sze od Jerusálema neodlôcsijo, nego csákajo, dokecs sze obecsanye, ka sze okrsztijo vu Szvétom Dúhi, szpuni nad nyimi. Vküp sze szpravivsi, szo ga pítali, govorécsi: Goszpodne, jeli vu etom vrèmeni nazá gori posztávis Králevsztvo Izraelszko? Erkao nyim je: „Nej je vase zuati vrèmena i dnëve, stere je Ocsa polo'zo vu lasztivno oblászt. Nego vzetete môcs pridôcséga Dühá Szvétoga na vász, i bodete mi szvedoczke vu Jerusálemi, i vu vszój Judei i Samárii, notri do szlédnye zemlé.“ I eta erkôcsi, gda bi oni na Nyega glédali, gori je prizdignyeni, i oblák ga je odevzéó od ôesi nyíhovi. I gda bi oni za Nyim vu Nebésza idôcsem glédali, ovo dvá mo'za szta prisztôpila k nyim vu bêlom gvanti; steriva szta i erkla: „Môzje Galileáuszki, ka sztojíte gledécsi vu Nebésza? Ete Jezus, kí je od vász vu Nébo vzéti, tak bode pridôcsi, liki szte ga vidili vu Nébo idôcséga.“

40. Szvétek Riszálszki.

Po Krisztusa v Nébo zasztoplènyi szo Vucseníczke osztanoli v Jerusálemi vküpe vu tíhoti, molécsi sze sztálno za obecsanoga Dühá Szvétoga. Meszto neszrecsnoga odáveza Judasa szo odébrali med molènyem k Goszpodni, po sorsi Matyasa, da bi sze racsun ti dvanájszet vö dopuno. Bilí szo vszáki dén vküpe szprávleni, vu csákanyi ti veliki csúd, i bilô ji liki sztô dvajszeti. Na pétdeszéti dén po Vüzini, na deszéti dén po Krisztusa Zvinsènyi na Thronus Bo'zi vu Nehésza, na Szvétek Riszálszki, stero je bio 'Zidovom Szvétek dáne Právde i prve 'zétve, szo bilí vszi vküpe na ednom meszti. I vesinyeno je na nágli z Nebész sümlènye, liki mocsnoga vötra idénye, i napuno je czêlo hi'zo, gde szo bíli szedécsi. I szkázao sze je nyim Düh Szvétí vu obrázi razdèljeni ognyneni jezíkov,

steri szo szí na ednoga vszákoga nyí szeli. I napunyeni szo vszi z Dúhom Szvétim, i zácsali szo gúcsati z drúgimi jezíkmi, liki je Sz. Dúh dao nyim gúcsati. Bilí szo pa vu Jerusálemi prebivajôcsi 'Zidovje, mo'zje pobo'zni zevszákoga národa, kí szo pod Nébov. Gda bi sze záto ete glász zgôdo, vkúp je szprisla ta vno'zina, i zmêsala sze je; ár je je esüo vszáki po szvojem lasztivnom jeziki gucsése. Csüdivali szo sze pa vszi, govorécsi: Szo nej eti vszi, kí gucsíjo, Galileanczi? Kakda je tô, ka je mí esújemo vszáki po lasztivnom nasem jeziki, v sterom szmo sze porôdili gúcsati?“ I velo je eden k tomi drúgomi: „Ka scsé tô bidti?“ Drúgi szo je pa spôtali, i erkli: „z mostom szo napunyeni.“ Sztojécsi pa Peter z timi edenájszetimi, prizdigno je glász szvoj, i erkao nyim je: „Mô'zje, 'Zidovje, i sztojécsi vu Jerusálemi vszi, tô vam znáno bojdi, i vu vúha vzemte recsí moje! Nej szo eti, liki ví stímate piani; ár je trétja (devéta) vóra dnéva. Nego, tô je, ka je povêdano po Joel proroki: I bode vu szlêdnyi dnévi, velí Bôg, vö vlejém od Dúhá mojega na vsze têlo, i proroküvali bode szinovje vasi i cserí vase, i mladénczi vasi, bode vidènya vidili, i tim sztarisom vasim sze bode szenya szenyala, i na szluge moje i na szlú'zbenicze moje vu dnévi oni vö vlejém od Dúhá mojega, i proroküvali bode. — Mo'zje Izraelitanczi, poszlúsajte recsí ete. Jezusa Nazarenszkoga, mo'za od Bogá pokázanoga með vami z mocsmí i z csüdami, i z znamènyami, szte na Krí'zi rászpili i vmôrili. Bôg ga je pa gorizbúdo; toga szmo mí vszi szvedoczke. Z dôsznov záto Bo'zov zvíseni, i obecsanye Dúhá Sz. vzévsi od Ocsé, vö je vléjao tô stero zdâ ví vídite i esújete. Zagvüsno záto znáj vsza hí'za Izraelszka, ka ga je Goszpôda i Krisztusa Bôg

vesíno toga Jezusa, steroga szte ví rászpili.“ — Gda bi pa eto szlísali, prebodnyeni szo v szrezi i erkli szo: Ka nam je csiniti mo'zje bratje?“ Peter nyim je pa erkao: „Povrnte sze i okrszti sze vász vszáki vu Imé Jezus Krisztusa na odpüscesanye grêhov, i vzetete dár Dühá Szvétoga. Ár je vam dáno tô obeacsanye i színom vasim, i vszêm, kí szó dalecs, sterekoli bode zvao Goszpodin Bôg nas.“ — Kí szo záto radi gorivzéli rêcs nyegovo, okrsztili szo sze, i pridjáno je tiszti dén k vuceníkom Jezusovim dús okôli trí jezero. I bilí szo sztálno vu Návuki Apostolov, i vu obcsin-sztvi, ívu lámanyi krúha, i molítvaj. I ládanya i poistva szo odávali, irazdeljávali szo je szíromákom, imajôcsi miloszeso pred czêlim lüdsztvom. Goszpôd je pa prilo'zo vszáki dén k Czérkvi, kí bi sze zveliacsali.

41. Ananiás i Safira.

Niki mo'z pa po iméni Ananiás z Safirov 'zenov szvojev je ôdao ládanye szvoje, i vkraj je vzéo od czêne z znányem 'zené szvoje i prineszao je niksi tál, liki da bi czêla csêna bíla i djao ga je k Apostolovim nogam. Eresé pa Peter: „Ananiás, zaka je napuno satan szreze tvoje, da bi lagao Szvétomi Dúhi i odvrno od czêne te nyíve? Jeli, da bi osztánola, nebi tebi osztánola? i odána je vu tvojoj oblászti bíla. Zaka szi gori djao vu szrezi tvojem eto delo? Nej szi lagao lüdém, nego Bôgi.“ Szlísavsi pa Ananiás ete

recsí, doli szpadnovsi, je vö púsztó dúso. I vesinyen je veliki sztrâh nad vszêmi, kí szo eta csúli. Gori szo pa sztanolí mladénczi, vkûp szo ga zagnoli, i vö szo ga odneszli i pokopali szo ga. Pri-

gôdilo sze je pa, liki po trí vöre csaszi, je notri prisla 'zena nyegova, neznajôesa, ka sze je zgôdilo. Pítao jo pa Peter : „Povej mi, esi szta za teliko to nyivo tá dalá, kak mi je tvoj mô'z povedao?“ Ona odgovoríla : „Kakpa, za teliko.“ Peter ji pa ercesé : „Ka je, ka szta sze tak zglíhala vu szküsávanyi Dühá Goszpodnovoga? Ovo, nogé oni, kí szo pokopali mo'zá tvojega, szo pred dveramí, i tebé bodo vö neszli. Szpádnola je pa preczi k nogam nyegovim, i vö je püsztíla dúso. Notri pa idôcsi mladénczi, szo jo naisli mrtvo, i vö szo jo neszli, i pokopali szo jo pôleg nyé mo'zá. I posztano je veliki sztráh nad ezêlov Gmainov, i nad vszêmi, kí szo eta csüli.

42. Szmrt Stevanova.

Med timi szedmimi diákonusmi vu Obesini krszesanszkoi Jerusálemszkoi na vödêljenyé álmostva posztávlenimi je bio eden mô'z pun vere i môcsi, z iménom Stevan, ki je csinó csüda i znamênya velika med lüdsztvom. Z tém szo sze niki borlivi 'Zidovje stükali od Návuka krszesanszkoga, ali nej szo mogli prôti sztánoti modrószti i Dúhi po sterom je gúcsao. Razszrdívisi sze nad tém szo nadignoli lüdsztvo i sztarise i pizácse, i prisztôpivsi ftrgnoli szo ga, i pelali szo ga vu tanács. I posztavili szo kríve szvedoke govoréce : „Ete cslovek nehênya recsí prokletne gúcsati prôti etomi szvétomi Meszti i Právdí; ár szmo ga csüli gúcsé-csega: ka te Názarenszki Jezus potere eto meszto i preminé Návade, stera nam je dao Môses.“ — I na nyega szo glédali vszi, kí szo vu Tanácsí szedeli, i vidili szo lícze nyegovo, liki lícze kaksega Angela. Erkao je pa te vísesnyi pop : „Jeli sze eta tak májo?“ On je pa zácsao gúcsati, kak csüdno je vodo Bôg lüdsztvo Izraelszko od zacsétka mao, i kak je osztanoló eto li vu nepokornoszti szvojoj, z sterov szo i oni pregrêsili, prilo'zécsi ete zaprtek : „Trdnoga sinyeka i neobrêzanoga szrezá i vűh, ví vszigdár Szvétomi Dúhi prôti sztojíte; liki ocese vasi, tak i vi. Steroga Prorokôv szo nej preganyali ocese vasi, i vmôrili szo je, kí szo naprênavszeszáváli od prísesztjá toga Pravicsnoga (Messiása) steroga szte zdâ ví odávci i lüdomorezi vesinyeni? Kí szte vzéli Právdo vu rédi Angelov, i nej szte jo zdr'zali.“ —

Gda bi pa eta csüli, pre'zagala szo sze nyim szrezá, i skrípali szo z zobmí na nyega. On pa pun bodôcsi Dühá Szvétoga, gda bi vu Nébo glédao, vido je díkó Bo'zo i Jezusa sztojécsega na deszniczi Bo'zoi, i ercesé : „Ovo, vídim Nebésza odprta i Sziná

cslovecsega sztojécsega na desznici Bo'zoi.“ Oni pa kriécési z velikim glászom, szo zateknoli vúha szvoja, i szünoli szo sze z ednim 'zlakom na nyega, vö szo ga vrgli z meszta, i kamenüvali szo ga. I szvedoczke szo doli djáli gvant szvoj k nogam ednoga mladéncza, kí sze je Saulus zvaó. I kamenüvali szo Stevana, zezávajócsega i govorécsega: „Goszpon Jezus vzemi k

szebi dúh moj!“ Pokleknovsi pa na kôlina, kriécáo je z velikim glászom: „Goszpodne! neposztavi nyim pred nyé grêh ete!“ I gda bi tô erkao, zászpaó je

43. Kamurnik Kralícze Csrnkavezov.

Saulus je pa privolo k vmárjanyi Stevana: ár je i on bio eden z ti nerázumno vrêli za Násztavo 'Zidovszko, i pregancsarov Czérkvi krszcsanszke. Hodo je od hi'ze do hi'ze, gori iszkavsi Krszcsane, kí szo sze szkrívali, i metao je je vu temniczo. Krszcsanye pa, kí szo etak po pregányanyi razegnáni, okôli hodécsi po mészta j i veszniczaj, szo glászili Evangeliom szvéti. Tak je prisao i Filip eden z ti szedmi diákonusov vu Samá-rio, gde sze je nyemi k delavnoszti sirôki presztor pôdao. I kak je eden csasz tam predgao, gúcsao nyemi je Angel Goszpodnov: „Sztani gori i idi k pôldnévi na pôt, stera doli ide od Jerusálema v Gázo.“ I gori sztanovsi sao je, i ovo eden mó'z csrnkavecz (z Aethiopie) Kandacese, Csrnkavezov Kralícze Kamurnik, kí je prisao v Jerusálem Bogá molit, té vu nazâ idényi bodócsi, i szedécsi na kôli szvoji, je estéo Esaiás proroka. Erkao je pa Dúh Filippi: „Prisztôpi i pridrú'zi sze k tém kôlam.“ Pribê'zavsi pa

Filip csúo ga je, ka je estéo Ezaiás proroka, i ercsé: „Jeli razmis, ka estés?“ On pa ercsé: „Kak bi mogao, nego csi bi mi sto kázao?“ I zvaó je Filippa, ka bi szi gori szeo k nyemi. Tál pa toga Píszma, stero je estéo, je ete bio: Liki ovca, je On na zarizávanye pelani; i liki ágnez pred brijácsom szvojim neglaszni: tak je nej ôdpro vúszt szvoji.“ I te Kamurnik je pítáo Filippa: „Proszim te, od koga právi tó Prorok? od szébe, ali od koga drúgoga?“ Filip je pa vzéo z toga príliko predgati nyemi Evangeliom szvéti. Gda bi pa prisli k níksoj vodi, ercsé Kamurnik: „Ovo, je voda, sto mi prepovej, najsze neokrsztim?“ Ercsé pa Filip: „Csi verjes ze vszega szzczá, more bidti.“ Odgovorécsi pa ercsé: „Verjem, ka je Jezus Krisztus Szin Bo'zi.“ I zapovedao je posztánoti kôlam. I doli szta sla obá vu vodô. I Filip ga je okrszto. Gda bi pa vó sla z vodé: Dúh Goszpodnov je vneszao Filipa, i nej ga je vido vecs te Kamurnik. Sao je pa po pôti szvojoj z radosztjov.

44. Saulusa povrnénye.

Med tém je Saulus escse z groznim tálom preganyao Krszcsanye, ino je proszo od vísisnyega Popa liztí v Damaskus k

Szprávisesam 'zidovszkim, naj bi ga zmágali Krszcsanye vézati i v Jerusálem pelati. Zgôdilo sze je pa, gda bi sao, i pribli'závao bi sze k Damaskusi, na nágli sze je szblesznola okôli nyega szvetloszt od Nébe. I on szpadnovsi na zemlo, je esúo glász nyemi govorécsi: „Saul, Saul, ka me pregányas?“ On pa ercsé: „Sto szí Goszpodne?“ Ercsé pa Goszpod: „Jasz szem Jezus, steroga ti pregányas. 'Zmetno ti je prôti szpiczi brszati.“ Drgecsési pa i trepecécsi Saulus ercsé: „Goszpodne, ka scsés, naj csiním?“ Velí nyemi Goszpod: „Gori sztani, i idi vu meszto, i povej sze ti, ka ti je potrêbno csiniti.“ Gori je pa sztano Saulus od zemle, i gda bi ocsi szvoje ôdpro, nikoga je nêvido. Pelavsi ga pa za rokô, notri szo ga pelali v Damaskus. I bio je trí dní nevidôcsi; i nej je jo, ni pio. Bio je pa eden vucseník v Damaskusi po iméni Anániás, tomi je erkao Goszpod vu poglédi: „Ananiás! sztani gori, ino idi vu viliczto, stera sze zové rávna, ino íscsi vu Judasovoj hi'zi Saulusa, po iméni Tarsinszkoga. Ár ovo med molênym je vido vu vidênýi, ednoga mo'zá, po iméni Anániása notri idôcsega, i na szébe rokô dêvajôcsega, naj preglédne.“ Odgovorí Anániás: „Goszpodne, esúo szem od vnôgi od toga mo'zá, keliko húdoga je vesíno tvojim szvétim vu Jerusálemi. I eti má oblászt od vísesnyi Popov zvézati vsze kí tvoje imé zezávajo.“ Erkao nyemi je pa Goszpod: „Idi; ár mi je on odebrána poszôda, kí bode noszo imé moje pred poganmi, i Králmi i szinmi Izraelszkimi. Ár nyemi jasz poká'zem, keliko nyemi je potrêbno za volo mojega Iména trpeti.“ Odísao je pa Anániás, i notri je sao vu hi'zo, i na nyega polo'zi roké i ercsé: „Saul brat, Goszpod me je poszlaao, naj preglédnes i napunis sze z Dúhom Szvétim.“ I preczi je doli szpadnolo z ôcsi nyegovi, liki lúszki, i preglédno je preczi i gori sztánovsi okrszto sze je vzéo je k szebi hráno i pokrêpo sze je. I od toga mao je predgao Saul szrecsno vu Damaskusi i vu Jerusálemi od Krisztusa, ka je On Szin Bo'zi.

45. Kornelius Sztotnik.

Bio je eden mo'z vu Czezárii po iméni Kornelius, Sztotnik Rimszki. Té je bio pobo'zen i bogábojécsi ze vszov hí'zov szvojev, i csinécsi álmostva vnôga lüdsztvi i molécsi Bogá vszeszkôsz. On je vido vu vidênýi ocsiveszno, okôli trétje võre po pôldnévi Angela Bo'zega doli idôcsega k szebi i govorécséga nyemi: „Korneli! molítve tvoje i álmostva tvoja szo gori prisla na szpomínanye pred Bôga. I zdâ posli vu Joppo mô'ze, i zovi prêk Simona, kí sze zové

Peter. Té sztan má pri nikom Simoni ko'zári, kí má hi'zo pôleg môrja. Té ti povej, ka ti je csiniti. Kornelius je bôgao, ino je poszlao trí szvoje szluge vu Joppo. Dokecs szo sze tej drúgi dén prôti pôldnévi k meszti pribli'závali, je Peter gori sao na hi'zo molit. Gda bi pa laesen grátao, stéo je jeszti. Dokecs szo pa obed priprávlali, szpadno je na nyega szasz, i vido je Nébo odprto i doli idôcso k szebi edno poszôdo, liki káksi lelahén veliki, na stiri kiklej zvézani i doli pûszcseni na zemlo, vu kom szo bilé vsze sztvári zemelszke stiri nogé majôcse, izviríne. I vcsinyeni je glász k nyemi: „Gori sztani Peter, koli i jej!“ Peter pa ercsé: „Z nikaksim tálom nej Goszpodne, ár szem nigdár nej jo kâ necsí-sztoga.“ I pá je drügôcs bio glász k nyemi: „Stera je Bôg ocsiszto, tí tó obsinszko nepravi.“ Tó je pa vcsinyeno tríkrát, i pá je gorivzéta ta poszôda vu Nébo. Gda bi sze pa vu szebi zadrgávao Peter, ka bi tó za vidénye bilô, stero je vido, ovo, mo'zje poszláni od Korneliusa szo posztanoli pred dverami, zvedávajôcsi nyega. I ercsé nyemi Dűh: „Ovo trijé mô'zje te isesejo; idi doli, ino idi 'z nyimi; ár szem je jasz poszlao.“ Doli idôcsi pa Peter k tim mo'zákom ercsé: Jasz szem Peter, steroga iscete; ka je zrok, za steroga volo szte eti?“ Oni szo naprêdáli szvoj poszel, Peter nyim je pa dao sztan do drügoga dnéva. Teda je vö sao 'z nyimi, i niki bratov od Joppe szo tüdi 'z nyim sli. Na drúgi dén szo prisli vu Czezário. Kornelius je je pa csakao, vküp prízvavsi rodbino szvojo i bli'znye priátele. Prigôdilo sze je pa, gda bi Peter notri sao, prôti nyemi idôcsi Kornelius i szpadnovsi k nogam, molo ga je. Peter ga je pa gori opravo, govorécsi: „Gori sztani, i jasz szem szám cslovek!“ I notri je saoinaisao ji je doszta vküp szprávleni, i erkao nyim je: „Ví znáte, kak neszpodobno je mô'zi 'Zidovi sze pridrú'ziti k lüdém z drügoga národa. Meni je pa Bôg pokázao, naj nikoga za

obsinszkoga, ali necsístoga csloveka neprávím. Pítam tak, za kakse rêcsi volo szte poszlali po méne?“ Kornelius je pripuvedávao czêlo prígodo szkázanya Angela. Teda Peter odpré vúsztá i eresé: „Zaisztino nahájam, ka je Bôg nej oszôb prebrirávecz; nego vu vszákóm Národi, kí sze ga bojí, i csiní praviczó, priéten nyemi je.“ I zdâ nyim je predgao Evangeliom od Jezusa. Escse gda bi gúcsao Peter, je szpadno Dúh szvéti na vsze, kí szo poszlúsalí to Rêcs. I sztrsznoli szo sze ti verni 'Zidovje, kíkoli szo z Petrom prisli, ka je i na pogane Szvétoga Dúhá dár vövlejáni: ár szo je csúli gucsése z jezíkmi i zvisávajôcse Bogá. Teda je odgôvoro Peter: „Jeli sto more prepovedati vodô, naj sze eti neokrsztijo, kí szo Dúhá szvétoga vzéli, líki i mí?“ I zapovedao je, naj sze okrsztijo vu Imé Goszpodnovo, i na prosnyo nyíhovo je pri nyi osztano níkeliko dní, da bi je pokrêpo.

Eti szo bílí prvotina poganov, kí szo vu Obsino krszcsanszko gorívétí.

46. Peter z temnicze oszlobodjen.

Herodes Agrippa Král je vmôre Jakuba, brata Jánosovoga z mecsom. I geto je vido, ka sze je dopadnolo 'Zidovom, dao je zgrabiti i Petra i vu temniczo djáti, da je rávno Vúzen bio, záto je nyega szôdbo mogao na du'ze od'ôcsiti. Dao ga je stiri csetveram vítézov sztráziti; molítev je da bíla nesztanoma od Gmaine Jerusálemszke k Bôgi za nyega. I vu onoj noesi, po steroj bi sze méo vöpelati na szmrt, je szpao Peter med dvöma vítézoma zvezani z dvöma lanczoma; sztrázárje szo pa pred dverami varvali

temniczo. I ovo, szvetloszt sze je zaszwétıla vu hrámi, i Angel Goszpodnov je prisztôpo, i vdarivsi Petra v rebro, govorécsi: „Sztani gori hitro!“ I doli szo szpadnoli lanci z rôk nyegovi. I ergus nyemi Angel: „Opasi sze, i obúj sôlinceze tvoje, i vrzi okôli na szé plásces tvoj, i naszledúj mené.“ I vöidôcsi z Angelom, gda bi prêsla prvo i drúgo sztráz'o, prisla szta k tim 'zeleznim vrátam, stera szo sze szamá nyima ôdprla; stímao je pa, ka vidénye vídi. Tak szta prêsla edno viliczo, i perczy je odsztôpo Angel od nyega. I Peter sze na pamet vzeme i ergus: „Zdâ znam zaisztino, ka je Goszpôd poszlaao Angela szvojega, i mené oszlôbodo.“ I premislávajôcs je prisao pred hi'zo Márie, materé Ivanove, ki sze zove Marko, gde ji je bilo poredno vkúp szprávleni i molécsi. Gda bi pa trúpao pri dveraj, prisla je edna deklieska poszlúsat, i szpoznala je glász nyegov. Od radoszti je pa nej odprla, nego notri príbe'zécsa, nazvêsztila, ka Peter pred vráti sztojí. Oni szo ji pa nêsteli vervati. Gda je pa nesztanoma trúpao, ôdprili szo nyemi, i sztrsznoli szo sze vidôcsi ga. Kívajôcsi pa nyim z rokôv, ka bi tího bilí, pripovedávao nyim je, kakda ga je Gosz-

pôd vö szpelao z temnicze. Potom ergus: „Nazvêsztíte Jakubi i bratom eta,“ i vöidôcsi je sao vn drúgo meszto. Gda je pa dén grátao i on v temniczi nênáiden, je zapovedao Herodes sztráz'zare na szmrt odpelati.

47. Pavel v Lystri.

Pavel (on iszti, kí sze je pryle Saul zvao) je vu szvojem obhodjávanyi mészto po Máloj Á'zii prisao tūdi v Listro. Bio je

tam niki cslovek, plantav bodôcsi od utrobe materé szvoje, té ga je poszlúsao gucsécsega. Pavel ocsi na nyega vr'zéci i vidôcsi, ka má vero na zvelicsanye, je erkao z velikim glászom: „Gori sztani, na nogé tvoje rávno!“ I gori je szkoeso ino je hodo. Lúdsztvo pa, geto je vidilo, ka je vesíno Pavel, gori zdignovse glász szvoj, eresé: „Bogôvje szo priglíhni vesinyeni k lúdém, i doli szo prisli k nam.“ Pop pa Jupitera, koga Czerkev je pred nyíhovim mesztom bíla, güncze i vênceze pred vráta pripelavsi, je stéo nyima z lúdsztvom vrét áldüvati. Stero da bi esüli Apostolje Barnabás i Pavel, razcesesnola szta gvant szvoj, szkocsila szta med lúdsztvo, kricsécsa i govorécsa: „Mô'zje, zaka eta csinite? I mí szmo táksi nevolni lúdjé, liki ví, nazveszesávajôcsi vam Evangeliom, naj sze od eti márnoszt obrnéte k 'zívomi Bôgi, kí je sztvôro Nébo i zemlo, i môrje, i vsza, stera szo vu nyi.“ I tá govorécsi, je komaj ftisao to lúdsztvo, ka szo nyima nej áldüvati. Prisli szo pa tá od Ántiochie ino Ikonie 'Zidovje, i na nyé szo vzéli lúdsztvo, i kamenüvavsi Pavla, vlekli szo ga vö z meszta, stímajôcsi ka je mro. Gda bi ga pa okôli vzéli krszcsanye, gori sztanovsi je sao vu meszto. I drúgi dén je vö sao z Barnabásom vu Derbo, i nazveszesávála szta meszti onomi Evangeliom. Po toj Predgi je i eden mladénecz povrnyeni k Krisztusi, z iménom Thimotheus. Té je méo edno pobó'zno mater i babiczó, i znao je od detinsztva mao Szvéta Píszma. Od széga mao je náj vernési priátel i tíváris Pavla Apostola grátao, ino je kak Púspek Gmaine Efezanszke mantrnikov szmrt sztrepeti mogao.

48. Lydia i varivács temnicze.

Pavel je bio v Troadi v Máloj Á'zii. I vidênje sze nyemi szkázalo v necsi, ka je mô'z niki Maczedonszki sztao pred nyim, proszécsi ga i govorécsi: „Hodi v Máczedonio i pomágaj nam!“ Naszledüvájôcsi tô zványe je prisao vu Filippus. I szobôtni dén je vö sao z meszta k potoki, gde szo 'Zidovje molítvi dr'zali, gucsécsi tim vküp szprávlenim 'zenam. I nika bogábojécsa 'zena po iméni Lydia, skarlat odávájôcsa, ga je tüdi poszlúsála. Toj je Goszpôd ôdpro szrece, da bi pazila na ona, stera szo od Pavla právlena. Gda bi pa okrszcsena bíla ona i hi'za nyé, proszila je Apostola naj vu nyé hi'zi sztan vzemejo. Gda bi Pavel dühá edne vüvicze vözgono, nyé goszpodárje, kém je z vüvicsüvanyem

veliki dobícesek szprávlala, szo sze nad tém krôto razszrdili, i vlekli szo nyidva na placz pred vládnike, i tó'zili szo nyidva, ka nôve návade nazveszcsávata. I ti szodezi szo tiva Apostola dáli do krvi sibati, ino v temniczo vr'zti. Okôli polnôcsi szta pa Pavel i Sílás molécsa szpêvala peszem Bôgi, na trucz szvojim boleznosztam. Hitro je pa veliko zemlé gíbanye posztanolo na teliko, da szo sze i fundamentomi temnicze genoli, vsze dveri zôdprle, i vszê vezala sze zodvézala. Zeszna sze pa predramivsi varivács temnicze, i vidôcsi odprte dveri temnicze, vö potégnovsi mecs, stéó sze je vmoriti, stímajôcsi, ka szo odbêzali ti zvézani. Krícsao je pa z velikim glászom Pavel, govorecsi: „Nevcsíni szi nika hídoga, ár szmo vszi eti.“ Proszécsi pa poszvêt, notri je szkocso, i presztrasivsi sze, szpadno je pred Pavla i Sílása, vö nyidva je pelao, i ercsé: „Goszpodna, ka mi je vcsiniti, naj sze zvelicsam?“ Onedva szta pa erkla: „Veri vu Goszpod Jezus Krisztusi, i zvelicsas sze tí i hi'za tvoja.“ I k szebi nyidva vzévsi vu onoj vöri te nôcsi je ôprao nyidva od vdárczov. I okrszesen je on i vszi nyegovi preczi. I pelao nyidva je vu hi'zo szvojo, i presztro je sztol, i veszelío sze je, ka je zevszov hí'zov vervao Bôgi. Tiva Apostola szta pa na drúgi dén od vládnikov z szvétesnyim tálom szlobodna odpúszsena.

49. Pavel v Atheni.

Pavel je z Filippisa v Átheno prisao, gde je csakao na Sílasa i Timotheusa. Zosztro sze je dúh nyegov, vidôcsi, ka je meszto puno z bolvanmi. Predgao je záto vu Szpráviscsi 'Zidovom i na pláczí Evangeliom od Jezusa i od gorisztánenyá. Teda szo sze niki szvetszki môdri stükali 'z nyim, pelali szo ga pred Szodeczki sztolec, govorecsi: „Jeli moremo zvediti, ka je tó za nôvo vcsenyé, stero gucsís?“ Pavel pa veli: „Mo'zje Athenszki, vszegavêcs vász náj pobo'znêse vídim. Ár geto szem prehodjávaeo i pregledávao pobo'znosztí vase, naisao szem i eden oltár, na kom je píszano: „Neznanomi Bôgi.“ Záto, steroga ví neznate, i dönok ga csesztíte, toga jasz vam nazveszcsávam. Bôg, kí je sztvôro ete Szvêt, i vsza, ka szo vu nyem, té Nébe i Zemle Goszpod bodôcsi, neprebíva vu z rokami naprávleni Czérkváj, i nej je dalecs ni od odnoga z nász. Ár vu nyem 'zivémo i gíblemo sze i jeszmo. I Bôg je isztina prêk po vrêmeni te neznanoszti glédao; zdâ pa nazveszcsáva vszêm lüdém povszud, naj pokôro

csiníjo, ár je posztavo eden táksi dén, v sterom bode szôdo vesz ete Szvét, vu praviczí po onom mo'zi, po sterom je zrendelüvao Vero dati vszêm, ka ga je zbúdo od mrtvi.“ Gda bi pa csüli gorisztanenyé ti mrtvi, niki szo sze oszmejávali, niki szo pa erklí: „Bomo te poszlúsali páli od toga.“ I tak je Pavel vö sao posz-rédi 'z nyí. Niki szo pa vervali, með têmi Dionyzius Tanácsnik, i edna 'zena po iméni Damaris.

50. Pavlova vôza vu Cezárii.

Po nisterom császi je Pavel vlovleni v Jerusálemi i v Cezáριο pripelan, da bi sze tam pred Rimszkim vladárom Felixom zagovárjao. Felix sze je priaznivo dr'zao prôti Pavli, i nej doszta dao na 'Zidove, kí szo Pavla csesztô i trdno tó'zili. Nyemi je vékso szlobodesino privolo, kak drúgim zvézanim, i túdi bi ga rad odpúszto, esi bi li Pavel nyemi pêneze v míto ponúdo. Záto ga je i gosztêkrát naprê zvao, zgovárjajôcsi szi 'z nyim. Po niki dnévi pridôcsi Felix z Druzillov, 'zenôv szvojov, stera je bíla csí Herodes Ágrippa Krála, stera bi rada poszlúsala Pavla. Gda bi pa on pregovárjao od pravicze, i zdr'ávanya, i szódbé, stera je pridôcsa. presztraso sze je Felix, da je húdo dűsnovészt méo, i erkao Pavli: „Zdá odídi, gda bom pa prlícsnêse vrêmen méo, prizovém te.“ Ali známo, ka je onim, kí grêhi 'zivéjo vrêmen k poszlúsanyi isztine nigdár nej prlícsno.

Gda bi sze pa dvê leti szpunili, naszledüvao je Felixa vu csészti Festus. Ni on je nêbio táksi priátel isztine, ka bi szpoznati

stéo nepravicsnoszt 'Zidovov, i da sze je Pavel bojao, ka Festusa naszlédnye dónok nagnejo 'Zidovje, zezávao je Czaszara. Odgovori nyemi Festus: „Czaszara szi zezávao, k Czaszari bos sao.

Pri pozdrávlanyi, stero je szkázao Agrippa Král Festusi, je Pavel znôvics vzéo príliko ocsiveszno i szvétesnye szvedosztvo dolidjáti od Krisztusa, i od milo szcse stera je nyemi v tál prisla, etak dokoncsavsi: „Pomôcs szem dôbo od Bôga, i notri do etoga dnéva sztojim, szvedosztvo csinécsi málomi i velikomi, nika zvün toga nej govorécsi, stera szo i Proroczke i Môses gúcsali, ka májo bidti: Ka je Krisztus mogao trpeti i prvi z gorisztanenyá mrtvi szvetloszt nazveszesávati etomi lúdsztvi i poganom.“ Teda velí Festus z velikim glászom: „Bláznis Pavel; vnôga Píszma te na bláznoszt obrácsajo.“ On pa eresé: „Nebláznim zmo'zni Festus, nego isztine i têrznosztí recsí gúcsim. Ár zná od tej Král, pred sterim i szresno gúcsim. Verjes, Ágrippa Král Prorokom? Znam, ka verjes.“ Ágrippa eresé: „Malo ka mena nyé ne v zemes, naj Krszcse ník bodem.“ Pavel pa eresé: „Zelêm od Bôga, malo ali doszta falí, nêli szamo tebé, nego i vsze poszlúsajôcse mené dnesz tákse bidti, liki szem jasz zvün etoga vezala.“

Malo ka sze nenaráta

I dônk Krszcse ník negráta.

Záto pa escse doszta potrebúje. O da ví, kí eta cstéte, nebi kà vecs potrebúvali.

51. Pavlovo v Rím plavanye.

Pavel je naszkori prêk dáni ednomi rimszkomi Sztotniki, i notri je sao v ládjo z Aristarchusom i Lükácsom, i písztíli szo sze prôti Rími. Na zátoni Kreta recsenom szo steli prezimati, ali eden szilni vöter je je mímo vneszo, i mo'zje szo vu velikom sztiszkávanyi bílí. Vszo to menye potrêbno náklado szo vö zmetali v môrje, naj bi ládja le'zêsa grátala, na szlédnye i szilje. Pavli sze je pa szkázao v nocsi Angel Goszpodnov, erkôcsi: „Neboj sze Pavel: pred Czaszara ti je potrêbno posztánoti, i ovo, darúvao ti je Bôg vsze, kí z tebom plavajo.“ Potom kak szo 'ze stírinájszet dní szamotam premetávani, nika nárocsa szo na pamet vzéli, stera szo brod mela, zemlo ono szo pa nêpoznali. Ali prvle, kak szo k brodi mogli zegnati ládjo, szo zavdariiii na pecsino. I mô'zje szo sze mogli z plavanyem rêsiti, i ti drúgi kí na deszkáj, kí pa na káksem táli od ládje ftrgnyenom szo vszi zdravi na zemlo prisli. Zdr'záno ji vszê 276 dús.

Te záton, na steroga szo prisli, sze je zvaio Melita (zdâ Málta) Nagôdili szo szena priaznive lüdí, kí szo nyim preczi ogen nalo'zili, da bi szi gvant szposzúsili. Gda bi pa Pavel doszta ro'zdja vküp szpôbraio, i na ogen djao, edna vipera od toplôcse vöidôcsa sze je zgrábila rôke nyegove. Kak szo pa barbaruske vidili viszécso to sztvár z rôke nyegove, pravili szo eden drúgomi: „Kakpa, ka je lüdomorecz ete cslovek, koga zdr'zánoga z môrja zadomeszcsávanye 'ziveti nenihá.“ On je pa doli sztepo to sztvár

v ogen, i nika sze nyemi je nêzgôdilo húdoga. Teda szo sze premênili v pámeti, i erkli szo, ka je on Bôg. Tam szo na onom zátoni vö prezímali, i Pavel je vnuogo príliko méo beté'zne zvrácsiti. Po trê mészeczi szo sze na ednoj drúgoj ládji púsztili na môrje, i na szlêdnye szo szrecsno priplavali v Rim. Tam je Pavel predgao 'Zidovom, i velika nemirovesina je nasztanola með nyimi. Niki szo vervali. Pavel je pa osztano tam

dvê leti, vu szvojoj lasztivno najétoj hi'zi, i k szebi je príjao vsze, kí szo k nyemi notri sli, predgajôcsi Králevsztvo Bo'ze, i vucsécsi ona, stera szo od Goszpon Jezus Krisztusa zevszov szrcnosztjov, brezi prepoveszti.

52. Razglasenyé Evangélioma Szvétoga po Apostoláj.

Pavel je vu veese szvoji z Ríma píszeni Lisztáj vó vjavo vípanye oszlobodjenjá szvojega z vóze, i Prígode Czérkvi Krszcsanszke tüdi právjio, ka je ob drúgim v Rim prisao, i tam za volo Krisztusovoga vadlúvanya z mecsom vmorjeni. Z té drúge vóze je píszao te drúgi Líszt k Timotheusi. Prvle je 'ze z tála vu obhodjávanyi mész, z tála z prve vóze z Ríma poredno Lísztov píszao rázloesnim krszcsanszkim Obsinam, z kêmi sze je vu szvojem Apostolszkom potúvanyi szpoznao. Lisztí ete ládamo vu Nôvom Zákoni. Trijé prvi Evangeliomi pri zacsétki Nôvoga Zákona szo escse pred nyegovov szmrtjov píszeni. Máta j je píszao z 'Zidovov povrnyenim Krszcsanom, kí szo vu Palestíni 'zíveli. Marko, kak sze zdí Rimlanczom, Lükács ednomi zmo'znomi grki, Theofilusi. Prorokúvanye Jezusa od poglúblenyá Jerusálema je 'ze szpunyeno (z 70 létí po Kriszt. Navodj) gda je János Evangeliom i Oznanoszt Szvéto píszao. Tüdi i od Petra, Jakuba i Judasa, Apostolov mámo Lisztí vu Nôvom Zákoni. Jánosa známo, ka je vu velikoj sztaroszti mro. Od ti ovi Apostolov nemamo gvüsni glászov. Li teliko je gvüsno, ka szo Zapôvedi Jezusa: „Idite po vszê m Szvétí, predgajte Evangeliom!“ zadoszta vcsínili. 'Ze po petimi dva szzetimi létí je Krisztus szkoro vu vszê teda znáni dr'zélaj predgani. I kak szo oni szpunili zapoved Nyegovo, tak je i Jezus, szvoje nyim dáno obecsanye, gvüsno szpuno, i szpunyáva oddna dodna, szvedocsécsi, kak tô vszi nyegovi vucseniczke szkúsziti morejo, ka je 'z nyimi notri do szkonecsanya Szvétá.

Drzánye Kníg eti.

Prigode Bibliszke. A) Z Sztároga Zákona.

	Sztran		Sztran
1. Od Sztvorjênya	3	26. Grobi ti zanderécsi	43
2. Szpadáj na gréh	4	27. Naglejüvacske	44
3. Bratamorszto	6	28. Izraelitanczov morjüvanya	46
4. Potop	7	29. Bálám	48
5. Bábel	9	30. Môsesa szmrt	49
6. Ábrahámovo pozványe	10	31. Josué	49
7. Ábraháma vera	11	32. Szodczi	50
8. Sodoma i Gomorra	12	33. Ruth	52
9. Izmael	14	34. Éli ino Sámuel	53
10. Izák	14	35. Sámuel i Saul	55
11. Sáře szmrt i poránenyé	16	36. Dávid kak pasztér	57
12. Izáka 'zenítev	16	37. Pregányanye Dávida	59
13. Jákob i Esau	18	38. Szmrt Saulova. Dávid Král posztávlen	61
14. Jákoba vandrarsztvo	20	39. Uriás sze oszmrti	62
15. Jó'zef sze odá	22	40. Prigod Absaloma	65
16. Jó'zef v Egiptomi	23	41. Pomor v Izraeli	66
17. Jo'zefa bratje v Egip- tom prídejo	26	42. Salamon	68
18. Drügo potúvanye brátov Jo'zefa	28	43. Králevcsine razdêljenyé	69
19. Jákoba v Egiptom szel- jenyé	30	44. Eliás	71
20. Môses	32	45. Elizeus	74
21. Môses pred Faraom	34	46. Assyriánszko szeljenyé	77
22. Vöidénye z Egiptoma	37	47. Jonás Prorok	78
23. Izraelitanczi vu püsz- csávi	38	48. Poszlêdnyi Králove Judee	79
24. Právda od Bogá dána	40	49. Proroczi	81
25. Szvetszka i Czerkevna Právda	42	50. Babilonszka vöza	83
		51. Dániel	84
		52. Jerusálem znôvics nazá goriposztávlen	86
		P r i d a v e k k prig. z Szt. Z.	89

II. Príhode Bibliske. B) Z Nôvoga Zákona.

	Sztran		Sztran
1. Gábriel Angel k Zaka- riási i Márii odposlan .	91	27. Recsi Jezusa od szled. dug.	129
2. Krisztus Jezusa Narod- jênye	93	28. Nôg mûvanye i Jezusa Szvêta Vecsérja	131
3. Môdri od krajín zhodni	94	29. Jezus v Gethsemáne pün- gradi	133
4. Jezusa detinsztvo . . .	96	30. Jezusa vlovlenýe i od Petra zatájenyé	134
5. Jezus sze od Ivana okrszti, i od vrágaszkúsáva	97	31. Jezus pred Kaifásom .	136
6. Pozványe vucsenikov Je- zusovi. Szvádba v Káni .	99	32. Jezus pred Pilátusom i Herodesom	137
7. Samaritanszka 'zena .	100	33. Jezus na szmrt oszodjen	138
8. Petrovo riblovenýe i stater	101	34. Jezus na Kri'zi	140
9. Bre'zna predga	103	35. Jezus pokopan	142
10. Csüda Jezusova	104	36. Jezusa od mrtvigoriszta- nênye	143
11. Csüda Jezusova	107	37. Potüvanye v Emaus .	145
12. Csüda Jezusova	108	38. Jezus sze szká'ze Tomá- si, ino pri môrji Genezáret	147
13. Ta velika grêsnicza i Kananánszka 'zena . . .	109	39. Jezusa v Nébozasztoplê- nye	148
14. Szmrté Ivana Krsztit. .	111	40. Szvétek Riszálszki . . .	149
15. Priszpodobnoszti Jezusove	111	41. Anániás i Safira	151
16. Drúge prílike Jezusa .	113	42. Szmrt Stevanova	152
17. Priszpôdobn Jezusove .	115	43. Kamurnik Kralícze Csrnkavczov	153
18. Te bogátecz i Lázár .	116	44. Saulusa povrnênye . . .	154
19. Decza sze pozové, mô'zje sze szkúszijo	117	45. Kornelius Sztotnik . . .	155
20. Te milosztiven Samari- tánus i neszmileni szluga	119	46. Peter z temnicze oszlo- bodjen	157
21. Od poníznoszti	121	47. Pavel v Lystri	158
22. Jezusa preobrázanye .	122	48. Lydia i varivács temni- cze	159
23. Jezus tríkrát príde v Be- thanio	122	49. Pavel v Atheni	160
24. Jezusa táidênye v Jeru- sálem	125	50. Pavlovo vlovlenýe vu Czé- zárii	161
25. Od gorícz dêlavecz i krá- levszkoga goszttüvanya .	126	51. Pavlovo v Rím plavanye	162
26. Jezusa recsi od szlêdnyi dugovány	128	52. Razglasenyé Evangéli- oma po Apostolaj	164

Bibliszka táblicza-vrêmen.

Lêta po Sztvorjényi Szvêta.

Pôleĝ obcsinskoga lêtracsúnanya.

Od sztvorjênya Szvêta do Potopa	1656
Od Potopa do Ábrahámovoga prvoga szeljenjá	360
Od técz do toga mao, kak je Jo'zef pripelan v Egip-tom	185
Prebívanye v Egiptomi, do Jo'zefa do Môzesa	245
Od vöidênya z Egiptoma do goriposztávlenjá Czérkvi	480
Od goriposztávlenjá Czérkvi, notri do koncza Babilonszke vöze pod Korosom	480
Od koncza vöze Babilonszke do Narodjênya Goszpon Jezus Krisztusa	537
	<hr/>
	3943
	<hr/>
Od Narodjênya G. Jezusovoga do Nyegovoga v Nébo Zasztöplênya	33
Od técz mao do Pavlove prve vöze v Rími	27
Od prve vöze Pavlove do szmrți nyegove	8
Od szmrți Pavlove, do szmrți Domitiánus Czaszara pod sterim je szvêta Oznanoszt popíszana	27
	<hr/>
	95

